

ГРАД ШАБАЦ

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА
ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ДРУГЕ ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПЛАНА
ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ „ЈЕЛЕНЧА“**

Локација 1- радна зона и државни пут

*Локација 2-
у Ул.вожда Карађорђа*

*Локација 3-
у ул.Милоша Поцерца*

*Локација 4-
к.п.бр.173/8*

*Локација 5-
к.п.бр.74/2 и 74/1*

Шабач, јануар 2024. године

Број: 12/2023

ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ДРУГЕ ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
„ЈЕЛЕНЧА“

НАРУЧИЛАЦ:

ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА ШАПЦА

ОБРАЂИВАЧ ПГР-а:

„ЈП ИНФРАСТРУКТУРА“ Шабац

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ИДПГР-а Јеленча 2:

„Expert Inženjering“ д.о.о Шабац

Директор:

Титомир Обрадовић

Радни тим за израду

Извештаја о стратешкој процени утицаја:

Руководилац радног тима, одговорни планер:

Славица Ференц, дипл. инж. арх.
(лиценца бр.: 200 0038 03)

Заменик руководиоца радног тима:

Титомир Обрадовић, дипл. инж. маш.,
специјалиста управљања заштитом животне средине

Учесници у изради:

Виолета Ерић, мастер инжењер заштите животне средине

Милица Бараћ, мастер аналитичар заштите животне средине

Др Милан Глишић, мастер еколог, специјалиста биологије

Јануар 2024. године

САДРЖАЈ

I ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА	3
II СТРУЧНИ ТИМОВИ ЗА ИЗРАДУ ИЗВЕШТАЈА И ИДПГР	13
УВОД	14
1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	16
1.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима	17
1.2. Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи.....	24
1.3. Карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају	48
1.4. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату плана	49
1.5. Приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење не реализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине	50
1.6. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене	51
2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.....	53
2.1. Општи циљеви стратешке процене	54
2.2. Посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора	54
2.4. Индикатори стратешке процене	55
2.5. Компатибилност циљева Стратешке процене и ИД ПГР Јеленча 2.....	57
3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	60
3.1. Приказ процењених утицаја варијантних решења плана и програма повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину	61
3.2. Поређење варијантних решења	62
3.3. Приказ процењених утицаја плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних утицаја, односно увећање позитивних утицаја на животну средину	62
3.4. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине	76
3.5. Начин на који су при процени узете карактеристике и значај утицаја планских решења	76
4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	80
5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА...85	85
5.1. Опис циљева програма	86
5.2. Индикатори за праћење стања животне средине	86
5.3. Права и обавезе надлежних органа	90
5.4. Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја	91
6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	92
7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	95
8. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	97
9. КОРИШЋЕНА ДОКУМЕНТАЦИЈА	105
10. ПРИЛОЗИ	107
1.1. ПРИЛОГ I: ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ..	108
1.2. ПРИЛОГ II: СПИСАК СЛИКА.....	111
1.3. ПРИЛОГ III: СПИСАК ТАБЕЛА.....	111

I ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

	 8000074528884	ИЗВОД О РЕГИСТРАЦИЈИ ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА		Република Србија Агенција за привредне регистре
---	--	---	--	--

ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК

Матични / Регистарски број 17258770

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активан

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Друштво са ограниченом одговорношћу

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име DRUŠTVO ZA INŽENJERING I PROJEKTOVANJE EXPERT - INŽENJERING DOO ŠABAC

Скраћено пословно име EXPERT-INŽENJERING DOO ŠABAC

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА**Адреса седишта**

Општина ШАБАЦ

Место ШАБАЦ

Улица СТОЈАНА НОВАКОВИЋА

Број и слово 27/II

Спрат, број стана и слово / /

Адреса за пријем електронске поште

Е- пошта expertinzenjering@gmail.com

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ**Подаци оснивања**

Датум оснивања 28. септембар 1999

Време трајања

Време трајања привредног субјекта Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности 7022

Назив делатности

Консултантске активности у вези с пословањем и осталим управљањем

Дана 10.08.2022. године у 10:19:30 часова

Страна 1 од 3

Остали идентификациони подаци	
Порески Идентификациони Број (ПИБ)	101898689
Подаци од значаја за правни промет	
Текући рачуни	165-0002024307286-61 165-0007010209603-18 165-0000000023584-06 165-0007010209638-10 165-0007010209573-11 165-0000000015378-83
Подаци о статуту / оснивачком акту	
Не постоји обавеза овере измена оснивачког акта	Датум важећег статута Датум важећег оснивачког акта

Законски (статутарни) заступници	
Физичка лица	
1. Име	Титомир
Презиме	Обрадовић
ЈМБГ	1001948772035
Функција	Директор
Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом

Чланови / Сувласници	
Подаци о члану	
Име и презиме	Титомир Обрадовић
ЈМБГ	1001948772035
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 5.000,00 EUR, у противвредности од 427.694,50 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 5.000,00 EUR, у противвредности од 427.694,50 RSD	10. новембар 2008
Неновчани	

Дана 10.08.2022. године у 10:19:30 часова

Страна 2 од 3

вредност	датум	опис
Уписан: 1.533,88 EUR, у противвредности од 18.000,08 RSD		
вредност	датум	опис
Унет: 1.533,88 EUR, у противвредности од 18.000,08 RSD	28. септембар 1999	у стварима
Удео	износ(%)	
	100,000000000000	

Основни капитал друштва**Новчани**

износ	датум
Уписан: 5.000,00 EUR, у противвредности од 427.694,50 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 5.000,00 EUR, у противвредности од 427.694,50 RSD	10. новембар 2008

Неновчани

вредност	датум	опис
Уписан: 1.533,88 EUR, у противвредности од 18.000,08 RSD		
вредност	датум	опис
Унет: 1.533,88 EUR, у противвредности од 18.000,08 RSD	28. септембар 1999	у стварима

Регистратор, Миладин Маглов

Дана 10.08.2022. године у 10:19:30 часова

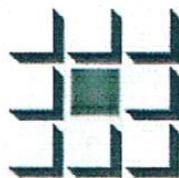
Страна 3 од 3

МЕЂУНАРОДНИ
18. САЛОН
УРБАНИЗМА

НИШ 2009.

18th INTERNATIONAL
URBAN PLANNERS'
EXHIBITION

УДРУЖЕЊЕ УРБАНИСТА СРБИЈЕ

САВЕТ И ЖИРИ
18. САЛОНА УРБАНИЗМА
ДОДЕЉУЈЕ

ЈУП План-Шабац и "Expert engineering" -Шабац

ДРУГУ НАГРАДУ

У категорији 7. Заштита животне средине кроз
студије и урбанистичке планове
за рад

СТУДИЈА ИЗБОРА ЛОКАЦИЈЕ И УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКАТ
"ТРАНСФЕР СТАНИЦА" У ШАПЦУ

Председник
ЖИРИЈА 18. САЛОНА УРБАНИЗМА
Мр Драган РАДИВОЈЕВИЋ

Председник
УДРУЖЕЊА УРБАНИСТА СРБИЈЕ
Мр Душан МИНИЋ

Ниш, 6.11.2009.г.

Председник
САВЕТА САЛОНА УРБАНИЗМА
Славица ФЕРЕНЦ, д-р

19. МЕЂУНАРОДНИ САЛОН УРБАНИЗМА

ШАБАЦ 2010.
SABAC 2010.

19th INTERNATIONAL
URBAN PLANNERS EXHIBITION

УДРУЖЕЊЕ УРБАНИСТА СРБИЈЕ

САВЕТ И ЖИРИ 19. САЛОНА УРБАНИЗМА ДОДЕЉУЈЕ ДРУГА НАГРАДА

Аутор: Титомир Обрадовић, дипл.инж.маш.
**У категорији 8. Заштита животне средине кроз
студије и планове
за рад**

ПЕЈЗАЖНО МИНИРАЊЕ-МЕТОД ЕЛИМИНАЦИЈЕ ВИЗУЕЛНОГ ЗАГАЂЕЊА

Председник
ЖИРИЈА 19. САЛОНА УРБАНИЗМА
Јасмина Стевановић, дипл..пр.пл.

Председник
УДРУЖЕЊА УРБАНИСТА СРБИЈЕ
Мр Душан Минић

Шабац, 8.11.2010.

Председник
САВЕТА САЛОНА УРБАНИЗМА
Славица Ференц, диа.

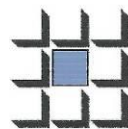
Лесковац 2012
Leskovac 2012

21.

међународни
салон урбанизма

21st international urban
planners' exhibition

УДРУЖЕЊЕ УРБАНИСТА СРБИЈЕ
SERBIAN TOWN PLANNERS ASSOCIATION

**САВЕТ И ЖИРИ 21. САЛОНА УРБАНИЗМА
ДОДЕЉУЈУ**

ДРУГУ НАГРАДУ

„Expert Inženjering“ д.о.о. Шабац

Ауторски тим: Титомир Обрадовић, дипл.инг.маш. специјалиста управљања
животне средине, Зорица Шимић, дипл.инг.арх.,
Драгана Драгојевић, дипл.инг.еколошко инжењерство

**У КАТЕГОРИЈИ ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
КРОЗ СТУДИЈЕ И ПЛАНОВЕ**

ЗАРАД

**Еколошко зонирање подручја плана детаљне регулације за
каменолом „Пецково Брдо“ Доња Борина**

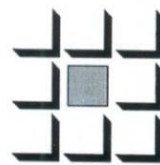
Председник
САВЕТА САЛОНА УРБАНИЗМА
Славица Ференц, д-р

Председник
УДРУЖЕЊА УРБАНИСТА СРБИЈЕ
Мр Душан Минић

Председник
ЖИРИЈА 21. САЛОНА УРБАНИЗМА
Др Игор Марић

ЛЕСКОВАЦ, 08. 11. 2012.

УДРУЖЕЊА УРБАНИСТА СРБИЈЕ

**ЖИРИ И САВЕТ
23. МЕЂУНАРОДНОГ САЛОНА УРБАНИЗМА
ДОДЕЉУЈЕ**

ПРИЗНАЊЕ

**У КАТЕГОРИЈИ
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ КРОЗ СТУДИЈЕ И ПЛАНОВЕ
ЗА РАД**

**МОГУЋНОСТ РЕМЕДИЈАЦИЈЕ ЗАГАЂЕНОГ ЗЕМЉИШТА
ПОСТУПКОМ ФИТОАКУМУЛАЦИЈЕ**

“Expert Inženjering“ d.o.o., Шабац

Ауторски тим: Титомир Обрадовић, д.и.маш., спец. управљања заштите животне средине,
Драгана Јелесић, дипл.инж. еколошко инжењерство,
Виолета Ерић, маг. инж. заштите животне средине

**Председник
ЖИРИЈА 23. САЛОНА УРБАНИЗМА
проф. др Миодраг Ралевић**

**Председник
САВЕТА САЛОНА УРБАНИЗМА
Славица Ференц, д.и.а.**

**Председник
УДРУЖЕЊА УРБАНИСТА СРБИЈЕ
мр Душан Минић**

БЕОГРАД, 7.11.2014.

25. МЕЂУНАРОДНИ САЛОН УРБАНИЗМА
25th INTERNATIONAL URBAN PLANNING EXHIBITION

САВЕТ И ЖИРИ 25. МЕЂУНАРОДНОГ САЛОНА УРБАНИЗМА
ДОДЕЉУЈУ

ТРЕЋУ НАГРАДУ

Титомир Обрадовић, Драгана Јелесић, Виолета Ерић,
"Expert Inženjering" д.о.о. Шабац

У КАТЕГОРИЈИ "ЗАШТИТА ПРИРОДЕ И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ КРОЗ СТУДИЈЕ,
ИСТРАЖИВАЊА И ПРОЈЕКТЕ"

ЗА РАД

Пројекат постројења за управљање неопасним грађевинским
отпадом "Пут Инжењеринг" Ниш

Председник
САВЕТА САЛОНА УРБАНИЗМА
Славица Ференц, д-р

Председник
ЖИРИЈА 25. САЛОНА УРБАНИЗМА
Проф. др Владимир Мацура

Председник
УДРУЖЕЊА УРБАНИСТА СРБИЈЕ
Мр Душан Минић

СРЕМСКА МИТРОВИЦА, 08.11.2016.

УДРУЖЕЊЕ УРБАНИСТА СРБИЈЕ

II СТРУЧНИ ТИМОВИ ЗА ИЗРАДУ ИЗВЕШТАЈА И ИДПГР

НАРУЧИЛАЦ:

ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА ШАПЦА

ОБРАЂИВАЧ ИДПГР:

„ЈП ИНФРАСТРУКТУРА“ Шабац

Радни тим за израду ИДПГР:

Руководилац израде:
Снежана Павловић, дипл. простор. план

Стручна обрада:
Снежана Павловић, дипл. простор. план.
Мирослав Макевић, дипл. инж. грађ.
Србољуб Радовановић, дипл. инж. саобр.
Филип Богдановић, дипл. инж. саобр.
Драган Павловић, дипл. инж. ел.
Наташа Стојановић, дипл. инж. геод.
Звонко Кузмановић, инж. геод.
Дејан Ружић, грађ. техн.
Никола Марковић, грађ. техн.
Љубомир Спасојевић, геод. техн.

ОБРАЂИВАЧ ИЗВЕШТАЈА О СПУ:

„EXPERT INŽENJERING“ д.о.о. Шабац

Директор:
Титомир Обрадовић

Радни тим за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја:

Руководилац радног тима, одговорни планер:

Славица Ференц, дипл. инж. арх.
(лиценца бр.: 200 0038 03)

Заменик руководиоца радног тима:

Титомир Обрадовић, дипл. инж. маш.,
специјалиста управљања заштитом животне
средине

Учесници у изради:

Виолета Ерић, мастер инжењер заштите животне
средине

Милица Бараћ, мастер аналитичар заштите животне
средине

Др Милан Глишић, мастер еколог, специјалиста
биологије

УВОД

Стратешка процена утицаја на животну средину је средство којим се обезбеђује провера докумената којима се усмерава и планира развој (планова, програма, стратегија итд.) са аспекта заштите животне средине. За разлику од некадашње праксе у којој је заштита животне средине углавном секторски третирана, стратешка процена као комплексан и целовит поступак треба да обезбеди обавезно сагледавање развојних докумената са аспекта заштите и да предложи решења и мере којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан и рационалан начин.

Непосредан повод за израду стратешке процене утицаја на животну средину је Одлука о приступању изради Друге измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча“ („Сл.лист града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева“, бр. 4/22).

Стратешка процена утицаја на животну средину Друге измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча“ (у даљем тексту: стратешка процена) урађена је у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/2004 и 88/2010) и Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - др. закон и 95/2018 - др. закон).

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 88/2010), у великој мери представља транспоновану ЕУ Директиву о утицају одређених планова и програма на животну средину, при чему се тежило да се пропишу општи захтеви и основне фазе процеса стратешке процене утицаја на животну средину и обезбеди минимум квалитетног поступка који се примењује у Европи. Упутство за спровођење Закона је донето 2007. године, као помоћ надлежним органима при одлучивању о изради стратешке процене и оцењивању квалитета извештаја о стратешкој процени у поступку давања сагласности на извештај о стратешкој процени.

Стратешка процена утицаја на животну средину је поступак којим се обезбеђују услови за одговарајућу заштиту животне средине у току израде Друге измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча“ (у даљем тексту: ИД ППР), односно интегрисање заштите животне средине у фазе и решења израде Плана генералне регулације.

За разлику од некадашње праксе у којој је заштита животне средине углавном третирана као један од сектора у просторном планирању, стратешка процена као комплексан и целовит поступак треба да обезбеди обавезно сагледавање простора за који се ради План детаљне регулације са аспекта заштите и да предложи решења и мере којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан и рационалан начин.

Извештај о стратешкој процени утицаја (СПУ) ИДППР је документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и којим се одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Извештај о СПУ према члану 12. Закона о стратешкој процени утицаја садржи следећа поглавља:

- 1) Полазне основе стратешке процене;
- 2) Опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;
- 3) Процену могућих значајних утицаја на животну средину са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја;
- 4) Смернице за израду процене утицаја на нижим хијерархијским нивоима;
- 5) Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана;
- 6) Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене;
- 7) Приказ начина одлучивања;
- 8) Закључке стратешке процене утицаја и друге податке од значаја за стратешку процену;
- 9) Друге податке од значаја за стратешку процену.

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Према члану 13. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину полазне основе стратешке процене обухватају:

- 1) кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;
- 2) преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;
- 3) карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
- 4) разматрана питања и проблеми заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
- 5) приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
- 6) резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

1.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима

1.1.1. Приказ друге измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча 2“

У складу са Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС“, бр. 32/19) План генералне регулације се састоји од полазних основа и планског дела.

Полазне основе се састоје од текстуалног дела, односно извода из текстуалног дела усвојеног Концепта плана у форми закључка, и графичких прилога усвојеног Концепта плана.

У поглављу I – Општи део, дати су: Повод за израду измене и допуне ППР-а и припремне активности; Циљеви израде измене и допуне; Границе обухвата; Правни и плански основ за израду плана; Обавезе, услови и смернице из планских докумената ширег подручја донетих на републичком и локалном нивоу; Извод из основног плана – Плана генералне регулације Јеленча; Друга документација од значаја за израду ИД ППР-а; Пробелми и ограничења за израду ППР-а; Списак прибављених услова надлежних институција; Предмет и садржај измене и допуне; Методологија израде; Анализа и оцена постојећег стања.

У поглављу II – Плански део, приказани су: Правила уређења; Правила грађења за површине за јавно коришћење које могу бити у свим облицима својине; Правила грађења за површине осталих намена; Спровођење.

Такође, Концептом плана дати је и графички део и то:

Графички прилози постојећег стања:

1. Извод из ППР-а Јеленча;
2. Катастарско-топографски план;
3. КТП са границом обухвата;
4. Постојећа намена површина;
5. План намене површина, целина и зона;
6. План нивелације и регулације
7. Попречни профили ИДППР Јеленча
8. План површина јавне намене
9. План спровођења.

Правни основ за израду ИД ППР Јеленча 2 садржан је у одредбама:

- Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број 72/09, 81/09-исп., 64/10-одл. УС, 24/11, 121/12, 42/13-одл. УС, 50/13-одл. УС, 98/13-одл. УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23);
- Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС“, бр. 32/2019);
- Статута града Шапца („Сл.лист града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева“ бр. 5/19);
- Одлуке о изради Друге измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча“ („Сл.лист града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева“, бр. 4/22);
- Одлуке да се израђује стратешка процена утицаја, на животну средину Друге измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча“ („Сл.лист града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева“, бр. 4/22);

Плански основ за израду ИД ППР Јеленча 2 садржан је у одредбама:

- Просторног плана града Шапца („Сл.лист града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева“, бр. 7/2012 и 23/18);
- Генералног плана за Шабац и приградска насеља Мајур, П.Причиновић, Јавремовац, Јеленчу и Мишар („Сл.лист општине Шабац“, бр. 10/08, исправка техничке грешке, бр. 351-262/2013-14 од 13.03.2013.);
- План генералне регулације „Јеленча“ („Сл. лист града Шапца и општина Богатић, Владимирци и Коцељева“ број 23/2015), и Измена и допуна Плана генералне регулације „Јеленча“-прва измена („Сл. лист града Шапца и општина Богатић, Владимирци и Коцељева“ број 8/2018), представљају документацију од значаја за израду ИД ППР Јеленча 2.

1.1.2. Циљеви израде измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча“

Основни циљ израде ИД ППР Јеленча 2 је измена планских решења у основном плану, на локацијама 1, 2, 3, 4 и 5, ради побољшања саобраћајне доступности, усклађивања са изведеним стањем на терену, усклађивања са новим катастарским стањем, измењеним имовинско-правним односима и потребама нових власника земљишта и објеката.

Циљеви израде ИД ППР Јеленча 2, по појединачним локацијама су:

1. на локацији 1- радна зона и државни пут:

-побољшање услова за одвијање саобраћаја на раскрсници државних путева, реконструкцијом и проширењем постојеће кружне раскрснице;

-планирање нових јавних саобраћајница у радној зони, како би се обезбедио директан приступ свим парцелама;

-планирање сервисне саобраћајнице, паралелне државном путу ради обезбеђења приступа катастарским парцелама у залеђу постојеће кружне раскрснице (чије се проширење планира);

-планирање јавних саобраћајница до границе КО Мишар, како би се коришћењем одобреног путног прелаза преко железничке пруге (потврђен УП) омогућио приступ катастарским парцелама у КО Мишар;

-корекција и усклађивање трасе коридора планиране железничке пруге са трасом постојеће пруге која води до РТЦ-а;

-дефинисање услова за прикључење нових привредних комплекса на комуналну инфраструктуру, утврђивањем траса и услова за изградњу комуналне инфраструктуре у појасу регулације нових јавних саобраћајница;

-дефинисање услова за изградњу „интерних саобраћајница у заједничкој својини“ (где није економски оправдана изградња јавних саобраћајница), ради обезбеђења приступа деловима парцела различитих власника и стварања услова за формирање сопствених парцела на сувласничким парцелама и могућности за прикључење на комуналну инфраструктуру;

-промена намене/зоне „зоне саобраћајних терминала“(ИТ) у „зону индустрије са комерцијалним и услужним делатностима“, на деловима парцела 1/22 и 1/24, које су у време доношења основног плана биле у мешовитој својини РТЦ-а, због промене мешовите својине у приватну и промене носиоца права власништва на парцелама;

-дефинисање услова и мера заштите животне средине, као и техничких решења за одвођење технолошких отпадних вода и загађених атмосферских вода из погона у радној зони; (непознат је статус опасног отпада који је, према прибављеним информацијама у време израде основног плана, био лоциран у радној зони и др.);

2. на локацији 2- у Ул. војда Карађорђа: усклађивање намене површина са измењеним катастарским стањем, измењеним стањем на терену (извршено проширења привредног комплекса) и измењеним начином коришћења парцела;

3. на локацији 3- у ул. Милоша Поцерца: усклађивање регулационе ширине улице Милоша Поцерца на деоници између државног пута и Нове 20, са изведеним стањем на терену и дефинисање грађевинских линија, према изведеном стању објеката; промена намене у складу са измењеним начином коришћења појединачних парцела

4. на локацији 4- к.п.бр. 173/8 КО Јеленча у ул. Новопроектвана 4: проширење намене „породично становање“ (ПС₁), на новоформирану к.п.бр. 173/8, у складу са захтевом власника и наменом суседних парцела;

5. на локацији 5- к.п.бр. 74/2 и 74/1 КО Јеленча у зони кружне раскрснице државних путева: усклађивање грађевинске линије на к.п.бр. 74/2 и 74/1 КО Јеленча са регулационом линијом реконструисане кружне раскрснице, положајем објеката и другим ограничењима на парцели.

1.1.3. Однос према другим плановима и стратегијама

У складу са чл.33. Закона о планирању и изградњи ИД ППР Јеленча 2 је усклађена са планским документима вишег хијерархијског реда и са Просторним планом Републике Србије, који има стратешко- развојну и општу регулаторну функцију, и са којим морају бити усклађени сви остали плански документи.

Планска решења у ИД ППР Јеленча су формулисана у складу са планским решењима из важећих планова вишег хијерархијског нивоа, од националног, преко регионалног до локалног нивоа, као и у складу са планским решењима из планова суседних територија. У даљем тексту су дати изводи из планова, чија решења су уграђена у ИД ППР Јеленча 2.

Просторни план Републике Србије од 2010.до 2020.године

Важећи Просторни план Републике Србије (у даљем тексту: ППРС) донет је 2010.године за период до 2020.године (Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020.године, „Службени гласник РС“, бр. 88/10). Концепцијом просторног развоја Републике Србије (у даљем тексту: РС), дефинисаном ППРС утврђују се основна опредељења, кључна решења и пропозиције којих су дужни да се држе и да их примењују сви надлежни органи, организације и институције државног, регионалног и локалног нивоа.

У планском периоду привредни развој ће се заснивати на оптималном коришћењу компаративних предности појединих подручја у земљи и на одговарајућој дисперзији привредне структуре у простору, уз неопходну изградњу инфраструктуре. Повећање конкурентности намеће потребу да се на одређеном подручју кроз развој и трансформацију пословне инфраструктуре и путем оснивања индустријских и технолошких паркова и индустријских зона

лоцирају међусобно независне, приватне компаније, специјализоване у одређеној области, везане заједничком технологијом и знањем. Концентрацијом сличних и/или комплементарних пословних активности на једном подручју, између којих делују синергетски ефекти и заједнички стратешки приступ, омогућава се динамичан развој тих делатности, као и развој пратећих услужних делатности, кроз производе који су конкурентни.

У просторној структури индустрије водећу улогу имаће и даље постојећи привредно - индустријски градски центри и развојни коридори. Планирани размештај ИЗ и ИП на подручју РС ће да се заснива на постојећој просторној структури индустрије, потенцијалима и ограничењима простора, као и на општим стратешким опредељењима развоја, просторне организације урбаног и регионалног подручја. Индустријске зоне и индустријски паркови су планирани и у Шапцу. Планска решења укључују и локацију индустрије у слободним зонама (Слободна зона Шабац).

Јачање инфраструктурних веза (првенствено путне и железничке инфраструктуре), омогућује ефикаснији и економичнији проток робе, путовања људи, размену информација итд. и пружа могућности јачања свеобухватног привредног, културног и социјалног развоја. Циљ дефинисања транспортних коридора, планирања и резервисања простора за њихову реализацију, је повезивање локалитета, насеља, региона, држава, очување и побољшање еколошких вредности и регионалне приступачности. Стога је неопходно придржавати се одређених принципа развоја транспортних система: економске исплативости, друштвене оправданости и еколошке прихватљивости; уравнотеженог развоја мреже са просторног, техничког и технолошког аспекта; интеграцији са окружењем и другим видовима саобраћаја; усмерености ка заштити животне средине и др.. Руководећи се оваквим принципима, предлаже се планирање транспортних система са што мање заузимања простора и површина за изградњу и експлоатацију транспортних система, еколошки оправданих и економичнијих системи. У том смислу би требало потенцирати развој железничког транспорта и преузимања водеће улоге у токовима транспорта путника, а нарочито терета, кроз развој интермодалних чворишта на местима где је могуће повезати железнички и речни транспорт.

Циљеви развоја путне инфраструктуре значајни за град Шабац су: ревитализација, модернизација и доградња постојеће мреже државних путева I и II реда, општинских путева и улица; изградња и подизање квалитета саобраћајне инфраструктуре у насељеним местима, оспособљавање основне уличне мреже; конципирање и остваривање јавног путничког превоза, тако да се задовоље превозне потребе становништва и омогући развој привредних делатности; повезивање путне инфраструктуре са осталим видовима саобраћаја; резервисање простора за планиране саобраћајнице, укључујући обезбеђивање и резервисање простора за укрштање са енергетском и другом инфраструктуром, тако да се омогући несметан и безбедан рад; подизање нивоа услуге саобраћајно-транспортног система; и др. У стратешке приоритете сврстане су и активности на путном правцу, државни пут I реда, Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) - Бачка Паланка (М-18) (са доградњом везе према Шиду) - Нови Сад (М-7) - Рума - Шабац (М-21) (са краком за Лозницу и веза са Босном и Херцеговином (М-19)) - Ваљево - Пожега и даље веза ка Ивањици (М-21.1).

Железница, као велики систем, који има низ предности у односу на друге видове транспорта, ће имати значајну улогу у креирању просторног уређења земље и одрживе мобилности. Развој железничке инфраструктуре планира се ревитализацијом, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом (електрификација, савремена СС, ТК и друга опрема), са циљем да се при дефинисању реконструкција траса максимално задрже постојећи коридори у којима су формиране просторне целине и садржаји, са минимумом неопходног заузимања новог земљишта. Планира се ревитализација и модернизација (респективно електрификација) постојећих једноколосечних пруга, са изградњом капацитета за повезивање значајних корисника железничких услуга- на подручју града Шапца: Рума - Шабац - Брасина - државна граница.

Планира се и задржавање коридора свих раније укинутих пруга са циљем обнове уз претходно утврђену оправданост.

За већи степен интегрисаности простора и веће саобраћајно и економско повезивање региона као предуслов равномернијег развоја, за квалитетније функционисање железнице и већу доступност корисницима, планирана је допуна, односно ширење железничке мреже РС, а као један од приоритета је планирана и нова пруга: Београд-Обреновац-Шабац. Допуна мреже новим пругама биће усклађивана са потребама и плановима развоја региона и градова, уз израду одговарајуће документације за дефинисање коридора.

У области водног транспорта велике могућности да за развој и могућности да постане лука од међународног значаја има лука у Шапцу због постојања слободне зоне и близине коридора VII. Концепција развоја лука базира се на предлогу модела управљања неприватизованим лукама, што подразумева луке које ће се градити на новим локацијама као и могућност подржављења неких лука од највећег значаја за РС, и требало би да се сведу на следеће нивое управљања: јавне луке - од јавног, државног значаја: уз Саву (Сремска Митровица и Шабац). Планира се и развој терминала интермодалног транспорта у лукама и њихово укључивање и интеграција у националну и међународну саобраћајну мрежу и др.

Развој интермодалног транспорта препознат је и дефинисан као један од фактора који могу допринети убрзаном привредном развоју РС и самим тим њеном придруживању и приступању Европској Унији. Потенцијалне локације логистичких центара треба планирати и у близини слободних зона (слободна зона у Шапцу) као местима где се већ обављају разне производне и услужне делатности у оквиру инфраструктурно опремљеног земљишта на коме влада додатно гарантован и стимулативан режим пословања и као такве представљају генераторе развоја појединих подручја и региона земље, односно подручја националне привеле. Готово сви робни токови у будућности ће се реализовати у мрежама логистичких центара као чворишта јединствене европске мреже. Интермодални терминали и логистички центри представљају атрактивна подручја за инвестирање домаћег и страног капитала. Међу предложеним потенцијалним локацијама интермодалних терминала и логистичких центара је и Шабац. Логистичким центрима националног-локалног карактера реализовало би се: повезивање Луке Шабац на Сави са коридором X и VII одговарајућим интермодалним терминалом.

Нацрт ППРС 2021 до 2035.године (прошао јавни увид)

Нацрт новог Просторни план Републике Србије који се ради за временски хоризонт до 2035.године, са приоритетима за имплементацију до 2025. године (у даљем тексту: нацрт ППРС), био је на јавном увиду у периоду од 05.04.2021. до 05.05.2021.године. Опредељење је да се у нацрту ППРС до 2035. године разрађује реалистички „сценарио промена ка уравнотеженијем и равномернијем просторном развоју и побољшању квалитета живота становништва” Републике Србије (у даљем тексту: РС). Овим сценаријом је отворена могућност активирања секундарних развојних осовина, које се пружају паралелно или попречно у односу на примарне осовине или дуж пограничних подручја (Подриња и др.), а које представљају зоне од посебног интереса за РС.

У просторној структури индустрије водећу улогу имаће и даље урбани центри на развијенијем подручју које располаже већим територијалним капиталом (постојећи индустријски урбани центри и појасеви развоја). Планирани размештај ИЗ и ИП на подручју РС заснива се на постојећој просторној структури индустрије, потенцијалима и ограничењима простора, као и на стратешким опредељењима развоја. Планска решења укључују индустријску алокацију у већем броју слободних зона, међу којима је и слободних зона у Шапцу.

Повећање квалитета повезаности и приступачности простора РС оствариће се развојем мрежа саобраћајне, водне, енергетске, комуналне и комуникационе инфраструктуре, и развојем мрежа објеката и услуга комуналних и јавних служби. У ППРС се резервишу коридори за инфраструктурне системе од међународног и републичког значаја са којима се повезују мреже

објеката нижег нивоа значаја. Повећање саобраћајне приступачности засниваће се на уједначенијем просторном развоју саобраћајне инфраструктуре и побољшању позиције у међународном транспорту, са усмерењем на развој железничког, водног и интермодалног транспорта на међународним коридорима, уз усклађивање различитих видова саобраћаја ради успешне интермодалности. Планска решења развоја друмског саобраћаја и путне мреже, значајна за град Шабац су: изградња брзе саобраћајнице Нови Сад – Рума (ИБ број 21), у наставку аутопут Рума – Шабац (ИБ број 21) – са краком брзе саобраћајнице Шабац – Лозница (ИБ број 26), веза са Босном и Херцеговином и даља веза постојећим правцем Шабац – Ваљево (ИБ број 21) и Ваљево – Пожега (ИБ број 21).

Планска решења развоја железничког саобраћаја значајна за Шабац су обнова регионалних пруга – ревитализација, модернизација и електрификација постојећих једноколосечних пруга, са изградњом капацитета за повезивање значајних корисника железничких услуга и то пруге Рума – Шабац – Распутница Доња Борина – граница Босне и Херцеговине и обнова локалних и манипулативних пруга у складу са развојним потребама. За развој регионалних пруга јавне железничке мреже планирано је да се формирају робни терминали као мултимодални логистички центри у великим чворовима и на местима контакта железнице са друмским, ваздушним и водним саобраћајем,;

Планирани развој водног саобраћаја и водних путева обухвата: изградњу нових лука (у Шапцу је планирана изградња речне луке); интеграцију са окружењем и другим видовима саобраћаја у националну и међународну саобраћајну мрежу; активирање потенцијала реке Саве; реализацију пројеката оспособљавања пловних путева; и др.

Локације саобраћајних терминала треба да задовоље три групе захтева: својства логистичких токова, да би се терминали градили на испитаним, стратешким локацијама; технологију рада терминала са потребним капацитетима; и расположиво земљиште са својим окружењем за изградњу интермодалних терминала и логистичких центара који су величине од 10 до 100 хектара. Нацртом ППРС у Шапцу је предложена локација логистичког центра националног и регионалног значаја. Стварање слободних зона у склопу логистичких центара додатно привлачи инвестиције и покретање различитих привредних активности које нису директно везане за транспортну индустрију, али је она њихов неизоставни део. На иницијативу појединих локалних самоуправа, а на основу потреба за превозом и стања инфраструктурних капацитета, у Шапцу постоји потенцијал за изградњу терминала. За реализацију овог пројекта потребно је приступити изради планске и техничке документације како би се дефинисали сви елементи и садржаји терминала и недостајући делови инфраструктуре. У складу са концептом коришћења водних ресурса са лукама (као логистичким центрима одговарајућег нивоа услуга) и подстицања коришћења еколошки прихватљивих облика транспорта, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре планира пројекат „Изградња нових и модернизације постојећих лука са интермодалним терминалима на територији РС”, ради унапређења мобилности и мултимодалности и повећања теретног саобраћаја на рекама. У складу са подацима о количинама робе, утврдиће се и потреба за интермодалним терминалима у Шапцу.

Регионални просторни план за подручје Колубарског и Мачванског управног округа

Регионални просторни план за подручје Колубарског и Мачванског управног округа (у даљем тексту: РПП) донет је 2015.године за период до 2025.године (Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Колубарског и Мачванског управног округа, „Службени гласник РС“, бр. 11/15). Регионални просторни план представља директну разраду и интегралну примену ППРС на регионалном нивоу, као и програмски оквир за просторне планове нижег реда. Овај просторни план је и плански основ за усклађивање планских решења просторних планова јединица локалне самоуправе, урбанистичких и секторских планова на подручју Колубарског и Мачванског округа.

Дугорочне развојне перспективе и опредељења одрживог развоја привреде значајне за град Шабац су: развој прерађивачке индустрије растом конкурентности производње, јачањем предузетништва и формирањем малих и средњих предузећа у комплексу хемијске и фармацеутске индустрије (претежно на подручју Шапца), комплексу металске и електроиндустрије (металопрерада, машине, апарати, опрема, и друго) и др.; унапређење саобраћајних и складишно-логистичких услуга, бољим коришћењем геосаобраћајног положаја подручја, пружањем транспортно-логистичких услуга, снабдевањем регионалне привреде сировинама и репроматеријалом, за пласман дела индустријских и пољопривредних производа у ширем регионалном окружењу, транспорт и дистрибуцију роба широке потрошње и велепродају. Планира се боље коришћење капацитета међународне луке, слободне зоне и РТЦ у Шапцу, изградња складишно-стоваришних зона, и друго; развој и диверзификација профитабилног сектора услуга, посебно информационо комуникационе технологије, трговине, послова са некретностима, пословних, финансијских, информатичких, техничких, занатских, комуналних услуга и др.;

У просторној структури индустрије водећу улогу имаће и даље постојећи привредно-индустријски урбани центри и развојни коридори: полифункционални привредно-индустријски центри националног (и регионалног) значаја средње величине - Шабац и Ваљево.

Побољшање саобраћајне доступности, повећање капацитета и побољшање нивоа саобраћајних услуга на путној мрежи оствариће се: ревитализацијом, реконструкцијом и модернизацијом државне путне мреже, на основу анализе техничко-експлоатационих карактеристика, а у циљу довођења у склад са њиховим ширим значајем и формирања ефикасног путног саобраћајног система; измештањем ДП ИБ 26 и 27 у циљу подизања квалитета овог путног правца, у складу са Просторним планом подручја посебне намене инфраструктурног коридора ДП I реда 21 Нови Сад - Рума - Шабац и ДП I реда 19 Шабац - Лозница; изградњом новог моста на реци Сави код Шапца; и др.

Развојем железничке инфраструктуре и железничког саобраћаја повећаће се квалитет и модалност саобраћајне доступности подручја града Шапца, и то: ревитализацијом и модернизацијом (електрификација) постојеће регионалне једноколосечне пруге Рума - Шабац - Лозница - Брасина - Зворник са изградњом капацитета за повезивање значајних корисника железничких услуга; изградњом железничке пруге Београд - Обреновац - Шабац, којом ће се омогућити већи степен интегрисаности простора и веће саобраћајно и економско повезивање са суседним регионима; обезбеђењем путно-пружних прелаза; реконструкцијом и изградњом денивелисаних укрштаја код укрштања путева и пруга вишег ранга; применом савремених мера за обезбеђивање саобраћаја и савремених технологија интермодалног транспорта; и др.

Побољшање квалитета и модалитета саобраћајне доступности подручја града Шапца обезбедиће се унапређењем и развојем водног саобраћаја. Предвиђена је рехабилитација међународног пловног пута Сава, и реконструкција и модернизација луке Шабац (лука међународног значаја). На подручју града Шапца планира се изградња РТЦ у зони постојеће луке Шабац (Источна индустријска зона).

Просторни план града Шапца

Просторним планом града Шапца („Сл.лист града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева, бр. 7/12 и 23/18) су поштујући стратешки плански оквир важећег ППРС ближе одређене смернице за развој делатности и намену површина, као и услови за одрживи и равномернији развој на територији ЈЛС. Посебан значај у развоју подручја ППГШ имаће секундарни сектор са развијеном индустријом/МСП и грађевинарством и саобраћајне активности- робно транспортни, логистички и интермодални центри, као и друге сервисне и угоститељско-туристичке активности/делатности. У области железничког саобраћаја у будућности ће за Град бити од посебног значаја изградња једноколосечне пруга Шабац-Обреновац. Коридор планиране трасе је дефинисан овим Планом. У рефералним картама 1.

Намена простора, 2.Мрежа насеља и инфраструктурни системи и 3.Туризам и заштита простора дефинисан је коридор планиране железничке пруге кроз катастарске општине: Јеленча, Мишар, Орашац и Мрђеновац.

Према Просторном плану града Шапца цела катастарска општина Јеленча се налази у оквиру подручја за које је наведено да се примењује Генерални план.

Генерални план за Шабац и приградска насеља: Мајур, Јевремовац, П.Причиновић, Јеленча и Мишар

Према Генералном плану за Шабац и приградска насеља: Мајур, Јевремовац, П.Причиновић, Јеленчу и Мишар ("Сл.лист града Шапца и општина Богатић, Владимирци и Коцељева", бр. 10/08) простор у обухвату ИД ПГР Јеленча 2 припада следећим целинама и зонама:

- локација 1- радна зона и државни пут: „источној радној зони“ (Zps 1a I) и обухвата део коридора који је резервисан за изградњу планиране железничке пруге Шабац- Обреновац;

- локација 2- у ул. војда Карађорђа: „зони ниских густина становања“ (Tnc 5) и „заштитног зеленола“ (Ops 3), где је планирана и траса канала у приградским насељима;

- локација 3- у Ул. Милоша Поцерца: „радним зонама- пословним на излазним правцима“ (Zps 1b) и „пољопривредном земљишту“ (Ops 4), а обухваћена је и ул.Милоша Поцерца и деоница трасе планираног канала;

- локација 4- део к.п.бр. 173/1 (нови број: к.п.бр. 173/8) КО Јеленча у ул. Новопроектована 4: „зони ниских густина становања“ (Tnc 5), а обухваћена је и деоницу планиране ул.Подришке;

- локација 5- к.п.бр. 74/2 и 74/1 КО Јеленча у зони кружне раскрснице државних путева: „центрима приградских насеља“ (Tnc 2b).

1.2. Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи

1.2.1. Општи подаци о граду Шапцу и простору у обухвату ИД ПГР Јеленча 2

Шабац се налази на 44° 46' северне географске ширине и 19° 46' источне географске дужине, на надморској висини од 80 m. Лоциран је на десној обали реке Саве, 103 km узводно од Београда. Ка Шапцу гравитирају три микрорегије које чине његово пољопривредно залеђе, ка западу се простира Мачва, ка југу Поцерина и ка истоку Посавина.

Административно подручје града Шапца захвата северни део северозападне Србије. Иако у географском и административном погледу анализирани простор обухвата гранични део Мачванског округа град Шабац је седиште Мачванског округа и истовремено административни, привредни, културни, здравствени, образовни и спортски центар регије која се зове Подриње.

Град Шабац је административни центар чија територија обухвата Мачванску област са Шабачком Посавином и Поцерином површине 795 km². Према територијалној подели Републике Србије административно припада Мачванском округу. Северни део подручја града Шапца граничи се са општином Богатић, према Срему ограничен је реком Савом, на западу према Републици Српској реком Дрином, на југу се граничи са подручјем града Лозница, општинама Крупањ и Коцељева, а на истоку са општином Владимирци. Саобраћајна повезаност града Шапца је изузетно повољна. Од Коридора X је удаљена око 30 km, а на удаљености од 70-80 km се налазе: Београд и Нови Сад као највећи републички центри, Бијељина и Тузла као једни од највећих центара у Босни и Херцеговини, као и Ваљево, Лозница и Сремска Митровица који су већи индустријски центри у суседству. Аеродром Сурчин је удаљен око 50 km. До Шапца води савремена друмска мрежа. Железничким саобраћајем град је повезан са Босном и Војводином.

На административном подручју града се налази 49 катастарских општина и 52 насеља са укупно 122.893 становника. На подручју самог града и пет приградских насеља, живи 75.339 становника.

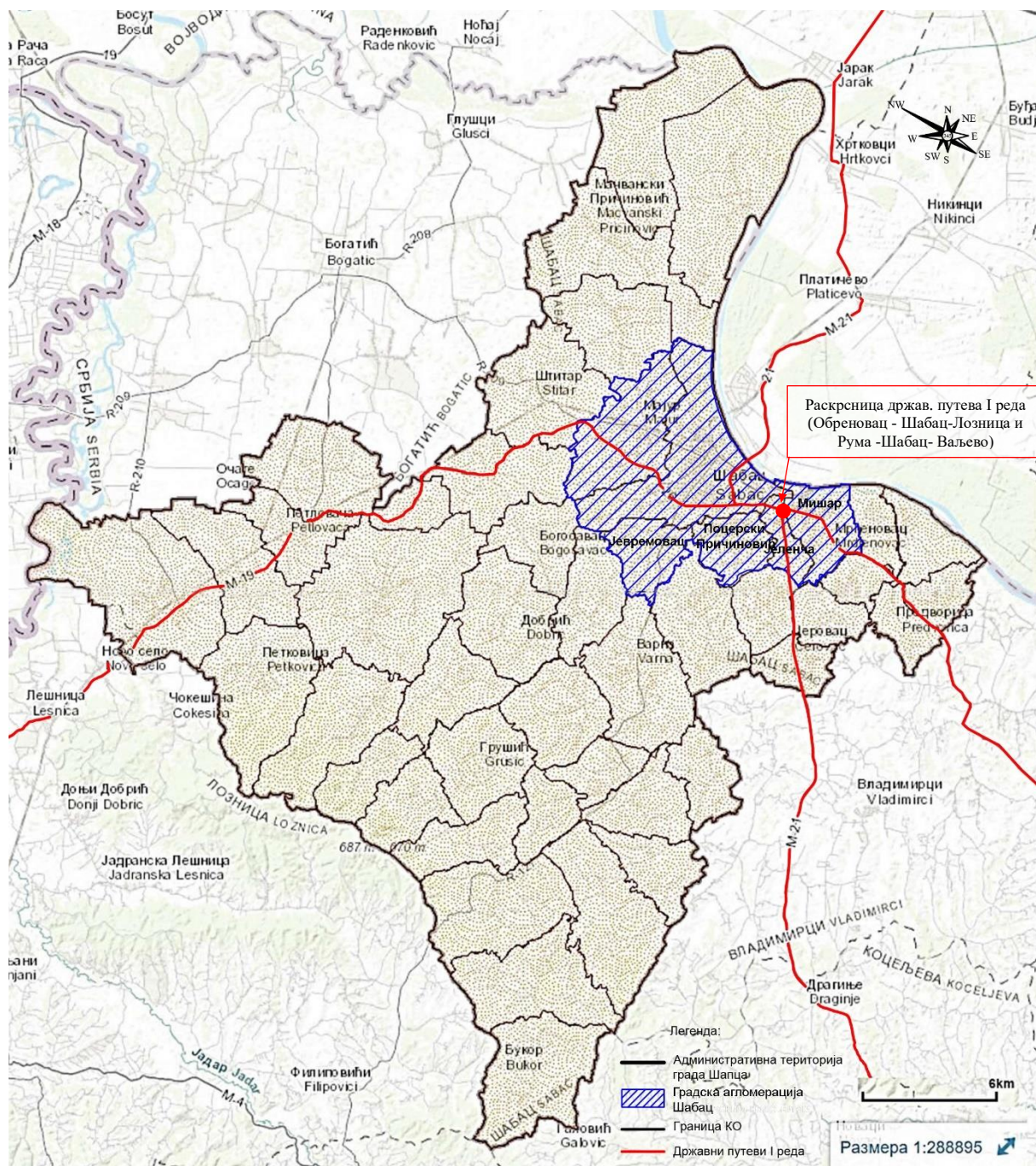

Слика 1. – Положај Шапца у односу на градове у суседству са уцртаном границом административне територије (црвена полигонална линија)

Простори 1, 2, 3, 4 и 5 који су у обухвату ИД ПГР налазе се у северном делу административне територије града Шапца. Град Шабац се налази у на $44^{\circ} 46'$ северне географске ширине и $19^{\circ} 46'$ источне географске дужине и на надморској висини од 80 m. Припада Региону Шумадије и Западне Србије (Закон о регионалном развоју) и у саставу је Мачванског округа (Шабац је седиште Мачванског округа). Мањи део територије Града је и погранично подручје, јер се граничи са БиХ. Територију града Шапца чине сва насељена места, односно подручја катастарских општина која улазе у састав ове јединице локалне самоуправе (Закон о територијалној организацији РС). Град Шабац има 49 катастарских општина и 52 насеља, са укупно 115.884 становника према Попису из 2011. године. Укупна површина територије Града износи $795,3 \text{ km}^2$.

На територији града Шапца су заступљена три вида транспорта: друмски, железнички и речни. Мрежу друмских саобраћајница чине магистрални, регионални, локални и некатегорисани путеви. Државни путеви I реда који се укрштају на подручју Града су М-19 (Београд-Обреновац-Шабац-Лозница-М. Зворник) и М-21 (Нови Сад-Рума (укрштање са аутопутем) Шабац-Ваљево-Ужице). Развијена је и мрежа државних путева I реда, који повезују територију Града са градовима и општинама у окружењу. Подручјем Града Шапца пролази

регионална железничка пруга Рума-Шабац-Лозница-М. Зворник-БИХ, са железничком станицом за путнички и теретни саобраћај. Поред тога, подручје Града је на пловном делу реке Саве и има могућност укључења у речни саобраћајни систем Србије и Европе.

Слика 2. – Градска агломерација Шабац у односу на административну територију града Шапца

Јеленча је насеље настало дуж деоница државних путева Шабац- Обреновац и Шабац-Ваљево. Припада градској агломерацији Шабац, коју чини градско насеље Шабац и 5 приградских насеља у његовом непосредном гравитационом подручју. Катастарска општина (КО) Јеленча има површину 467,34 ха, а у насељу живи 1.717 становника. Северни део КО Јеленча, чини речна тераса Саве- равничарско подручје, која није плављено великим водама, а узани појас речне обале Саве (инундациони појас) припада катастарским општинама Шабац и Мишар. Западни део катастарске општине обухвата речну долину Думаче, која је плављена

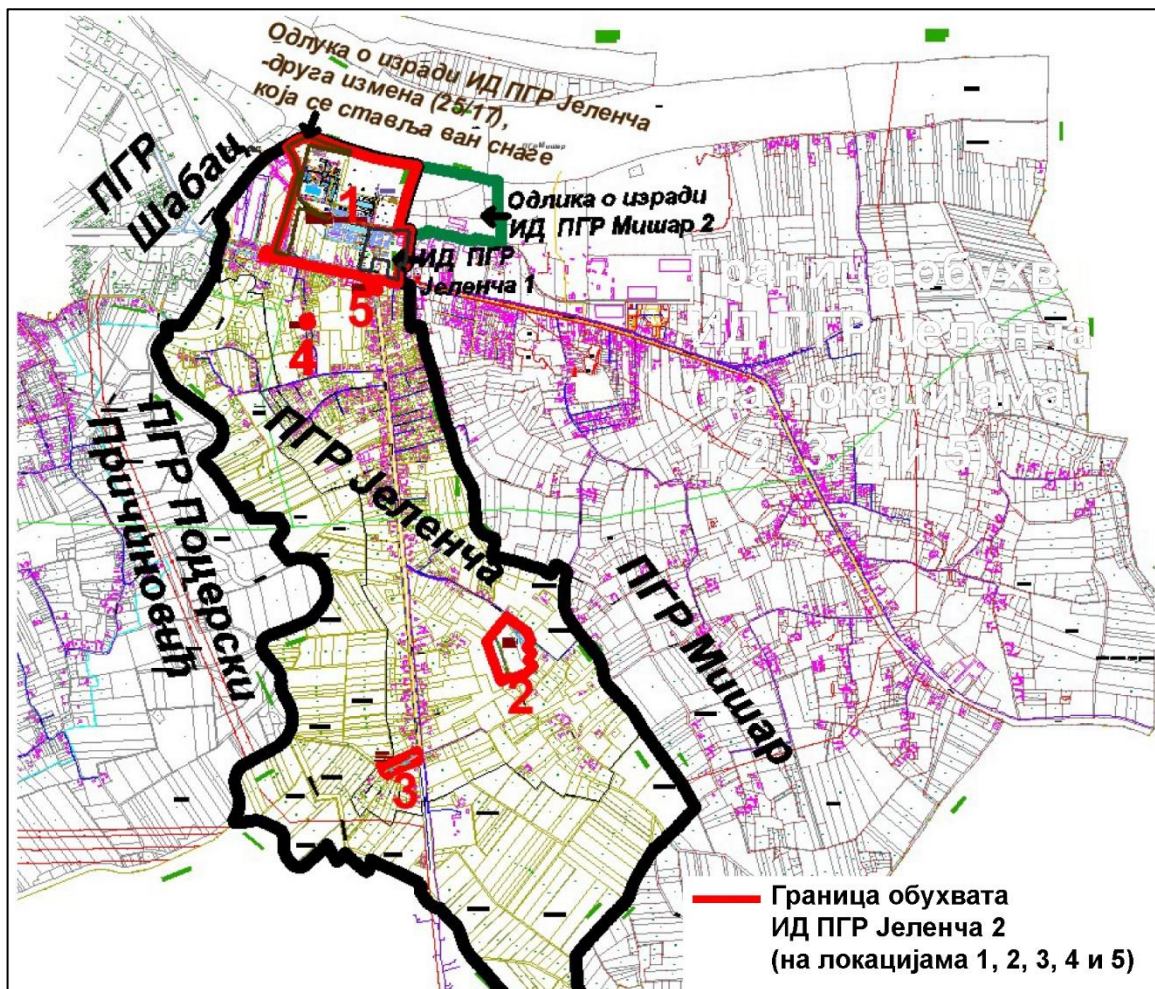
великим водама. Остали део територије КО чине виши равничарски и благо нагнути брежуљкасти терени и заравни, који су испресецани долинама повремених водотокова.

После Првог светског рата, почело је насељавање становништва, поред пута. Насеље се развило са обе стране ваљевског и београдског пута (куће, дућани, ковачнице, магаци), а нарочито на раскрсници путева за Београд и Ваљево. Ту је било „тржиште“ за жито и суве шљиве, а, према Сави, настају прве фабрике- циглане. После Другог светског рата, на простору између београдског пута и реке Саве развија се индустрија, која постепено замењује становање. Поред две циглане, куделаре, шљункаре и откупне станица зељорадничке задруге, започиње развој прехранбене индустрије (врши се пулпирање воћа за мармеладу и пекмез, сушење шљива и печење ракије) и хемијске индустрије („Зорка- Заштита биља“), а касније и производња керамичких плочица. Источна индустријска зона града Шапца је деценијама плански грађена на речној тераси, поред Саве постепено се ширећи на КО Јеленча и Мишар.

На подручју КО Јеленча се налазе значајни привредни и инфраструктурни објекти, који имају градски, регионални и национални значај:

- део Источне радне зоне града Шапца;
- државни путеви 16 реда број 26 и 21;
- гасовод високог притиска Батајница – Зворник и ГМРС Шабац;
- електроенергетско постројење 220/110 kV "Шабац 3".

Обухват ИД ПГР Јеленча 2 приказан је на следећој слици.

Слика 3. – Графички приказ граница локација 1, 2, 3, 4 и 5

На подручју у обухвату предметног ИД ПГР доминантну површину заузима локација 1, на којој су изграђени индустријски објекти некадашње хемијске индустрије који нису у функцији: „ЗОРКА“ – Заштита биља“ у којој су се производила средства за заштиту биља (атразин и прометрин и др.) и „ЗОРКА“ – Полипласт“ у којој су се производио винил хлорид мономер (VCM). Ови индустријски комплекси су одавно престала са радом, а имовина је распродата новим компанијама или физичким лицима, који су делове комплекса и појединачне објекте даље продавали, тако да су земљиште и објекти често мењали власнике. Индустријски објекти „Зорка – Заштита биља“ многи објекти су пренамењени за нове производње и делатности. Нпр: компанија „Ахsyntha“ производи синтетске смоле, „Вукохем“ производи течне детерџенте, „Облак“ Временом је дошло до пропадања објеката, саобраћајница, железничких колосека и комуналне инфраструктуре, која се сада налази на парцелама различитих власника, па су поднети захтеви за изградњу јавних саобраћајница, ради обезбеђења приступа парцелама и објектима нових власника и прикључење на градску (јавну) комуналну инфраструктуру.

Укупна површина обухваћена ИД ПГР Јеленча 2 износи око **40.64 ha**.

Границом ИД ПГР Јеленча 2 обухваћени су:

-делови основног плана -Плана генералне регулације „Јеленча“ („Сл. лист града Шапца и општина Богатић, Владимирци и Коцељева“ број 23/2015), на 5 одвојених локација, како је приказано у графичким прилозима; и

-цео простор у обухвату Измене и допуне Плана генералне регулације «Јеленча»- прва измена („Сл. лист града Шапца и општина Богатић, Владимирци и Коцељева“ број 8/2018), којим је обухваћена цела катастарска парцела бр. 1/25 и делови катастарских парцела бр. 1/26 (део ул.Нова 35) и 15/4 КО Јеленча (део државног пута I реда број 26)- на локацији 1-радна зона и државни пут.

Простор у обухвату ИД ПГР Јеленча 2 припада следећим целинама из основног плана:

Локација 1 се налази у оквиру целине I „Источна радна зона“ и обухвата простор између реке Саве и улице Београдске, деоницу улице Београдске где се преклапају државни путеви Iб реда 26 и 21 и кружну раскрсницу на укрштању државних путева;

Локације 2, 3, 4 и 5 се налазе у оквиру целине II „Насеље са атаром“ и обухватају простор:

-локација 2: у југоисточном делу насеља, источно од државног пута, у Улици војда Карађорђа;

-локација 3: у јужном делу насеља, са обе стране ул. Милоша Поцерца, између државног пута и улице Нова 20;

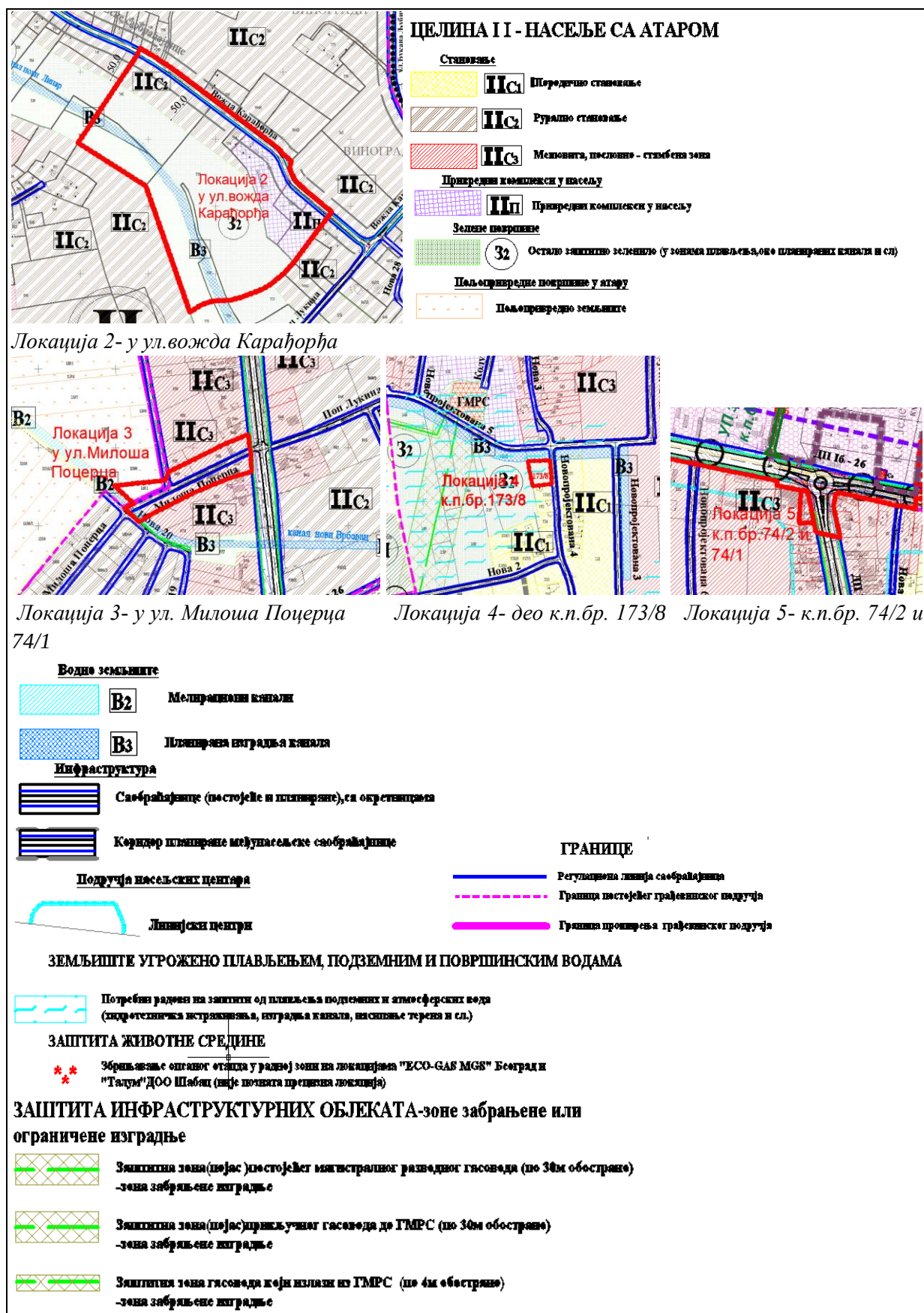
-локација 4: у северном делу насеља, западно од ул. Новопројектована 4 и јужно од планираног канала Трљача,

-локација 5: у северном делу насеља у зони кружне раскрснице државних путева, западно од државног пута Шабац- Ваљево.

Детаљнији приказ локација 1 ИД ПГР Јеленча 2 приказан је на орто фото подлози на слици 4.

Приказ локација 2, 3, 4 и 5 ИД ПГР Јеленча 2 приказан је на слици 5.

Слика 4. – Граница локације 1 ИД ПГР Јеленча и постојећи објекти на локацији - стање мај 2023.године (Извор: ЈП „Инфраструктура“ снимак дроном и www.geosrbija.rs)

Слика 5. – Графички приказ границе локација 2, 3, 4 и 5 у обухвату ИД ПГР Јеленча 2

Границом обухвата ИД ПГР Јеленча 2 обухваћене су следеће катастарске парцеле или њихови делови у КО Јеленча:

-на локацији 1- радна зона и државни пут (површине око 32,28ha): целе катастарске парцеле број:1/22, 1/28, 2, 3/1, 3/3, 3/4. 3/2, 1/2, 4, 8, 9, 7, 10, 1/17, 1/26, 11/1, 11/2, 1/25, 1/24, 1/20, 1/19, 1/27, 1/21, 1/23, 1/18 и 15/2; и делови парцела број:15/1 и 1013;

-на локацији 2- у Ул. војда Карађорђа (површине око 7,12ha): целе катастарске парцеле број: 778 776, 777, 779, 768/1, 768/2 и 764/3 (улази у састав планиране улице) и делови парцела број: 740, 783, 784, 742 (парцела ул.војда Карађорђа) и делови катастарских парцела број 748, 749, 752, 761, 763, 764/1, 764/2 и 766 до планиране регулационе линије са супротне стране улице;

-на локацији 3- у ул. Милоша Поцерца (површине око 1,1ha): целе парцеле број: 971, 972, 973, 975, 1201, 968 и 969; део катастарске парцеле 970 која улази у састав улице Милоша Поцерца, део к.п.бр. 1372 која улази у састав улице Новопроектлована 13 и део к.п.бр. 1353 која улази у састав канала Нови Врбовац;

-на локацији 4- к.п.бр. 173/8 у ул. Новопроектлована 4 (површине око 0,09ha): обухваћена је новоформирана к.п.бр, 173/8 (која је издвојена од к.п.бр. 173/1) у улици Новопроектлована 4, јужно од планираног канала „Нова Трљача“;

-на локацији 5- к.п.бр. 74/2 и 74/1 КО Јеленча у зони кружне раскрснице државних путева (површине око 0,05ha): обухваћене су к.п.бр. 74/2 и 74/1 КО Јеленча.

Према подацима о власништву на катастарским парцелама (WWW.katastar.rgz.gov.rs/KnWeb.) и подацима са <https://www.google.com/maps/>, подацима прикупљеним на терену и др., у делу радне зоне на локацији 1, налазе се објекти и земљиште следећих предузећа:

- Р.Т.Ц.“ШАБАЦ „, А.Д. –Шабац, Робно-транспортни центар Шабац; Основна делатност предузећа су послови складиштења и претовар терета; Складишни и складишно-претоварни простор предузећа се налази у делу радне зоне у КО Мишар;
- ЗОРКА-КЕРАМИКА ДОО Шабац; Зорка-Керамика је једна од водећих компанија у производњи керамичких плочица у Југоисточној Европи; Компанија продаје подне и зидне керамичке плочице у свим земљама Југоистичне Европе као и Италији, Аустрији, Немачкој, Чешкој, Словачкој, Мађарској, Русији и Казакхстану;
- ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДЊУ, ТРГОВИНУ И УСЛУГЕ „КОЛАРИ“ ДОО Шабац, које је купило део земљишта и објеката од MULTI TRADE SRB ДОО Београд (к.п.бр.1/19, 1/20 и 1/27); Основна делатност предузећа је изнајмљивање и лизинг машина и опреме за грађевинарство;
- NASCIM DOO; Делатности компаније су: израда индустријских подова од бетона; израда хидро- термо изолације; израда епоксидних и полиуретанских подова; SMART FLOOR-Полимери бетона;
- VUKOCHEM DOO SABAC; Производни програм компаније је: кућна хемија, козметика, средства за дезинфекцију, пет амбалажа;
- Предузеће за производњу, трговину и услуге „ТАЛУМ“ ДОО; Делатност предузећа је поновна употреба разврстаних материјала; Ово предузеће је већину земљишта и објеката продало;
- TEMPEST TRADE DOO ШАБАЦ; Основна делатност је друмски превоз терета;
- ТРАНСПОРТНО ПРЕДУЗЕЋЕ BEST CARGO LINES DOO ШАБАЦ; Основна делатност је друмски превоз терета;
- Друштво за увоз и промет KRISTAL V & D ДОО Шабац; Основна делатност је трговина на велико осталим машинама и опремом;

- "ОБЛАК ИНТЕРНАЦИОНАЛ" ДОО; Основна делатност је сакупљање (откуп), складиштење, третман и „rebouting“ IBC контејнера;
- ДОО за производњу промет и услуге ELIXIR GROUP; Основна делатност је неспецијализована трговина на велико;
- ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДЊУ, ТРГОВИНУ И УСЛУГЕ AXSYNTHA ДОО; Послује у оквиру Компаније „DUGALAK“ која је основана у Русији са погонима у Русији и Србији (Axsyntha Šabac) и која је водећи источноевропски произвођач полиесетских смола и једини произвођач полиесетских смола у Србији;
- Tehnikal team д.о.о.; Техничко одржавање објеката, одржавање хигијене, одржавање зеленила, услуге транспорта;
- НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ а.д.; НИС Група је један од највећих вертикално интегрисаних енергетских система и Југоисточној Европи; Основне делатности су истраживање, производња и прерада нафте и природног гаса, промет широког асортимана нафтних и гасних деривата, као и реализација пројеката у области петрохемије и енергетике;
- ПРЕДУЗЕЋЕ "ГРОС" ДОО (к.п.бр.2) -нема података; На терену је Станица за ТНГ „AUTOGAS MAX PETROL“;
- "ЕУРО ША.М" Д.О.О.ЛИПОЛИСТ- Располаже са 16 малопродајних објеката мешовите робе, на територији града Шапца и у Богатићу;
- Royal Auto Šabac- Ауто плац Шабац, Продавац половних аутомобила;
- Big 1 Auto Plac- Ауто плац Шабац, Продавац половних аутомобила;
- БС СЛАП Шабац-Думача- Бензинска пумпа;
- Салон намештаја МЕБЛО САН д.о.о.;
- Duga plus д.о.о. је предузеће за производњу, трговину и услуге; претежна делатност предузећа је производња предмета од папира за личну употребу (салвете, папирне марамице и др.);
- Привредно друштво за производњу, промет и услуге Картолен д.о.о.- Продавница робе за домаћинство; Производни програм компаније чине: транспортне кутије од картона, картонске подлошке, картонске плоче за картонажу, папирне кесе, амбалажни папир;
- Mr.NoReCo- Супермаркет све за угоститељство; и др.

Подаци о катастарским парцелама у обухвату ИД ПГР Јеленча: површина, облик својине и врста права, имаоцима права на катастарским парцелама и врсти земљишта и посебним карактеристикама и теретима, могу се преузети на интернет сервиса www.katastar.rgz.gov.rs/KnWeb (стање август 2023.).

1.2.2. Приказ постојећег стања животне средине у обухвату ИД ПГР за просторе 1, 2, 3, 4 и 5

Приликом израде Стратешке процене утицаја потребно је дати преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај односи, јер карактеристике постојећег стања представљају основу за свако истраживање проблематике животне средине на одређеном простору. Основне карактеристике постојећег стања за потребе овог истраживања дефинисане су на основу: увида у постојећа планска докумената, урађених студијских истраживања, доступне стручне и научне литературе, као и директним увидом у стање на терену.

Приликом израде Стратешке процене утицаја потребно је дати преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај односи, јер карактеристике постојећег стања представљају основу за свако истраживање проблематике животне средине на одређеном простору.

Основне карактеристике постојећег стања за потребе овог истраживања дефинисане су на основу: увида у постојећа планска докумената, урађених студијских истраживања (ЈЕАП-а града Шапца и др.), доступне стручне и научне литературе, као и директним увидом у стање на терену. На подручју у обухвату ИД ПГР потребно је обезбедити решења којима се елиминишу или умањују постојећи извори негативних утицаја односно увећавају позитивни као компаративна предност у планирању развоја; чувати подручја од загађивања из стратешких разлога.

Подручје у обухвату ИД ПГР које се анализира у погледу квалитета животне средине зависи од унутрашњих фактора, али и ширих регионалних фактора од којих су најзначајнији:

- Положај подручја у Мачванском округу,
- Повољни саобраћајни услови за привредни развој али који су и потенцијални узрок загађивања и деградације животне средине и
- Близина индустријских комплекса на подручју суседног града Сремске Митровице, чији се утицаји протежу и на подручје града Шапца и доприносе стварању кумулативних утицаја као ограничавајућег фактора развоја.

Према ППРС (по хијерархији највишем планском документу) територија Град Шапца припада **I, II и III категорији** просторне диференцијације животне средине (Табела 1).

Табела 1. – Просторна диференцијација Града Шапца према стању животне средине

Категорија	Опис подручја према степену загађености	Карактеристике подручја
I	Подручја веома загађена и деградиране животне средине	- прекорачене граничне вредности емисија у ваздуху - урбана и индустријска подручја - прекорачене вредности загађујућих материја у земљишту - историјске депоније индустријског и другог отпада
II	Подручја загађена и угрожена животне средине	- повремена прекорачења ГВ загађујућих материја у ваздуху - зоне интензивне пољопривреде - државни путеви I и II реда - железничке пруге - приградске зоне урбаних центара - речна пристаништа
III	Подручја претежно квалитетне животне средине	- без прекорачења ГВ загађујућих материја у ваздуху - речни токови II класе - шумска подручја - туристички комплекси и места са контролисаном посетом - локални путеви и пруге - сеоска насеља - пољопривредна подручја - подручја са природном деградацијом - ливаде и пашњаци - ловна и риболовна подручја

Анализа стања квалитета ваздуха

На територији Града Шапца се спроводи вишегодишњи континуирани мониторинг квалитета ваздуха од стране акредитоване и овлашћене лабораторије Завода за јавно здравље Шабац. У Шапцу постоји и аутоматска мерна станица Агенције за заштиту животне средине у оквиру државне мреже за аутоматски мониторинг квалитета ваздуха, која прати и бележи концентрације сумпор диоксида, азот диоксида, азот монооксида, укупних оксида азота, угљенмонооксида, амонијака и укупног редукованог сумпора сваких пола сата и даје податке о

средњим вредностима концентрација за последња 24 сата или о средњим дневним вредностима концентрација за претходни дан. Ови подаци су доступни на интернету (www.sepa.gov.rs). Систематска мерења основних и специфичних загађујућих материја обављају се континуирано на мерним местима која чине мрежу мерних места.

На територији града Шапца спроводи се вишегодишњи континуирани мониторинг квалитета ваздуха од стране акредитоване и овлашћене лабораторије Завода за јавно здравље Шабац. Мрежа мерних места у граду дефинисана је на основу следећих критеријума: густине насељености, извора емисије, урбанистичких решења, начина загревања и намене простора. У зимским месецима правац кретања ветра је од индустријске зоне ка граду.

Локације мерних места су:

- Ватрогасни дом,
- Бенска бара,
- Аутобуска станица,
- Касарна Церски јунаци,
- Завод за јавно здравље и
- Геронтолошки центар

Највећи загађивач је индустрија и производни просеси у индустријским зонама.

Кућна ложишта, такође, доприносе загађењу, а њихов будући утицај ће зависити од интензитета даље топлификације, односно увођења природног гаса као енергента.

Саобраћајне активности представљају мобилни извор загађења. Последњих година веома је повећан број моторних возила а такође је веома значајно њихово техничко стање на то колики ће бити њихов удео у укупном аерозагађењу. Окосницу уличне мреже у оквиру обухвата Плана чине примарне саобраћајнице: деонице државних путева I реда Нови Сад - Рума - Шабац - Ваљево (стара ознака М21) и Београд - Обреновац - Шабац - Лозница - М. Зворник (стара ознака пута М19). Остале саобраћајнице у просторном обухвату Плана, представљају нове јавне саобраћајнице у радној зони које обезбеђују директан приступ свим парцелама, сервисне саобраћајнице, паралелне државном путу ради обезбеђења приступ катастарским парцелама у залеђу постојеће кружне раскрснице, јавна саобраћајница до границе КО Мишар преко одобреног путног прелаза преко железничке пруге којом се омогућује приступ катастарским парцелама у КО Мишар и „интерне саобраћајнице у заједничкој својини“, ради обезбеђења приступа деловима парцела различитих власника и стварања услова за формирање сопствених парцела на сувласничким парцелама.

Негативни утицаји на животну средину пореклом од одвијања саобраћаја зависе од обима, структуре и карактеристика саобраћаја и саобраћајница и климатских услова. Емисија издувних гасова у друмском саобраћају потиче од сагоревања горива - бензина, дизела, ТНГ-а и природног гаса у моторима са унутрашњим сагоревањем. Загађујуће материје које потичу од друмског саобраћаја било да се ради о путничким, теретним возилима или двоточкашима су:

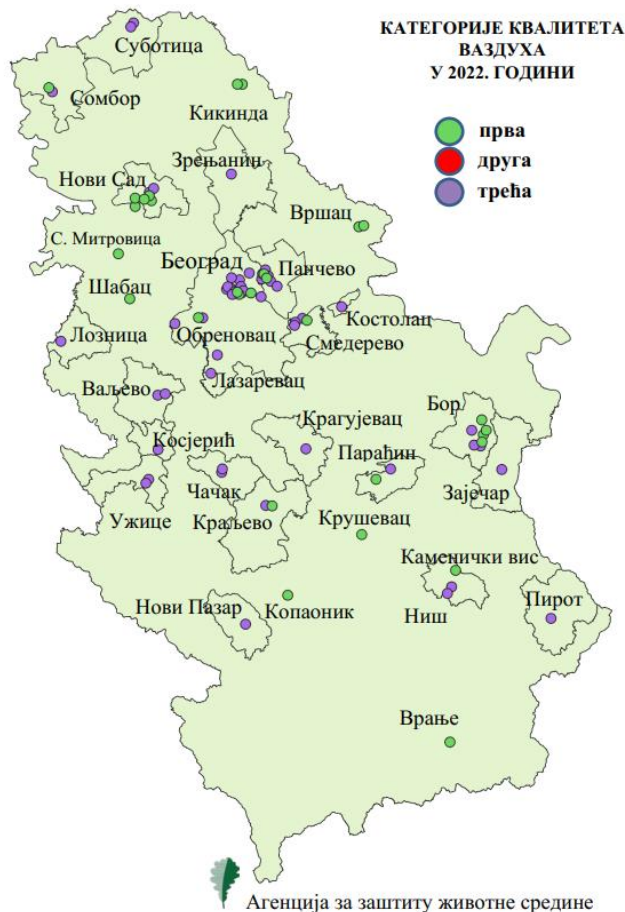
- Прекурсори озона (CO , VOC_s , NMVOC),
- Гасови који стварају ефекат стаклене баште (CO_2 , CH_4 , N_2O),
- Киселе супстанце (NH_3 , CO_2),
- Суспендоване честице - PM ,
- Канцерогена једињења PAH_s и POP_s (полициклични ароматични уговодоници и постојани органски загађивачи),
- Токсичне супстанце - диоксини и фурани,
- Тешки метали - олово, кадмијум, манган, арсен, никл, хром, цинк.

Сваки утрошени литар фосилног горива произведе приближно 100 g угљен монооксида, 20 g испарљивих органских једињења, 30 g азотних оксида, 2,5 g угљен-диоксида и бројне штетне и отровне материје једињења сумпора, олова и чврсте честице.

На основу свега претходно изнетог, може се очекивати на основу свега изнетог да ће се аерозагађење у граду, убудуће, повећавати.

Квалитет амбијенталног ваздуха

Категоризација оцене квалитета ваздуха за 2022. годину, која је извршена од стране Републичке Агенције за заштиту животне средине, приказана је графички на следећој слици. Подаци за 2023. годину биће доступни у последњем кварталу 2024.године. На основу извршене категоризације, може се закључити да је у 2022. години Шабац припадао општинама и градовима са ПРВОМ КАТЕГОРИЈОМ квалитета ваздуха.

Слика 6. – Оцена квалитета ваздуха у 2022. години за град Шабац
(Извор:Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Р.Србији за 2022. годину)

На територији града Шапца спроводи се вишегодишњи континуирани мониторинг квалитета ваздуха од стране акредитоване и овлашћене лабораторије Завода за јавно здравље Шабац.

Од стране Завода за јавно здравље Шабац, на мерним местима: Ватрогасни дом, Бенска бара, Аутобуска станица, Касарна, Завод за јавно здравље Шабац и Геронтолошки центар. Током 2022. године вршен је мониторинг квалитета ваздуха. На основу целокупних резултата, мониторинга, који спроводи Завод за јавно здравље Шабац, у извештају Завода закључено је да због повећане концентрације суспендованих честица PM10, да Шабац спада у **ТРЕЋУ КАТЕГОРИЈУ– прекомерно загађен ваздух**. Ради се о значајном премашивању и средње годишње вредности и броја дана у којима је прекорачена максимална дневна вредност за суспендоване честице PM10 у приземном слоју ваздуха.

Такође, према извештају Завода за јавно здравље Шабац, вредности бензо(а)пирена у суспендованим честицама PM10 су значајно премашиле циљану вредност. Поред тога, проблем представљају прекорачења дневних вредности концентрације чађи у зимским месецима. Посебно је значајно због тога што се ради о вишеструким узастопним прекорачењима дневних максималних дозвољених вредности.

У наставку, приказани су резултати испитивања квалитета амбијенталног ваздуха на локацији погона „AXSYNTHA“ д.о.о. Шабац. На захтев „AXSYNTHA“ д.о.о. Шабац, „Институт за безбедност и превентивни инжењеринг“ д.о.о. Нови Сад извршио је током децембра 2022. године, контролу квалитета амбијенталног ваздуха у зони утицаја производног погона.

Испитивање квалитета ваздуха извршена је у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013) и то мерењем тоулена, стирена, укупних суспендованих честица (TSP) и укупних таложних материја (UTM), на једном мерном месту према најближем стамбаном делу града у континуитету у периоду од 7 дана (02.12. – 08.12.2022. године) приликом мерења тоулена, стирена и TSP у континуитету у периоду од 30 дана (02.12. – 30.12.2022. године) приликом мерења UTM.

Приказ резултата испитивања

Табела 2. – Резултати испитивања стирена

Датум	Ознака узорка	Концентрација ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Метода
02.12.2022.	2403NS22A01	14,26 $\pm$ 3,38	DM/L2-07
03.12.2022.	2403NS22A02	7,64 $\pm$ 1,81	
04.12.2022.	2403NS22A03	4,19 $\pm$ 0,99	
05.12.2022.	2403NS22A04	10,66 $\pm$ 2,52	
06.12.2022.	2403NS22A05	15,30 $\pm$ 3,62	
07.12.2022.	2403NS22A06	12,46 $\pm$ 2,95	
08.12.2022.	2403NS22A07	12,82 $\pm$ 3,04	

Табела 3. – Резултати испитивања тоулена

Датум	Ознака узорка	Концентрација ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Метода
02.12.2022.	2403NS22A01	42,25 $\pm$ 8,52	DM/L2-07
03.12.2022.	2403NS22A02	26,35 $\pm$ 5,31	
04.12.2022.	2403NS22A03	15,65 $\pm$ 3,16	
05.12.2022.	2403NS22A04	47,39 $\pm$ 9,55	
06.12.2022.	2403NS22A05	41,76 $\pm$ 8,42	
07.12.2022.	2403NS22A06	42,60 $\pm$ 8,59	
08.12.2022.	2403NS22A07	38,42 $\pm$ 7,75	

Табела 4. – Резултати испитивања укупних суспендованих честица (TSP)

Датум	Ознака узорка	Концентрација ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Метода
02.12.2022.	2403NS22A01	38,8 $\pm$ 3,2	DM/L2-07
03.12.2022.	2403NS22A02	56,6 $\pm$ 4,2	
04.12.2022.	2403NS22A03	26,8 $\pm$ 2,6	
05.12.2022.	2403NS22A04	49,7 $\pm$ 3,8	
06.12.2022.	2403NS22A05	37,4 $\pm$ 3,1	
07.12.2022.	2403NS22A06	73,0 $\pm$ 5,3	
08.12.2022.	2403NS22A07	47,7 $\pm$ 3,7	

Табела 5. – Резултати испитивања укупних таложних материја (UTM)

Датум	Ознака узорка	Концентрација (mg/m ³ /dan)	Метода
02.12. – 30.12.2022.	2403NS22A08	199,44 ± 61,83	DM/L2-10

Анализа резултата у односу на дозвољене вредности

У следећој табели дат је резултат мерења толуена и стирена изражен на период усредњавања од 7 дана у циљу поређења резултата у односу на дозвољене вредности прописане у Прилогу XV, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013).

Табела 6. – Концентрација стирена и толуена за период усредњавања од 7 дана

Полутант	Датум	Измерена концентрација (mg/m ³)	Дозвољена концентрација (mg/m ³)
Стирен	02.12. – 08.12.2022.	0,0773 ± 0,0193	0,26
Тоулен	02.12. – 08.12.2022.	0,2544 ± 0,0064	0,26

На основу резултата мерења можемо констатовати следеће:

Садржај **толуена** је квантификован на мерном месту ММ1 у свих 7 узетих узорка. Максимална дозвољена концентрација за период усредњавања од 7 дана износи 0,26 mg/m³, на основу Прилога XV, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013). **Максимална дозвољена концентрација није прекорачена.**

Садржај **стирена** је квантификован на мерном месту ММ1 у свих 7 узетих узорка. Максимална дозвољена концентрација за период усредњавања од 7 дана износи 0,26 mg/m³, на основу Прилога XV, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013). **Максимална дозвољена концентрација није прекорачена.**

Садржај **укупних суспендованих честица (TSP)** у узорцима амбијенталног ваздуха на мерном месту ММ1 је квантификован у свих 7 узетих узорка. Максимална дозвољена вредност за 24-часовно узорковање износи 120 µg/m³ на основу Прилога XV, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013). **Максимална дозвољена вредност није прекорачена.**

Садржај **укупних таложних материја (UTM)** за период узорковања од 02.12. до 30.12.2022. године на мерном месту ММ1 је **мањи од максималне дозвољене вредности**. Максимална дозвољена вредност за UTM за период усредњавања од месец дана износи 450 mg/m³/dan, на основу Прилога XV, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013).

Анализа и оцена стања квалитета воде

Проблему загађивања површинских и подземних вода, као и заштити вода, мора се посветити посебна пажња, с обзиром на то да је вода један од највреднијих ресурса на подручју Града Шапца.

Површинске воде

Мониторинг квалитета вода реке Саве се обавља на мерној станици Шабац од стране РХМЗ Србије до 2011. На основу члана 36. Закона о министарствима, у току марта и априла 2011.

године, послови мониторинга квалитета вода пренети су у надлежност Агенције за заштиту животне средине. Према Уредби о категоризацији водотока („Сл. гласник. СРС“, бр. 5/68), река Сава је разврстана у II категорију. На основу члана 6. става 2. Закона о водама („Сл. гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 - др. закон) и одлуке о утврђивању пописа вода I реда, река Сава припада међудржавним водама I реда.

Резултати квалитета воде реке Саве на мерној станици Шабац у 2021. години, према последњем објављеном извештају Агенције за заштиту животне средине у 2023. години, дати су у следећој табели.

Табела 7. – Резултати квалитета воде Саве код Шапца у 2021. години¹

Станица/профил	Шабац
рН	I-IV
Суспендоване материје (mg/l)	I-II
Растворени кисеоник (mg/l)	I
Засићеност кисеоником (%)	I
ВПК ₅ (mg/l)	I
ХПК (перманганатна метода) (mg/l)	I
Укупни органски угљеник (mg/l)	II
Укупни азот (mg/l)	II
Нитрати (mg/l)	I
Нитрити (mg/l)	II
Амонијум јон (mg/l)	II
Укупан фосфор (mg/l)	III
Ортофосфати (mg/l)	II
Хлориди (mg/l)	I
Сулфати (mg/l)	I
Укупна минерализација (mg/l)	I
Електропроводљивост на 200°C (μS/cm)	I
Арсен (μg/l)	I
Бор (μg/l)	I
Бакар (μg/l)	I-II
Цинк (μg/l)	I
Хром (укупни) (μg/l)	I
Гвожђе (укупно) (μg/l)	II
Манган (μg/l)	I
Приоритетне и приоритетне хазардне супстанце	Ni-rast. 1x(III/IV); Pb-rast. 1x(III/IV)

У наставку приказани су резултати испитивања квалитета вода на предметној локацији у априлу 2023. године. „Институт Мол“ д.о.о. Стара Пазова у априлу 2023. године извршио је узорковање отпадних вода на местима приказаним у наредној табели.

Табела 8. – Подаци о месту узорковања

Ред.бр.	Место узорковања	Координате места узорковања	
1.	Јама за прихват комуналних отпадних вода	N 44° 44'49.28"	E 19° 43'33.27"
2.	Шахт за сакупљање атмосферских вода	N 44° 44'28.88"	E 19° 43'56.59"
3.	Чесма у тоалету (вода из бунара)	N 44° 44'49.10"	E 19° 43'33.50"
4.	Пијезометар	N 44° 44'26.82"	E 19° 43'56.55"

¹Резултати испитивања квалитета површинских и подземних вода за 2021. годину, Агенција за заштиту животне средине, Београд 2023.

Табела 9. – Резултати испитивања отпадних вода из јаме за прихват комун. отпадних вода

Параметар	Мерна јединица	Резултат испитивања	(±)Мерна несигурност	ГВЕ ³⁾
Резултати теренских мерења				
Температура воде	°C	13.2	0.1	40
Мутноћа	NTU	72.00	2.59	
Специфична проводљивост	µS/cm	987	45	
Растворени кисеоник	mg/l	1.3	0.2	
pH		7.56	0.11	6.5-9.5
Резултати лабораторијских физичко-хемијских испитивања				
Укупни остатак после испаравања	mg/l	1014.0	142.0	5000
Суспендоване материје	mg/l	74.0	10.7	
Седиментне материје	ml/l	<0.1		150
Хемијска потрошња кисеоника (НПК)	mg O ₂ /l	296.51	32.62	1000
Петодневна биохемијска потрошња кисеоника	mg O ₂ /l	91.5	11.0	500
Потрошња калијум-перманганата	mg/l	284.47	36.98	
Хлориди	mg/l	71.20	11.39	1000
Сулфати	mg/l	249.50	49.90	400
Фосфати	mg P/l	2.30	0.02	
Нитрати	mg N/l	<0.1		
Нитрити	mg N/l	<0.1		
Алуминијум јон	mg N/l	44.62	9.37	100
Укупан неоргански азот (NH ₄ ⁺ -N, NO ₂ -N, NO ₃ -N)	mg N/l	44.62	12.05	120
Укупан азот	mg N/l	68.71	16.49	150
Укупан фосфор	mg P/l	5.66	0.68	20
Уља и масти	mg/l	<1.4		50
Феноли	mg/l	0.05	0.01	50
Детерџенти	mg/l	<0.1		
Гвожђе	mg/l	0.26	0.05	200
Хром укупни	mg/l	<0.007		1
Цинк	mg/l	0.07	0.01	2
Бакар	mg/l	0.06	0.01	2
Никл	mg/l	<0.008		1
Олово	mg/l	0.018	0.003	0.2
Кадмијум	mg/l	<0.003		0.1

³⁾ Уредба о о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 1/2016) за технолошке отпадне воде пре њиховог испуштања у јавну канализацију (Прилог 2, тачка III, табела 1)

Табела 10. – Резултати испитивања отпадних вода из шахта за сакупљање атмосфер. вода

Параметар	Мерна јединица	Резултат испитивања	(±)Мерна несигурност	ГВЕ ³⁾
Резултати теренских мерења				
Температура воде	°C	13.2	0.1	40
Мутноћа	NTU	5.56	0.20	
Специфична проводљивост	µS/cm	947	44	
Растворени кисеоник	mg/l	1.2	0.2	
pH		7.73	0.11	6.5-9.5
Резултати лабораторијских физичко-хемијских испитивања				

Укупни остатак после испаравања	mg/l	456.0	63.8	5000
Суспендоване материје	mg/l	<15.0		
Седиментне материје	ml/l	<0.1		150
Хемијска потрошња кисеоника (НПК)	mg O ₂ /l	21.32	2.35	1000
Петодневна биохемијска потрошња кисеоника (ВПК ₅)	mg O ₂ /l	7.1	0.9	500
Потрошња калијум-перманганата	mg/l	17.70	2.30	
Хлориди	mg/l	11.80	1.89	1000
Сулфати	mg/l	36.70	7.34	400
Фосфати	mg P/l	<0.1		
Нитрати	mg N/l	3.60	0.43	
Нитрити	mg N/l	<0.1		
Алуминијум јон	mg N/l	0.13	0.03	100
Укупан неоргански азот (NH ₄ ⁺ -N, NO ₂ -N, NO ₃ -	mg N/l	3.73	1.01	120
Укупан фосфор	mg P/l	0.013	0.002	20
Уља и масти	mg/l	<1.4		50
Феноли	mg/l	0.07	0.01	50
Минерална уља C10-C40	mg/l	9.11	2.73	30
Детерџенти	mg/l	<0.1		
Гвожђе	mg/l	0.17	0.03	200
Хром укупни	mg/l	<0.007		1
Цинк	mg/l	0.04	0.01	2
Бакар	mg/l	<0.006		2
Никл	mg/l	<0.008		1
Олово	mg/l	<0.005		0.2
Кадмијум	mg/l	<0.003		0.1

³⁾ Уредба о о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 1/2016) за технолошке отпадне воде пре њиховог испуштања у јавну канализацију (Прилог 2, тачка III, табела 1)

Табела 11. – Резултати лабораторијских испитивања узорка подземних вода из бунара

Параметар	Метода	Мерна јединица	Резултат испитивања	(±)Мерна несигурност	МДК за
Суспендоване материје	Приручник мет. 2540D:1998.	mg/l	<15.0		
Хемијска потрошња	EPAM 410.2:1978	mg O ₂ /l	<5.0		
БПК ₅	SRPS EN 1899-	mg O ₂ /l	1.0	0.1	
Гвожђе (растворно)	VM 090	mg/l	<0.01		0.3
Хром (Укупни)	VM 090	mg/l	<0.007		0.05
Олово	VM 090	mg/l	<0.005		0.01
Кадмијум	EPAM 213.2:1978	mg/l	<0.003		0.003
Бакар	VM 090	mg/l	0.006	0.001	2.0
Цинк	VM 090	mg/l	0.006	0.002	3.0
Никл	VM 090	mg/l	<0.008		0.02
РАХ					
Нафтален	VM 008	μg/l	<0.4		
Пирен	VM 008	μg/l	<0.4		
Флуорен	VM 008	μg/l	<0.4		
Фенантрен	VM 008	μg/l	<0.4		
Флуорантен	VM 008	μg/l	<0.4		
Бензо(а)пирен	VM 008	μg/l	<0.4		

Антрацен	VM 008	µg/l	<0.4		
Бензо(а)антрацен	VM 008	µg/l	<0.4		
Минерална уља C ₁₀ -C ₄₀	Интерна метода*	mg/l	<0.01		0.01
Бензен	VM 013	µg/l	<1.0		1.0
Ксилен	VM 013	µg/l	<1.0		50.0
Толуен	VM 013	µg/l	<1.0		700.0
Етилбензен	VM 013	µg/l	<1.0		2.0

Табела 12. – Резултати лабораторијских испитивања узорка подзем.вода из пијезометара

Параметар	Метода	Мерна јединица	Резултат испитивања	(±)Мерна несигурнос	МДК за
Суспендоване материје	Приручник мет. 2540D:1998.	mg/l	<15.0		
Хемијска потрошња кисеоника	EPAM 410.2:1978	mg O ₂ /l	<5.0		
БПК ₅	SRPS EN ISO 5815-	mg O ₂ /l	1.1	0.1	
Гвожђе (растворно)	VM 090	mg/l	<0.01		0.3
Хром (укупни)	VM 090	mg/l	<0.007		0.05
Олово	VM 090	mg/l	<0.005		0.01
Кадмијум	EPAM 213.2:1978	mg/l	<0.003		0.003
Бакар	VM 090	mg/l	<0.006		2.0
Цинк	VM 090	mg/l	0.006	0.002	3.0
Никл	VM 090	mg/l	<0.008		0.02
Нафтален	VM 008	µg/l	<0.4		
Пирен	VM 008	µg/l	<0.4		
Флуорен	VM 008	µg/l	<0.4		
Фенантрен	VM 008	µg/l	<0.4		
Флуорантен	VM 008	µg/l	<0.4		
Бензо(а)пирен	VM 008	µg/l	<0.4		
Антрацен	VM 008	µg/l	<0.4		
Бензо(а)антрацен	VM 008	µg/l	<0.4		
Минерална уља C ₁₀ -C ₄₀	Интерна метода*	mg/l	<0.01		0.01
Бензен	VM 013	µg/l	<1.0		1.0
Ксилен	VM 013	µg/l	<1.0		50.0
Толуен	VM 013	µg/l	<1.0		700.0
Етилбензен	VM 013	µg/l	<1.0		2.0

Резултати испитивања:

1. Измерене вредности концентрација захтеваних испитиваних параметара у узорку отпадних вода узетом из јаме за прихват комуналних отпадних вода са локације предузећа „Ахсинта“ д.о.о. Шабац, дана 12.04.2023. године, **НЕ ПРЕЛАЗЕ** граничне вредности прописне Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 1/2016) за технолошке отпадне воде пре њиховог испуштања у јавну канализацију (Прилог 2, тачка III, табела 1).

2. Измерене вредности концентрација захтеваних испитиваних параметара у узорку отпадних вода узетом из шахта за сакупљање атмосферских вода на локацији предузећа „Ахсинта“ д.о.о. Шабац, дана 12.04.2023. године, **НЕ ПРЕЛАЗЕ** граничне вредности прописне Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 1/2016) за технолошке отпадне воде пре њиховог испуштања у јавну канализацију (Прилог 2, тачка III, табела 1).

3. Вредност испитиваних параметара у узорку подземних вода из бунара са локације изворишта предузећа „Ахsyntha“ д.о.о. Шабац, **УСАГЛАШЕНЕ** су са максимално дозвољеним концентрацијама прописаним Правилником о хигијенској исправности воде за пиће („Сл. лист СРЈ“, бр. 42/1998 и 44/1999 и „Сл. гласник РС“, бр. 28/2019).

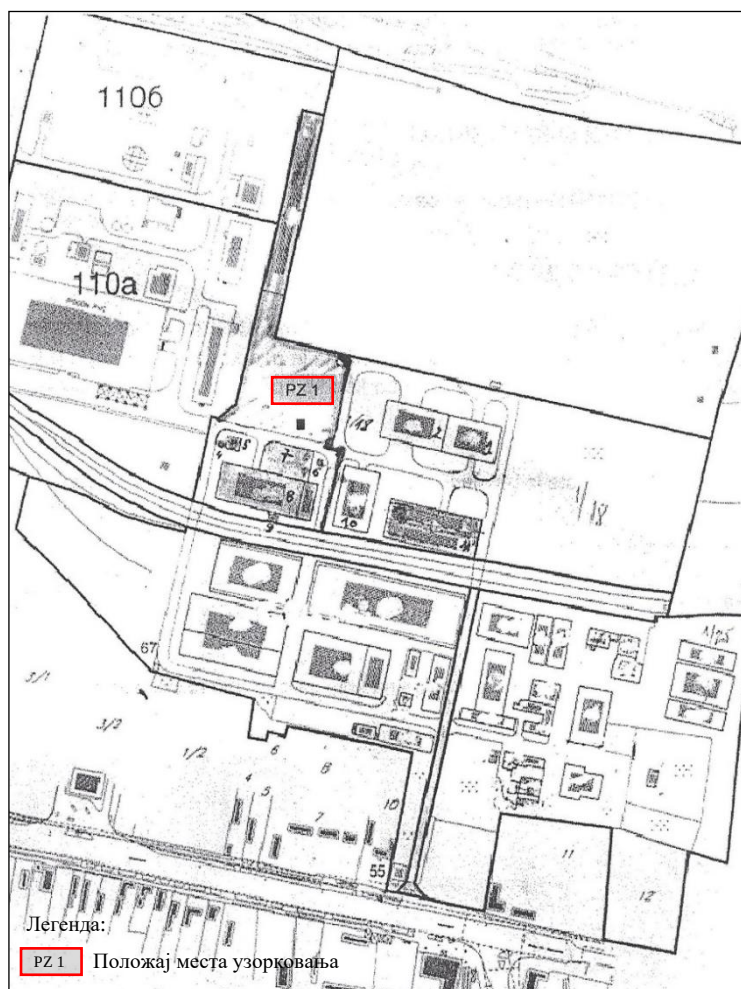
4. Вредност испитиваних параметара у узорку подземних вода из пијезометра са локације изворишта предузећа „Ахsyntha“ д.о.о. Шабац, **УСАГЛАШЕНЕ** су са максимално дозвољеним концентрацијама прописаним Правилником о хигијенској исправности воде за пиће („Сл. лист СРЈ“, бр. 42/1998 и 44/1999 и „Сл. гласник РС“, бр. 28/2019).

Анализа и оцена стања квалитета земљишта

Потпуних података о обиму загађења и угрожавања грађевинског и пољопривредно земљишта, које је последица различитог антропогеног деловања, у Граду Шапцу нема, јер **нису вршена систематска праћења и истраживања**. На локацијама 1, 2, 3, 4 и 5 ИД ПГР Јеленча 2, изворе загађења земљишта представљају: индустрија, саобраћај и неадекватно управљање комуналним и индустријским отпадом. На локацији 1, земљиште је још од шездесетих година прошлог века деградирано услед изградње индустријских погона хемијске индустрије „Зорка“ Шабац и интерних индустријских саобраћајница.

У циљу провере загађења, земљиште је узорковано у кругу „АХSYNTHA“ д.о.о. Узорак је прављен као композит узорковањем од веће количине ископаног земљишта са дубине 0,0-6,5 m.

На слици 12. приказан је ситуациони план са положајем места узорковања. GPS координате локације узорковања N 44 ° 44'29,12" E 19 ° 43'56,79".

Слика 7. – Ситуациони план са положајем места узорковања

Резултати анализе узорка земљишта из Извештаја о испитивању земљишта бр. 24100105 „Анахем Лабораторија“ из Београда приказани су у табели 13.

Табела 13 – Резултати анализе узорака земљишта

	Параметар	Метода	1.	MDK*
1.	Минерална уља, mg/kg	ISO 16703	<10	50 ¹
2.	рН вредност	EN 12457/EN 16192	7,8	-
3.	Садржај метала, mg/kg			
	Арсен (As)	EPA 3051/EN ISO 11969	4,9	29 ¹ ; 55 ²
	Баријум (Ba)	EPA 3051/EN ISO 11885	81	160 ¹ ; 625 ²
	Кадмијум (Cd)	EPA 3051/7010	0,10	0,8 ¹ ; 12 ²
	Хром (Cr)	EPA 3051/7010	38	100 ¹ ; 380 ²
	Жива (Hg)	EPA3051/EN 1483	<0,02	0,3 ¹ ; 10 ²
	Олово (Pb)	EPA 3051/7010	5,6	85 ¹ ; 530 ²
	Фосфор (P)	ISO 11263	123	-
4.	Полихлоровани бифенили, mg/kg			
	PCB28	EN 15308	<0,005	-
	PCB 52	EN 15308	<0,005	-
	PCB 101	EN 15308	<0,005	-
	PCB 138	EN 15308	<0,005	-
	PCB 153	EN 15308	<0,001	-
	PCB 180	EN 15308	<0,005	-
	PCBs (ukupno)	EN 15308	<0,02	0,02 ¹
5.	Полицилични ароматични угљоводоници, mg/kg			
	Антрацен	EPA 8270	<0,05	-
	Бензо(а)антрацен	EPA 8270	<0,2	-
	Бензо(к)флуорантен	EPA 8270	<0,01	-
	Бензо(а)пирен	EPA 8270	<0,05	-
	Кризен	EPA 8270	<0,05	-
	Фенатрен	EPA 8270	<0,05	-
	Indeno (1,2,3-cd) пирен	EPA 8270	<0,05	-
	Флуорантен	EPA 8270	<0,05	-
	Нафтален	EPA 8270	<0,05	-
	Бензо (g,h,i) перилен	EPA 8270	<0,1	-
	РАН (ukupni)	EPA 8270	<0,7	1,0 ¹
6.	BTEX, mg/kg			
	Бензен	EPA 5021	<0,01	0,01 ¹
	Толуен	EPA 5021	<0,01	0,01 ¹
	Етилбензен	EPA5021	<0,03	0,03 ¹
	Стирен	EPA 5021	<0,03	0,3 ¹
	Ксилен	EPA 5021	<0,10	0,1 ¹
	BTEX (ukupni), mg/kg	EPA 5021	<0,18	-

* Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологију за израду ремедијационих програма, Прилог 3., („Сл. гласник РС” бр. 88/10) (- гранична вредност, 2 - ремедијациона вредност опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију земљишта)

На основу резултата испитивања земљишта, приказаних у табели 13., може се закључити да: измерене концентрације параметара не прелазе граничне вредности концентрација опасних и штетних материја у земљишту, према Уредби о програму системског праћења квалитета

земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма, Прилог 3. („Сл. гласник РС” бр. 88/10).

Анализа и оцена стања квалитета комуналне буке

Бука је специфични облик загађења у савременом свету. Развој савремене технологије, урбанизација, убрзана индустријализација, нарочито развој саобраћаја и аутомобилске индустрије, доводи до тога да је проблем буке постао озбиљан еколошки проблем савременог света.

Бука на територији града Шапца са припадајућим приградским и сеоским подручјима потиче махом од: рада производних погона и пратећих активности у оквиру зона утицаја, саобраћаја и животних делатности.

У анализираном подручју главни извори буке су постојећи индустријски објекти и саобраћај који се одвија унутар индустријских комплекса и државним путевима I реда M19 и M21. Коридори у зони путева I реда, значајно је оптерећен постојећим стањем саобраћајне буке.

Локација 1 предметног плана налази се у централном делу Индустријске зоне - Исток (некадашњи индустријско хемијски комплекс ХИ „Зорка“ Шабац), односно у шестој зони: Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда. На граници ове зоне бука не сме да прелази максимални ниво зоне са којом се граничи.

Завод за јавно здравље Шабац као извршилац услуге у току 2022. године извршио је мерење и анализу нивоа буке на територији града Шапца.

Мерење је вршено на отвореном простору града Шапца на 10 мерних места распоређених у осам месеци, односно 5 мерних места у току 24h у пет термина мерења у три референтна временска интервала мерења (два у дневном, једно у вечерњем и два у ноћном) у току једног месеца, једно мерење месечно.

На мерном месту Думача, на паркингу испред Робно транспортног центра у улици Београдска бб меродавни дневни ниво буке прелази граничну вредност буке на отвореном простору **за дан приликом свих мерења** (прелази граничну вредност од 7-9 dB), где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 60 dB (по Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гл. РС“, 75/2010, Прилог 2)). Највећа вредност је измерена у мају и децембру месецу и износила је 69 dB.

Приликом мерења у вечерњем референтном временском интервалу мерења, на истом мерном месту, **меродавни вечерњи ниво буке прелази граничну вредност** буке на отвореном простору **за вече приликом свих мерења** и те вредности су уједначене (прелази граничну вредност од 4-6 dB), где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 60 dB (по Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гл. РС“, 75/2010, Прилог 2)). Највећа вредност је измерена у мају, септембру и децембру месецу и износила је 66dB.

Приликом мерења у ноћном референтном временском интервалу мерења, на истом мерном месту, **меродавни ноћни ниво буке прелази граничну вредност** буке на отвореном простору **за ноћ приликом свих мерења** (прелази граничну вредност од 7-9dB), где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 50 dB (по Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гл. РС“, 75/2010, Прилог 2)). Највећа вредност је измерена у мају, септембру и децембру месецу и износила је 59dB.

Мерна места у зони 6 се налазе поред државног пута Ib реда број 26 који је доста прометан, има доста теретних возила, што је и евидентирано у извештајима, и меродавни нивои буке су већи од граничних вредности приликом свих мерења.

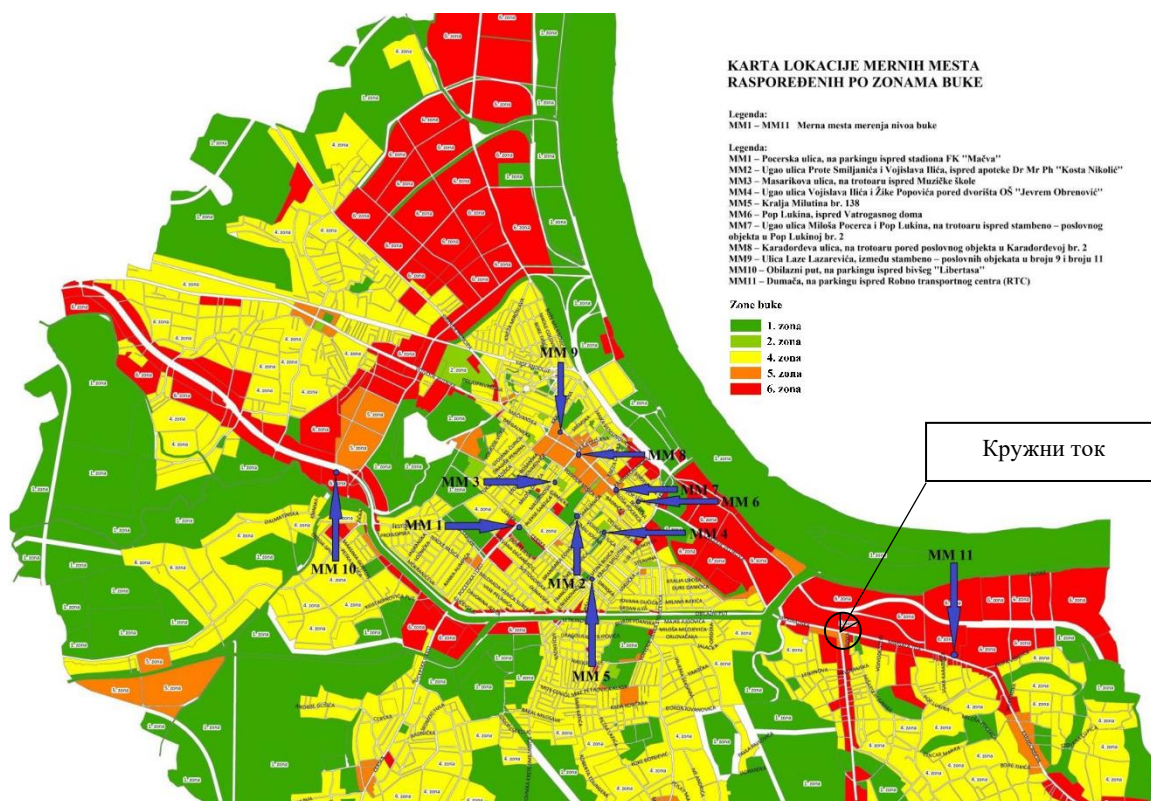
У следећој табели дат је списак свих мерних места где је вршено мерење нивоа буке у граду Шапцу.

Табела 14 – Списак свих мерних места по акустичним зонама у граду Шапцу

Зоне*	Ред. број	Мерно место
Подручје за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно - историјски локалитети, велики паркови (1 зона)	1.	Поцерска улица, на паркингу испред стадиона ФК „Мачва“
Подручје за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно - историјски локалитети, велики паркови (1 зона)	2.	Угао улица Проте Смиљанића и Војислава Илића, испред апотеке Др Мр Пх „Коста Николић“
Туристичка подручја, кампови и школске зоне (2 зона)	3.	Масарикова улица, на тротоару испред Музичке школе
Туристичка подручја, кампови и школске зоне (2 зона)	4.	Угао улица Војислава Илића и Жике Поповића, поред дворишта ОШ „Јеврем Обреновић“
Пословно - стамбена подручја, трговачко - стамбена подручја и лечја игралишта (4 зона)	5.	Краља Милутина бр. 138
Пословно - стамбена подручја, трговачко - стамбена подручја и лечја игралишта (4 зона)	6.	Поп Лукина, испред Ватрогасног дома
Градски центар, занатска, трговачка, административно управна зона са становима, зона дуж саобраћајница, магистралних и градских саобраћајница (5 зона)	7.	Угао улица Милоша Поцерца и Поп Лукина, на тротоару испред стамбено - пословног објекта у Поп Лукиној бр.2
Градски центар, занатска, трговачка, административно управна зона са становима, зона дуж саобраћајница, магистралних и градских саобраћајница (5 зона)	8.	Карађорђева улица, на тротоару поред пословног објекта у Карађорђевој бр. 2
Градски центар, занатска, трговачка, административно управна зона са становима, зона дуж саобраћајница, магистралних и градских саобраћајница (5 зона)	9.	Улица Лазе Лазаревића, између стамбено - пословних објеката у броју 9 и броју 11
Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспотрни терминали без стамбених зграда (6 зона)	10.	Обилазни пут, на паркингу испред бившег „Libertasa“
Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспотрни терминали без стамбених зграда (6 зона)	11.	Думача, на паркингу испред Робно транспортног центра (РТЦ)

* Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини 75/2010

На слици 8. приказана је карта локације мерних места распоређених по зонама буке.

Слика 8. – Карта локације мерних места распоређених по зонама буке

Анализа и оцена стања квалитета предела, биљног и животињског света, станишта и биодиверзитета

На подручју града Шапца и околине формиран је разноврсни биљни свет било да је аутохтоног или интродукованог карактера а што је резултат одговарајућих природних услова. У самом граду су заступљене насељске биљне врсте док се у делу приградске територије налазе пољопривредне површине што је и разумљиво с обзиром на традиционални карактер овог краја.

У приобалном делу где се град наслања на десну обалу реке Саве заступљене су мочварне биљне заједнице јер је терен често плављен водотоком Саве и под утицајем подземних вода. Ова ситуација се доста изменила изградњом Церског ободног канала и обалоутврдом града. Поред реке Саве где има доста влаге у земљишту, расту тополе, врбе, шевар, трска, багренац и слично. Станишта припадају биљним заједницама (фитоценозним) из свезе *Salicion albas* Soo, 1940. а обухватају пропланке алувијалне шуме меких лишћара, у првом реду топола. Идући јужније од ових биљних заједница наилази се на сувља станишта на којима се развијају друге биљне врсте и њихове заједнице. Док је за асоцијације врба и топола значајно стално плављење терена на којима расту, у подручјима повремених плављења развијају се асоцијације храста лужњака (*Quercus robur* L.) и пољског јасена (*Fraxinus oxycarpa* Willd.).

Поред ових доминантних врста појављују се и друге врсте као што су клен (*Acer campestre*), брест (*Ulmus campestris* Willd.) а од жбунастих врста калина (*Ligustrum vulgare* L.) глог (*Crataegus* sp.) свиб (*Cornus sanguinea*) удика (*Viburnum lantana* h.). Поред ових налази се већи број врста приземне флоре.

Фауна Мацве, Посавине и Поцерине припада панонским фаунистичком региону у коме живе средњоевропске и степске животиње. Са смањењем шумског покривача опада и број животињских врста. Називи неких од њих су уграђени у топониме као што су: Јеленча, Бучевица, Вукошић, Јазовник, Мишар, Змињак, Рибари, Козарица, Совљак, Врањска. Најважнији представници животињског света су: лисица, зец, јазавац, вук, видра, лисица, срна, јелен, кртица, јеж, дивља свиња, хрчак, европска текуница, пацови, мишеви, твор, волухарица и

други. Карактеристичне врсте птица су: врабац, велика сеница, сива сеница, црна врана, сива врана, гавран, бела рода, детлић, јастреб мишар, сврака, чавка, сива жуна, пругасти детлић, чворак, црни кос, жути кос, дивљи галеб, гугутка, пољака шева, кукавица, препелица, пољска јаребича, фазан, сова, креја, кобац и друге. Завод за заштиту природе Србије издвојио је 35 подручја која су значајна за птице, а задовољавају строге критеријуме ИБА пројекта (вредновање подручја по значају за птице) међу којима је и планина Цер. Мере заштите фауне би се пре свега односиле на сеоска насеља лоцирана на северним падинама планине Цер.

Карактеристичне врсте водоземаца и гмизаваца су: барска корњача, шумска жаба, жаба кречетуша, слепић, шумски гуштер, зидни гуштер, змија белоушка и друге. Риблију фауну представљају: шаран, штука, караш, смућ, кечига, сом и друге. Свет инсеката је веома разноврстан, иако је проређен услед примене агрохемијских средстава.

Стално сужавање и мењање природних станишта услед крчења шума, мелиорација и исушивања мочвара и слично, затим хемизација пољопривреде, као нерационални лов и риболов, јако су проредили неке врсте животиња. Упркос томе ово подручје је још увек флористички и фаунистички богато. Из прегледа биљног и животињског света Мачве, Шабачке Посавине и Поцерине, може се закључити да се ради о једном биогеографски сложенем и разноврсном подручју. Флористичка разноврсност и мозаичан размештај биљног света, одраз су разноврсних физичко-географских и еколошких услова.

Највећи узрочници нестанка појединих биљних и животињских врста пре свега су губитак станишта и лоше располагање земљиштем.

Уредбом о заштити природних реткости (Сл. гласник РС бр. 53/93 и 93/93) и Конвенцијом о међународном промету дивље флоре и фауне CITES (Службени лист СРЈ – „Међународни уговори бр. 11/01) евидентирани су заштићене врсте од којих оне које су присутне на административној територији града Шапца.

Разноврсност биотопа (животних станишта) посредно говори о укупном комплексу еколошких фактора на једном простору модификованом специфичним начином и интензитетом коришћења, и о живом свету насељеном и способном за преживљавање у формираним условима.

Што се тиче евидентираних биотопа у обухвату граница Плана оцењено је да је разноврсност биотопа на предметном подручју мала. Углавном су заступљене биљне врсте карактеристичне за урбана и рурална станишта. Ипак, у окружењу локација 2,3 и 4 присутне су обрадиве пољопривредне површине као и мањи фрагменти шуме, између истих. Приобаље Саве је подручје значајно са аспекта заштите предела и богатства биодиверзитета, посебно у погледу птица мочварица и влажних станишта.

Када су у питању дивље животињске врсте, због пренамене земљишта у грађевинско земљиште и изградње индустријских објеката и објеката урбаног и руралног становања као и због фрагментације простора саобраћајницама I реда и насељским саобраћајницама нека од устаљених кретања фауне на овом простору претрпела су одавно промене. Последица је да на предметном простору није забележено присуство заштићених и угрожених животињских врста.

Анализа и оцена стања отпада

Ефикасно управљање отпадом је сложен процес и захтева усклађено деловање многих фактора – државне управе, локалне самоуправе, привреде, невладиних организација, научних и образовних институција, медија. У граду Шапцу у последњих 10 година, отпаду је посвећена велика пажња.

Град Шабац је одлагао отпад на несанитарној комуналној депонији „Дудара“ до почетка 2014. године. Локалитет „Дудара“ коришћен је у периоду од 23 године, свих 365 дана годишње, од 1991. године па све до средине 2014. године, као простор за одлагање комуналног отпада са подручја административне територије града Шапца. Тачније, са одлагањем отпада на депонији

„Дудара“ престало у мају 2014. године. Наиме, након изградње и пуштања у рад трансфер станице за сабијање и претовар отпада у Шапцу и регионалне санитарне депоније „Срем-Мачва“ у Јарку од маја месеца 2014. године, отпад се одвози и одлаже на регионалној санитарној депонији у Јарку. Такође, у циљу ефикасног прикупљања, дистрибуције, третирања и коначног одлагања комуналног/насељског и осталог отпада, ЈКП „Стари Град“ Шабац, почело је средином септембра 2015. године, организовано одношење смећа са подручја сеоских месних заједница.

Од јула 2016. године ЈКП „Стари град“ сакупља отпад са целе административне територије града Шапца, тако да су поред градског и приградских насеља обухваћена и свих 47 сеоских насеља. Проширивање услуге обухватило је све кориснике у сеоским месним заједницама на територији града Шапца и обезбеђене површине за елементе комуналне опреме.

Овако сакупљени комунални отпад се одвози на трансфер станицу која се налази у обухвату Радне зоне - Исток у Шапцу. Комплекс трансфер станице састоји се од следећих функционалних целина: пријемно-отпремна зоне, претоварна зоне, зона рециклажног дворишта, зоне компостирања, зоне за третман отпадних вода, зоне за прање возила и контејнера. На трансфер станици, односно претоварној станици комунални отпад се не одлаже. Отпад се мери на колској ваги и води се евиденција. Помоћу стационарне хидрауличне пресе се отпад компактира до максимално 50% и пуни у „аброл контејнер“. Велики „аброл камион“ помоћу сопственог уређаја подиже „аброл контејнер“ и одвози отпад на регионалну санитарну депонију „Срем-Мачва“.

У обухвату радне зоне – Исток у Шапцу, захваљујући компанији „Elixir Zorka“ изграђен је објекат за складиштење опасног отпада, што је значајно за генераторе индустријског опасног отпада, зато што омогућује предају и могућност за коначно збрињавање ових врста отпада. Може се констатовати да је поменути објекат од значаја и на националном нивоу обзиром да изградња оваквих објеката за складиштење, као и објеката за физичко-хемијски третман опасног отпада, постројења за термичку деструкцију-спаљивање отпада и др. доприноси трајном побољшању система управљања отпадом у Републици Србији.

На подручју обухваћеном ИД ППР Јеленча 2, настају следеће врсте отпада:

- комунални отпад,
- комерцијални отпад.
- индустријски неопасан и опасан отпад

Подручје локације 1 у обухвату ИД ППР Јеленча 2, је простор у којем су доминантне намене индустрија, комерцијални и услужни садржаји, док је локација 2 намењена за пољопривредне и производно-услугне делатности и рурално становање, локација 3 за комерцијалне делатности и породично становање, локација 4 је неизграђено земљиште а локација 5 за комерцијалне и услужне делатности и паркинг.

У ИД ППР Јеленча 2 управљању отпадом кроз правила уређења и правила грађења за локације 1, 2, 3, 4 и 5 су дефинисани услови за сакупљање и евакуацију отпада и секундарних сировина. Такође, већина нових власника у обухвату локације 1, за производне процесе и активности које могу штетно да утичу на животну средину и здравље људи, је урадила одговарајуће еколошке елаборате и добила сагласност на исте од стране надлежних органа.

1.3. Карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају

На основу описа постојећег стања животне средине закључак је да постоји могућност да река Сава буде изложена негативном утицају. На основу мера заштите које су приказане касније у овом документу у тачки 3.3. - Опис мера за ограничење утицаја, закључује се да имплементација ИД ППР Јеленча 2, неће производити стратешки значајне негативне утицаје на садржаје у ближој околини.

1.4. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату плана

1.4.1. Разматрана питања и проблеми заштите животне средине

Основни циљ израде ИД ПГР Јеленча 2 је измена планских решења у основном плану, на локацијама 1, 2, 3, 4 и 5, ради побољшања саобраћајне доступности, усклађивања са изведеним стањем на терену, усклађивања са новим катастарским стањем, измењеним имовинско-правним односима и потребама нових власника земљишта и објеката. Измене и допуне основног плана се врше искључиво у дефинисаним границама обухвата ИД ПГР Јеленча 2, на локацијама 1, 2, 3, 4 и 5. За простор у обухвату ИД ПГР Јеленча 2 дефинишу се правила уређења и грађења и на том простору ће се, по усвајању на Скупштини града Шапца, примењивати искључиво ИД ПГР Јеленча 2. На простору изван обухвата ИД ПГР Јеленча 2 примењује се основни план: План генералне регулације „Јеленча“. ИД ПГР Јеленча 2 не мења се концепција основног плана, а планска решења су у потпуности усклађена са планским решењима основног плана.

Дефинисањем правила уређења и правила грађења, настојало се да се дефинишу урбанистичке и планерске мере које омогућавају интегрални и мултифункционално коришћење простора, уз максималну заштиту насељских функција у окружењу.

Основна питања заштите животне средине заступљена у припреми плана произашла су као последица разраде планских циљева.

Основни принципи одрживог развоја у складу са којима су разматрана питања заштите животне средине у плану за Подручје локација 1, 2, 3, 4, и 5 су:

- спровођење принципа одрживог развоја рационалним коришћењем простора и природних потенцијала,
- елиминисање међусобних негативних утицаја планских решења и околине,
- дефинисање планских мера заштите животне средине
- уређење и унапређење потенцијала подручја као стратешког потенцијала, како приградског насеља Јеленча, тако и Града Шапца, коришћењем зона уз саобраћајнице за пословне делатности.

Основна питања која су разматрана односе се на утицај Подручја 1, 2, 3, 4 и 5 на заузимање површина, утицаји на воде, земљиште и ваздух, као и управљање отпадом који настаје приликом изградње или редовног рада објеката у оквиру ових подручја. Осим тога разматран је и проблем заштите вода од загађивања и управљање отпадним водама, у погледу развоја канализационе мреже за одвођење фекалних отпадних вода и посебне канализационе мреже за сакупљање атмосферских отпадних вода. Кључни проблеми заштите анализираних подручја су:

- загађена и деградирана животна средина у појасу дуж деоница државног пута IV реда, загађење ваздуха и повишена саобраћајна бука;
- недостатак инфраструктуре за прикупљање, третман и збрињавање опасног отпада;
- одвођење санитарно фекалних вода и атмосферских отпадних вода.
- даљи развој успостављеног система мониторинга животне средине;
- повећање инвестирања у заштиту животне средине.

1.4.2. Разлози за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

Извештајем о стратешкој процени ИД ПГР нису обухваћена питања и проблеми везане за животну средину који нису утврђени као значајни према члану 6. Закона о стратешкој процени. Такође, питање прекограничног загађења није разматрано у стратешкој процени зато што ова врста загађења није везана за планско подручје.

1.5. Приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење не реализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Плана на животну средину могу се утврдити кроз процену и поређење постојећег стања и циљева и планских решења, односно поређењем разматраних могућих варијантних решења Плана.

У процесу израде ИД ПГР Јеленча 2 и у поступку процене могућих утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, анализирани су следећи аспекти:

- природне карактеристике подручја, постојећа намена простора и створене вредности,
- стање комуналне опремљености планског подручја, досадашњи начин коришћења природних ресурса, постојеће стање животне средине и еколошки услови у простору;
- услови надлежних институција у поступку израде Плана и СПУ на животну средину;
- циљеви планских докумената вишег хијерархијског нивоа, циљеви секторских планова;
- ниво достигнутог развоја и могућности даљег одрживог развоја подручја.

На основу квалитативне анализе и вредновања, планирана је намена простора, правила уређења и правила грађења са интегрисаним мерама заштите животне средине. За процес имплементације Плана, прописане су смернице и мере заштите животне средине, као услов за реализацију планиране намене. Стратешком проценом утицаја Плана на животну средину разматрана су два могућа варијантна решења:

- Варијанта I - неусвајање ИД ПГР Јеленча 2;
- Варијанта II - усвајање и имплементација ИД ПГР Јеленча 2.

Приказ варијантног решења неусвајања ИД ПГР Јеленча 2

Плански документ представља основни инструмент управљања простором. Недостатак Плана значи недостатак адекватних мера и услова за планирање развоја, организовање активности у простору и његово контролисано коришћење.

Прихватањем Варијанте I одржало би се постојеће стање у простору које карактеришу:

- негативни утицаји на квалитет ваздуха;
- негативни утицаји на квалитет површинских и подземних вода и земљишта;
- негативни утицаји на приобаље реке Саве;
- негативни утицаји на квалитет воде за пиће;
- неконтролисано испуштање отпадних вода у реципијенте;
- неадекватан начин одлагања отпада.

Варијантно решење неусвајања Плана може за последицу имати:

- нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја и стратешких смерница развоја предметног подручја;
- недостатак мера и инструмената за управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- непланска реализација појединачних пројеката и делатности на локацијама, зонама и целинама које не испуњавају претходне услове заштите простора и животне средине;
- непоштовање обавезујућих смерница и мера за уређивање подручја;
- угрожавање квалитета ваздуха, вода, земљишта и здравља становништва;
- угрожавање статуса културних добара;
- непоштовање мера обавезног инфраструктурног и комуналног опремања и уређења,
- недовољну и неадекватну комуналну и инфраструктурну опремљеност подручја Плана;
- непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова

и стратешких процена утицаја на вишем хијерархијском нивоу.

Приказ варијантног решења усвајања и имплементације ИД ПГР Плана Јеленча 2

Циљ израде Плана генералне регулације је дефинисање планских решења за даљи одрживи развој приградског насеља Јеленча и града Шапца, заштиту природних вредности (ваздуха, воде, земљишта, биодиверзитета), одрживо коришћење природних ресурса, посебно необновљивих и тешко обновљивих, ревитализација деградираних локација и зона, заштита животне средине и заштита простора у целини. У Плану је извршена свеобухватна анализа подручја: положај и значај, статус земљишта и постојећих структура, стања инфраструктурне и комуналне опремљености, потенцијали, ограничавајући факторији услови надлежних институција. Дата је анализа и процена развојних могућности за основне поставке Плана.

Прихватањем Варијанте II стварају се услови за побољшање квалитета живота становништва насеља Јеленча, уз спровођење мера заштите животне средине прописаних Планом и Стратешком проценом утицаја. Усвајање представља варијантно решење којим се стварају услови за:

- одрживи развој на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних и створених вредности и животне средине;
- рационалну организацију и уређење простора у границама утврђених грађевинских подручја;
- очување еколошког интегритета, регенеративног и апсорпционог капацитета простора и здравља становништва;
- заштиту природне и животне средине (заштиту од аерозагађивања, загађивања подземних и површинских вода, изворишта водоснабдевања, земљишта, заштиту од прекомерне буке, управљање отпадом и отпадним водама);
- заштиту и адекватну презентацију заштићених културних добара;
- праћење и контролу стања животне средине (мониторинг);
- имплементирање обавезујућих смерница прописаних планским документима вишег хијерархијског нивоа и прописивање обавезујућих смерница и мера за ниже хијерархијске нивое;
- дефинисање мера заштите при реализацији појединачних пројеката у границама Плана уз обавезно покретање поступка процене утицаја на животну средину (у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, „Сл. гласник РС“ бр. 114/08) за све пројекте који могу значајно да угрозе статус животне средине, са пројектовањем и спровођењем мера заштите животне средине, мера управљања акцидентом и одговора на удесне ситуације;
- укључивање јавности у процес планирања и доношења одлука везаних за развој и заштиту животне средине планског подручја.

1.6. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене

За потребе израде основног плана-Плана генералне регулације „Јеленча“, прибављени су сви неопходни услови и мишљења од надлежних институција/установа, коришћени су и стари услови прибављени за основни план од установа/предузећа приказаних у наредној табели.

Табела 15 – Стари услови надлежних институција прибављени за основни план

Р.б.	Назив установе/предузећа	Број и датум достављеног дописа
1.	РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД	92-III-1-33.34/2014, 06.05.2014.
2.	РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД	02-233/14, 15.05.2014.
3.	ЈП „СРБИЈАШУМЕ“, Београд	5337, 05.05.2014.
4.	Завод за заштиту споменика културе Ваљево	236/1, 23.05.2014.
5.	ЈП ЕЛЕКТРОМРЕЖА Србија, Београд	0-1-2-258/1, 18.12.2014.

Ови услови су коришћени јер садрже податке који се нису мењали или се објекти у надлежности ових установа не налазе у обухвату ИД ППР Јеленча 2. Нови услови су тражени и прибављени од следећих установа/предузећа и приказани у наредној табели.

Табела 16 – Преглед до сада прикупљених нових услова надлежних институција

Р.б.	Назив установе/предузећа	Број и датум достављеног дописа
1.	Предузеће за телекомуникације ТЕЛЕКОМ-СРБИЈА А.Д.Београд, Изврш. јединица "Шабац"	Инт.бр.Д209-230866/1; Бр.из ЛКРМ:39 од 11.08.2023.
2.	Министарство здравља, Сектор за инспекцијске послове, Одељење за санитарну инспекцију, Одсек за санитарни надзор, Шабац	530-353-1/2023-10 од 17.01.2023.
3.	ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СРБИЈЕ д.о.о. Београд, огранак Електродистрибуција Шабац	09.24-231835/2-2023 од 07.09.2023.
4.	ЈКП „Водовод- Шабац“	2624/CP-146/23 од 28.06.2023.
5.	ЈП Инфраструктура Шабац, Служба за изградњу града	89-04/1 од 20.01.2023.
6.	Завод за заштиту природе Србије, Н. Београд	03 бр.021-153/2 од 08.02.2023.
7.	ЈП «Путеви Србије»	953-3700/23-1 од 10.03.2023.
8.	Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру	917-2 од 02.02.2023.
9.	МУП, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Шапцу	09.33 број 217-580/23-1 од 06.02.2023.
10.	ЈП "СРБИЈАГАС", Нови Сад	06-07-11/1610/1 од 16.06.2023.
11.	ЈКП „Топлана-Шабац“Шабац, Техничка служба одељења за дистрибуцију гаса	01-845/23 од 30.5.2023.
12.	Инфраструктура железнице Србије а.д.	3/2023 од 01.03.2023.

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Према члану 14. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, општи и специфични циљеви стратешке процене дефинисани су на основу: захтева и циљева који се односе на заштиту животне средине и стратешких питања заштите животне средине од значаја за заштиту животне средине наведеним у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на републичком и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и битних питања, проблема и предлога у вези са заштитом животне средине у плану. Одговарајући индикатори, који ће се користити у стратешкој процени, изабрани су на основу дефинисаних специфичних циљева.

2.1. Општи циљеви стратешке процене

Општи циљеви Стратешке процене за ИД ПГР Јеленча 2, припремљени су на основу прикупљених података о стању животне средине на подручју плана и циљева из планова и секторских докумената и стања животне средине на подручју града Шапца и идентификованих питања заштите животне средине релевантних за ИД ПГР Јеленча 2, као и циљева и захтева у области заштите животне средине релевантних секторских докумената. У том контексту, као општи циљеви Стратешке процене дефинисани су:

- Заштита и одрживо коришћење основних чинилаца животне средине,
- Заштита здравља становништва,
- Заштита и одрживо коришћење природних вредности и предела ,
- Унапређење управљања отпадом, рационално коришћење необновљивих и веће коришћење обновљивих енергетских ресурса,
- Смањење ризика од удеса и елементарних непогода,
- Инвестирање у заштиту животне средине и унапређење система мониторинга.

2.2. Посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора

Посебни циљеви стратешке процене представљају конкретну разраду општих циљева, у облику смерница за промене и акције (мере, радови, активности) које ће помоћи да се те промене остваре. Посебни еколошки циљеви су, пре свега, методолошка мера која се користи за управљање/верификацију утицаја плана на животну средину. Они треба да дају доносиоцима одлука јасну слику о фундаменталним утицајима ИД ПГР Јеленча 2 на животну средину, на основу којих се могу доносити одлуке у циљу заштите животне средине и остваривања циљева одрживог развоја.

Као посебни циљеви Стратешке процене издвојени су:

1. Смањење концентрације загађујућих материја у ваздуху;
2. Смањење загађења површинских и подземних вода
3. Одрживо и рационално коришћење пољопривредног земљишта;
4. Смањење загађености земљишта;
5. Повећање зелених површина;
6. Унапређење третмана отпада и депоновања отпада;
7. Унапређење прикупљања и третмана отпадних вода;
8. Смањење изложености буци и вибрацијама;
9. Обезбеђење заштите здравља људи;
10. Смањење ризика од удеса;
11. Финансирање заштите животне средине;
12. Мониторинг животне средине.

2.4. Индикатори стратешке процене

Индикатори као саставни део информационог система управљања животном средином су веома важан сегмент планирања и један од нивоа сложеног система просторних информација. Користе се за усмеравање стратешких решења ка остварењу постављених циљева. Индикатори су прилично погодни за мерење и процену мера, политика и решења датих у Плану из перспективе потенцијалне штете по животну средину, као и за идентификацију штетних утицаја које је потребно смањити или елиминисати. Оне су један од инструмената који се користе за систематско идентификовање, процену и праћење стања, развоја и услова животне средине и идентификовање последица.

Општи и посебни циљеви и изабрани индикатори приказани су у следећој табели.

Табела 17 – Општи и посебни циљеви стратешке процене и индикатори

Општи циљеви стратешке процене	Посебни циљеви стратешке процене	Индикатори
1. Заштита и одрживо коришћење основних чиналаца животне средине	Заштита квалитета ваздуха	Амбијенталне концентрације загађујућих материја у урбаним срединама Дефиниција: Амбијенталне концентрације загађења ваздуха озон, CO, суспендованим честицама, SO ₂ , NO _x , прашкастим, органским и неорганским материјама. Јединица мере: µg/m ³ , ppm или ppb; или број (%) дана када су прекорачене граничне вредности емисије.
	Заштита и одрживо коришћење вода	Годишња количина исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде Дефиниција: Укупна годишња количина исцрпљене подземне и површинске воде као удео укупне годишње обновљиве воде за пиће. Јединица мере: m ³ , % Потрошња воде по секторима Дефиниција: Удео потрошене воде по секторима (домаћинства, индустрија, пољопривреда). Јединица мере: % од укупно исцрпљене воде Присуство фекалних бактерија у води за пиће Дефиниција: Удео воде за пиће намењене за кућну употребу која садржи концентрације фекалних бактерија више од препоручених према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће. Јединица мере: % БПК₅ у водотоцима Дефиниција: Количина кисеоника потребна или потрошена за микробиолошко разлагање (оксидацију) органских материја у води. Јединица мере: mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана на константној температури од 20°C. Проценат отпадних вода које се пречишћавају Дефиниција: Удео отпадних вода које се подвргавају неком облику третмана. Јединица мере: %
	Заштита и одрживо коришћење земљишта	Промена намене земљишта Дефиниција: Удео промене намене коришћења земљишта у одређеном временском периоду. Јединица мере: % Деградација земљишта Дефиниција: Промене у природи ресурса земљишта у зависности од врсте и географске локације, које укључују: физичко стање земљишта; диверзитет или густину прекривености вегетацијом; дебљину површинског слоја, салинитет или алкалитет итд. Јединица мере: ha (величина области и интензитет промена са побољшањем или погоршањем стања). Земљиште угрожено ерозивним процесима Дефиниција: Мера величине земљишта угрожено ерозивним процесима и његов удео. Јединица мере: Површина (ha) или % земљишта угроженог ерозијом. Употреба минералних ђубрива Дефиниција: Обим коришћења ђубрива у пољопривреди по јединици површине пољопривредног земљишта. Јединица мере: kg/ha Употреба пестицида Дефиниција: Коришћење пестицида по јединици површине пољопривр. земљишта Јединица мере: t активне материје пестицида на 10 km ² пољопривредног земљишта
	Смањење изложености буци	- број локалитета са високим ризиком од удеса - изложеност буци/прекорачење дозвољеног нивоа буке у току дана и ноћи
2. Заштита здравља становништва	Обезбеђење заштите здравља људи	- % становништва обухваћен основном здравственом заштитом (број становника на 1 лекара) - узрок смртности - животни век - број становника оболелих од респираторних, канцерогених и заразних болести

Општи циљеви стратешке процене	Посебни циљеви стратешке процене	Индикатори
3. Заштита и одрживо коришћење природних вредности и предела	Заштита биодив., станишта и предела	Удео шумског земљишта у укупном земљишту Дефиниција: Удео природног и сајеног шумског земљишта негованог у периоду времена у укупном земљишном фонду. Јединица мере: % Удео заштићених области у односу на укупну површину Дефиниција: Површина заштићених екосистема на земљишту или у унутрашњим водама, изражени као удео у укупној површини екосистема. Јединица мере: %. Површине под изабраним значајним екосистемима Дефиниција: Процена трендова у постојећим областима идентификованих значајних екосистема, ради процене релативне ефективности мера за заштиту биодиверзитета на нивоу екосистема и као алат за оцену потребе за посебним мерама заштите ради одржања биодиверзитета. Јединица мере: Површина (km² или ha) одабраних врста екосистема Учешће угрожених врста у укупном броју врста Дефиниција: Учешће угрожених врста у укупном броју врста биљака, сисара, птица, риба и водоземаца. Јединица мере: % Учешће деградираних површина у односу на укупну површину Дефиниција: Удео рекултивисаних површина у укупној површини деградираних површина. Јединица мере: %
4. Унапређење управљања отпадом, рационално коришћење необновљивих и веће коришћење обновљивих енергетских ресурса	Унапређење третмана отпада (смањење количине, поновна употреба, рециклажа) и депоновања отпада	Стварање отпада Дефиниција: Годишња количина индустријског и комуналног чврстог отпада који настаје у производњи и потрошњи. Јединица мере: t/становнику, Стварање опасног отпада Дефиниција: Укупна годишња количина опасног отпада настала при индустријским и другим активностима, према дефиницији опасног отпада. Јединица мере: t/јединици БДП Количина отпада који се подвргава третману Дефиниција: Удео отпада који се подвргава рециклажи, компостирању, инсинерацији. Јединица мере: %
	Унапређење прикупљања и третмана отпадних вода	Јединица мере: број становника прикључен на канализациону мрежу - % отпадних вода који се пречишћава
	Рационално коришћење необновљивих и веће коришћење обновљивих енергетских ресурса	Потрошња енергије по глави становника Дефиниција: Количина енергије (нафта, угаљ, гас и електрична енергија) по становнику расположива за дату годину Јединица мере: GJ/становнику или toe (тона еквивалентне нафте) по становнику Рационална експлоатација минералних сировина Дефиниција: Количина експлоатисаних минералних сировина у односу на укупне билансне резерве те сировине Јединица мере: t/год или % Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије Дефиниција: Удео енергије добијене из обновљивих извора у укупној потрошњи енергије и повећање тог удела. Јединица мере: %
5. Смањење ризика од удеса и елементарних непогода	Смањење ризика од удеса	- број локалитета са високим ризиком од удеса - постојање планова интервенције у случају ванредног стања
	Смањење ризика од поплава	% површина угрожених поплавама - постојање планова интервенције у случају ванредног стања
	Инвестирање у заштиту животне средине	- % прихода јединице локалне самоуправе уложених у заштиту животне средине - број реализованих програма заштите
	Мониторинг ваздуха, воде, земљишта, отпада и отпадних вода	број мерних места по загађујућим материјама
6. Инвестирање у заштиту животне средине и унапређење система мониторинга		

2.5. Компатибилност циљева Стратешке процене и ИД ПГР Јеленча 2

Ради одређивања степена компатибилности циљева Стратешке процене и циљева Плана, изабрани су следећи циљеви Плана:

1. Уређење простора
2. Економски развој
3. Унапређење квалитета живота
4. Заштита животне средине

Први циљ ПГР „Јеленча“ – уређење простора насеља и КО Јеленча, у великој је мери компатибилна са циљевима Стратешке процене: Смањење загађивања и притиска на животну средину и становништво, као и унапређење управљања отпадом и отпадним водама, може се обезбедити равномернијом дистрибуцијом активности, посебно оних са негативним утицајима по животну средину и оних које су извор значајних количина отпада. Први циљ плана односи се на:

- дефинисање праваца и садржаја урбаног развоја и повећање атрактивности простора; адекватније коришћење саобраћајно- географског положаја и природних и створених потенцијала;
- резервисање простора за реализацију садржаја регионалног и градског значаја, дефинисаних плановима вишег реда; планско чување инфраструктурних коридора и земљишта које је погодно за различите намене;
- опремање простора и насеља садржајима и инфраструктуром, који ће допринети побољшању услова живота и рада становника; проширење грађевинског подручја насеља; формирање насељских центара и дефинисање локација за јавне службе и друге површине јавне намене (гробље и др.);
- уређење и интензивније коришћење простора радне зоне;
- дефинисање мера заштите и услова за коришћење терена угрожених велим водама реке Думаче, подземним и атмосферским водама;
- заштита природних, културних добара и животне средине; развој еколошких и енергетски ефикасних система у различитим облицима коришћења простора;
- интеграција комплементарних садржаја, као и садржаја различитог значаја (регионални, градски, локални) и карактера (индустрија, пословање, становање, комунални и инфраструктурни садржаји, приградска пољопривреда и др.);
- дефинисање приоритетних целина и планских решења.

Компатибилност **другог циља ПГР Јеленча – економски развој**, који се постиже кроз повећање степена ангажованости слободне радне снаге, кроз развој прилагодљиве привредне структуре; одрживи и ефикасан систем пољопривредних комерцијалних газдинстава, способних за тржишну утакмицу, са циљевима стратешке процене: заштита чинилаца животне средине и одрживо коришћење природних вредности, унапређење управљања отпадом и отпадним водама, као и смањење загађивања и притиска на животну средину и становништво, зависи од врста утицаја предвиђеног економског развоја на животну средину и од одговарајућих мера заштите животне средине.

Трећи циљ Плана – унапређење квалитета живота, који се постиже кроз доступне и квалитетне јавне услуге; развијен систем старања о осетљивим категоријама становништва; развијени капацитети/ ресурси/ садржаји за задовољавање разноврсних потреба грађана компатибилан је са свим циљевима Стратешке процене. Наиме, планом се предвиђа реконструкција и адаптација школе и изградња спортских терена у школи, унапређене услуге за старе особе.

Четврти циљ Плана – заштита животне средине, (подразумева акције чишћења дивљих депонија и сметлишта; унапређење система мониторинга квалитета површинских вода, буке, ваздуха и земљишта; еколошко зонирање и вредновање простора; израда акционог плана о зонама могућих еколошких акцидената и др.) који захтева висок ниво еколошке свести; еколошки показатељи у дозвољеним границама; очувани природни ресурси; развијен систем за спречавање еколошких акцидената у потпуности је компатибилан са циљевима Стратешке процене, јер се односи на заштиту животне средине и одрживи развој.

Поступак доношења ПГР Јеленча није завршен због великог броја нових захтева за проширење обухвата, промене циљева и разлога измене основног плана и проблема који су се јавили у току припреме нацрта плана, па је донета Одлука о изради Друге измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча“ ("Сл.лист града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева", бр. 4/22) и започети нова процедуру за измену плана са већим обухватом и новим циљевима и задацима измене. У складу с тим Градска управа града Шапца доставила је ЈП Инфраструктура Шабац Захтев за израду Друге измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча“ (бр. 353-00-22/2021-16 од 14.10.2021.), у којем се примарно тражи: дефинисање услова за реконструкцију кружне раскрснице државних путева на Думачи, "на начин да се обезбеде две коловозне траке у самом току у регулацији која је компатибилна са регулацијом уливних саобраћајница"; и обезбеђење приступних саобраћајница унутар радне зоне, на начин да се свим парцелама омогући приступ на површину јавне намене, а да се не угрози континуитет саобраћаја на државном путу. У захтеву се наводи и: да се границом Друге измене и допуне Плана генералне регулације „Јеленча“ (у даљем тексту: ИД ПГР Јеленча 2) могу обухватити и захтеви приватних лица који се могу решити у складу са правилима струке и нису у супротности са јавним интересом; и „да је у начелу прихватљиво решење које је разматрано кроз претходну иницијативу за измену плана“.

Циљеви израде ИД ПГР Јеленча 2

Основни циљ израде ИД ПГР Јеленча 2 је измена планских решења у основном плану, на локацијама 1, 2, 3, 4 и 5, ради побољшања саобраћајне доступности, усклађивања са изведеним стањем на терену, усклађивања са новим катастарским стањем, измењеним имовинско- правним односима и потребама нових власника земљишта и објеката.

Циљеви израде ИД ПГР Јеленча 2, по појединачним локацијама су:

1. на локацији 1- радна зона и државни пут:

- побољшање услова за одвијање саобраћаја на раскрсници државних путева, реконструкцијом и проширењем постојеће кружне раскрснице;
- планирање нових јавних саобраћајница у радној зони, како би се обезбедио директан приступ свим парцелама;
- планирање сервисне саобраћајнице, паралелне државном путу ради обезбеђења приступа катастарским парцелама у залеђу постојеће кружне раскрснице (чије се проширење планира);
- планирање јавних саобраћајница до границе КО Мишар, како би се коришћењем одобреног путног прелаза преко железничке пруге (потврђен УП) омогућио приступ катастарским парцелама у КО Мишар;
- корекција и усклађивање трасе коридора планиране железничке пруге са трасом постојеће пруге која води до РТЦ-а;
- дефинисање услова за прикључење нових привредних комплекса на комуналну инфраструктуру, утврђивањем траса и услова за изградњу комуналне инфраструктуре у појасу регулације нових јавних саобраћајница;

- дефинисање услова за изградњу „интерних саобраћајница у заједничкој својини“ (где није економски оправдана изградња јавних саобраћајница), ради обезбеђења приступа деловима парцела различитих власника и стварања услова за формирање сопствених парцела на сувласничким парцелама и могућности за прикључење на комуналну инфраструктуру;
 - промена намене/зоне „зоне саобраћајних терминала“(ИТ) у „зону индустрије са комерцијалним и услужним делатностима“, на деловима парцела 1/22 и 1/24, које су у време доношења основног плана биле у мешовитој својини РТЦ-а, због промене мешовите својине у приватну и промене носиоца права власништва на парцелама;
 - дефинисање услова и мера заштите животне средине, као и техничких решења за одвођење технолошких отпадних вода и загађених атмосферских вода из погона у радној зони; (непознат је статус опасног отпада који је, према прибављеним информацијама у време израде основног плана, био лоциран у радној зони и др.);
- 2. на локацији 2- у Ул. војда Карађорђа:** усклађивање намене површина са измењеним катастарским стањем, измењеним стањем на терену (извршено проширења привредног комплекса) и измењеним начином коришћења парцела;
- 3. на локацији 3- у ул. Милоша Поцерца:** усклађивање регулационе ширине улице Милоша Поцерца на деоници између државног пута и Нове 20, са изведеним стањем на терену и дефинисање грађевинских линија, према изведеном стању објеката; промена намене у складу са измењеним начином коришћења појединачних парцела.
- 4. на локацији 4- к.п.бр. 173/8 КО Јеленча у ул. Новопроектвана 4:** проширење намене „породично становање“ (ИС1), на новоформирану к.п.бр. 173/8, у складу са захтевом власника и наменом суседних парцела;
- 5. на локацији 5- к.п.бр. 74/2 и 74/1 КО Јеленча у зони кружне раскрснице државних путева:** усклађивање грађевинске линије на к.п.бр. 74/2 и 74/1 КО Јеленча са регулационом линијом реконструисане кружне раскрснице, положајем објеката и другим ограничењима на парцели.

Степен компатибилности је одређен попуњавањем матрице, квалитативном проценом на основу експертског мишљења.

Табела 18. – Матрица компатибилности циљева Стратешке процене и ИД ПГР Јеленча 2

Циљеви Стратешке процене Циљеви Плана	Заштита чинилаца животне средине и одрживо коришћење природних вредности	Унапређење управљања отпадом и отпадним водама	Смањивање загађења и притисака на животну средину и становништво
1. Уређење простора	√	√	√
2. Економски развој	М	М	М
3. Унапређење квалитета живота	√	√	√
4. Заштита животне средине	√	√	√
5. Енергетска ефикасност	√	√	√
6. Инвестиције и мониторинг	√	√	√

√ - компатибилан; М – компатибилност је условљена применом мера заштите

3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

3.1. Приказ процењених утицаја варијантних решења плана и програма повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

Процена могућих утицаја плана на животну средину, према закону, садржи следеће елементе:

- 1) процена утицаја варијантних решења на животну средину;
- 2) поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- 3) приказ процењених утицаја плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 4) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
- 5) начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

Процена утицаја на животну средину урађена је за варијантна решења приказана у подпоглављу 1.5.:

- Варијанта I - неусвајање ИД ПГР Јеленча 2;
- Варијанта II - усвајање и имплементација ИД ПГР Јеленча 2..

Такође, у оквиру процене утицаја варијантних решења на животну средину урађено је упоређење варијантних решења.

Процена утицаја варијантних решења на циљеве стратешке процене урађена је како би се омогућило поређење припремљених варијантних решења и указало на оно које је најповољније са становишта заштите животне средине. Процена утицаја варијантних решења на животну средину приказана је у следећој табели.

Табела 19 – Процена утицаја варијантних решења на животну средину

Област	Циљ стратешке процене	Варијантно решење 1	Варијантно решење 2
Заштита и унапређење квалитета природних ресурса	1. Заштита квалитета ваздуха	?/-	+/М
	2. Заштита и одрживо коришћење вода	-	+
	3. Заштита и одрживо коришћење земљишта	-	М
	4. Смањење изложености буци	? /-	+/М
Заштита здравља	5. Обезбеђење заштите здравља људи	?	+
Заштита од удеса и поплава	6. Смањење ризика од удеса	? /-	М
	7. Смањење ризика од поплава	?	М
Инвестиције и мониторинг	8. Инвестирање у заштиту животне средине	-	+
	9. Мониторинг ваздуха, воде, земљишта, отпада и отпадних вода	-	+

++ веома позитиван; + позитиван; -- веома негативан; - негативан; ? непознат; М – зависи од мера заштите

3.2. Поређење варијантних решења

Варијантно решење 1 које се односи на нереализовање ИД ПГР Јеленча 2 очигледно је неповољније са аспекта заштите животне средине, посебно у погледу даљег загађивања вода и проблема отпада али и очувања водоизворишта, као и унапређење квалитета живота и здравља људи. Ово решење нема утицаја на веће инвестирање у заштиту животне средине нити развој мониторинг система. У оквиру ове варијанте не очекује се значајније унапређење мера заштите од поплава нити адекватног реаговања у случају удеса.

Варијантним решењем 2 које се односи на реализовање Плана предвиђен је развој насеља Јеленча уз примену планских мера заштите животне средине. Посебно је значајно решавање третмана отпада и отпадних вода, заштита водотока и подземних вода као и заштита здравља људи. Поред тога, Планом генералне регулације предвиђено је унапређење мониторинг система и инвестирање у заштиту животне средине. Развој насеља кроз развој привреде, посебно пољопривредне и индустријске производње уз примену мера заштите током реализације, значајан је за укупан развој и унапређење квалитета живота не само на подручју Плана него и на целокупном подручју Агломерације града Шапца.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

3.3. Приказ процењених утицаја плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних утицаја, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

3.3.1. Приказ процењених утицаја плана

Избор области и планских решења за која је урађена СПУ извршен је према следећем:

- Планска решења организационе природе нису разматрана;
- У области уређења простора тежило се да се на најрационалнији начин размотри и прикаже постојеће стање животне средине и основни концепт просторног развоја приградског насеља Јеленча;
- При разматрању утицаја на животну средину и здравље становништва, посебан значај дат је економском развоју, зато што поједине активности које се обављају на простору у обухвату локације 1 ИД ПГР Јеленча 2, ако се не примене мере заштите животне средине могу веома негативно да утичу на животну средину и здравље становништва.
- Када је у питању област унапређења квалитета живота разматрани су и утицаји на биодиверзитет и приказане планске мере заштите биодиверзитета, мада су ти утицаји размарани кроз ППО Шабац, ППГ Шабац и ПГР Шабац, тј. планове вишег реда који су урађени за административну територију града Шапца и агломерацију града Шапца.
- За планска решења у области заштите животне средине (заштита ваздуха, површинских и подземних вода, земљишта, заштита од буке и вибрација и нејонизујућег зрачења, унапређење система управљања отпадом) самим тим што су та решења по својој суштини усклађена са циљевима и решењима СПУ, вредновање је показало да планска решења и мере имају позитиван утицај на чиниоце животне средине. Ипак мора се констатовати да за област индустрије, позитивни утицаји зависе од примене планских мера заштите.
- За област заштите природних и културних добара предложене су планске мере заштите, иако су ти утицаји размарани и дате мере кроз ППО Шабац, ППГ Шабац и ПГР Шабац.

За потребе стратешке процене утицаја на животну средину ИД ПГР Јеленча 2 изабрана су планска решења приказана у следећој табели.

Табела 20 – Планска решења за која се врши процена утицаја

Област	Планско решење
Уређење простора ИД ПГР Јеленча	1.1. Дефинисана намена површина
	1.2. Очување и рационална пренамена пољопривредног земљишта
	1.3. Реконструкција и ширење водоводне мреже
	1.4. Реконструкција постојеће канализационе мреже
	1.5. Пречишћавање комуналних и привредних отпадних вода
	1.6. Ефикасно повезивање основне уличне мреже насеља и радне зоне са државним путевима у обухвату плана
	1.7. Формирање система зелених површина у насељу
	1.8. Гасификација домаћинства и индустрије
	1.9- Изградња подземне гасоводне мреже до мерно регулационих станица и подземне дистрибутивне гасоводне мреже
Животна средина	2.1. Заштита ваздуха, површинских и подземних вода, земљишта изаштита од буке и вибрација и нејонизујућег зрачења, унапређење система управљања отпадом
Здравље	3.1. Унапређење рада здравствене службе
Елементарне непогоде	4.1. Обезбеђење одбране од поплава
	4.2. Регулација речних корита и чишћење водотока
Отпад	5.1. Санација постојећих сметлишта и историјског индустријског отпада, чишћење од кабастог и опасног отпада
	5.2. Сакупљање и транспорт отпада на трансфер станицу у Источној радној зони и на регионалну санитарну депонију „Срем – Мачва“ у Јарку.
Индустрија	6.1. Отварање нових радних зона
	6.2. Висок степен искоришћености простора и заштита животне средине у индустрији
Енергетска ефикасност	7.1. Смањење енергетских потреба потрошача и веће коришћење обновљивих извора енергије
Природна и културна добара	8.1. Заштита природних добара
	8.2. Заштита културних добара
Инвестиције и мониторинг	9.1. Финансирање пројеката заштите животне средине
	9.2. Развој система праћења стања животне средине

3.3.2. Опис мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

У предходним поглављима Стратешке Процене Утицаја (СПУ), извршено је сагледавање и анализирање природних услова простора обухваћеног ИД ПГР Јеленча 2, усклађеност са вишим Планским документима, негативним утицајима постојећих активности, као и потенцијално негативним утицајима планираних активности на животну средину.

Заштита животне средине логично подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених позитивном законском регулативом и условима надлежних институција. У том смислу се за израду ИД ПГР Јеленча 2, у делу заштите животне средине, коришћени стари услови надлежних институција прибављени за основни план и нови услови надлежних институција прибављени за

основни план који у том контексту имају највећи значај а који су дати у табелама број 15. и 16. на странама 52 и 53 предметне СПУ.

На основу наведене документације и резултата процене утицаја приказане у претходном поглављу као и циљева стратешке процене, припремљене су мере за смањење негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину ИД ПГР Јеленча 2. Мере су припремљене по областима стратешке процене и представљају основу за припрему планских решења заштите животне средине ИД ПГР Јеленча 2.

Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквиру граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Мере заштите омогућавају развој и спречавају еколошке конфликте на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја. На основу анализе стања животне средине, просторних односа планског подручја са својим окружењем, планираних активности у планском подручју, процењених могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и услова надлежних институција, утврђене су следеће мере заштите.

Мере заштите ваздуха

У наредном периоду потребно је **обезбедити праћење квалитета ваздуха** у складу са Законом о заштити ваздуха (*"Службени гласник РС", број 36/09*), Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (*"Службени гласник РС", бр. 11/10 и 75/10*), Правилником о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података (*"Службени гласник РС", број 30/97 и 35/97-исправка*) и Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух (*"Службени гласник РС", бр. 71/10 и 6/11-исправка*). У обезбеђивању квалитета ваздуха концентрација загађујућих материја не сме да буде већа од оне која је с обзиром на намену простора дозвољена.

Заштита ваздуха подразумева ограничење, или смањење емисија загађујућих материја, и то првенствено:

- стриктно ограничавање емисија загађујућих материја из привредних постројења, саобраћаја и домаћинства, кроз даљи развој система гасификације и топлификације, адаптирање привреде према критеријумима заштите, појачану контролу рада котларница; подстицање енергетске ефикасности у смислу што рационалнијег коришћења енергије у домаћинствима и привреди, дислоцирање загађивача;
- одређеним мерама стимулисати грађане са индивидуалним ложиштима на прелазак на алтернативне изворе загревања;
- уградња уређаја за смањење емисија на изворима где су емисије изнад GVI прописане законом, као што су индустријски погони, топлане, котларнице итд;
- смањење и ограничавање емисија из нових извора преусмеравањем транзитног саобраћаја ван насеља,
- Заштита и квалитет ваздуха обезбедиће се и повећањем зеленог фонда насеља
- планско озелењавање јавних површина и стварање функционалног система зеленила са изградњом нових паркова и спортско-рекреативних терена, дечијих игралишта и нових дрвореда дуж улица и булевара, свуда где за то постоје могућности; Планском садњом зеленила омогућити повезивање планираног и постојећег зеленила у јединствен систем зеленила.
- ограничавање емисија из нових извора преусмеравањем транзитног саобраћаја ван насеља, применом интегралних заштитних мера на коридору планираног аутопута и других путева, применом прописа и прибављање обавезних интегрисаних дозвола за постојећа и нова привредна (индустријска) постројења, као и промене у начину функционисања постојећих постројења, док се за нова постројења примењују најбоље доступне технологије (БАТ) и решења усклађена са прописима;

- коришћење алтернативних енергетских извора: сунчеве и геотермалне енергије, енергије биомасе и отпада, еолске енергије; у том смислу дефинисати стимулативне мере за грађане са индивидуалним ложиштима на прелазак на алтернативне изворе загревања;
- усагласити основне градске функције са циљем побољшања стања животне средине;
- урадити катастар загађивача ваздуха на територији Плана са подацима о свим стационарним изворима загађења ваздуха;
- обезбедити аутоматско праћење показатеља квалитета ваздуха ради адекватне реакције у случају акцидентних загађења;
- даљи развој информационог система квалитета ваздуха за подручје Плана преко Екобилтена и интернет презентација, са доступном базом података о актуелном и десетогодишњем стању квалитета ваздуха;
- спровести вишегодишња епидемиолошка истраживања за утврђивање последица лошег квалитета ваздуха на здравље становништва;

Градско и приградска насеља се штити планирањем топлификације и гасификације. Заштита ваздуха се унапређује и стварањем система зелених површина међусобно повезаних са врстама адекватно одабраним и одржаваним. Мере заштите ваздуха обухватају рекултивацију оштећеног земљишта и одговарајуће пејзажно уређење заштитних коридора.

Инфраструктура у већини случајева сама по себи не загађује животну средину али само њено постојање повећава опасност од загађења како непосредног окружења тако и веома великих подручја и система на великој удаљености. Потребно је предузети све мере да се од фазе трасирања па преко планирања, пројектовања, изградње и експлоатације и одржавања инфраструктурних система има у виду заштита животне средине.

Агломерација града Шапца налази се у државној мрежи станица за аутоматски мониторинг квалитета ваздуха под ингеренцијом Агенције за заштиту животне средине Републике Србије.

У циљу заштите ваздуха обавезно је:

- Уградити уређаје за пречишћавање отпадних гасова и чврстих честица на сваком индустријском објекту, у оквиру радних зона, које их емитује. Ефикасност уређаја за пречишћавање емитованих гасова и прашине мора задовољити граничне вредности емисије које су прописане важећом законском регулативом.
- Праћење квалитета ваздуха које се постиже мерењем емисије суспендованих гасова и суспендованих ПМ₁₀ и ПМ_{2,5} честица. . У источној привредној зони града Шапца, успостављена је мрежа мерних станица, од којих се мерна станица Геронтолошки центар налази на подручју ПГР Јеленча, као и мониторинг под ингеренцијом Завода за јавно здравље Шабац,

Мере заштите вода

Планским решењима дефинисани су услови за враћање у прописану класу квалитета површинских вода и потпуна заштита и унапређење квалитета подземних вода (водоснабдевање, наводњавање, термоминералне и геотермалне воде);

- ревитализацијом загађених водотокова, приобаља и шире околине и довођење свих деоница водотокова у прописану класу;
- изградњом заштитних појасева поред водотока;
- оплемењивање малих вода; рационализација потрошње воде
- смањењем емисије суспендованог и органског загађења од стране концентрисаних и расутих загађивача;
- Спровести програм строге контроле и заштите приобаља и водотокова. Успоставити еколошку контролу у циљу спречавања индустријског загађивања, испуштање хемијског

- отпада и прљавих индустријских материја. У вези са тим поопштрити казнену политику;
- планским третманом комуналних отпадних вода - ширењем канализационе мреже, (кишне и фекалне канализације), изградњом ЦППОВ;
 - планским третманом индустријских отпадних вода - изградња канализације за отпадне воде, изградња система за предtretман отпадних вода у индустријским постројењима, уградња постројења за пречишћавање отпадних вода загађених нафтним дериватима;
 - санацијом постојећих индустријских постројења за третман отпадних вода
 - урадити катастар загађивача вода на територији ППР-а,
 - изградњом депонија за безбедно привремено складиштење и санитарно исправно руковање свим индустријским отпадним материјама из процеса производње и отпадним муљевима из постројења за пречишћавање отпадних вода;
 - успостављањем ефикасног система мониторинга и израдом и ажурирањем катастра загађивача и спровођењем репресивне политике у складу са законском регулативом која се односи на заштиту квалитета вода;
 - успостављањем комплексног, функционалног информационог и управљачког система заштите животне средине:
 - израдом плана заштите вода;
 - перманентном и стриктном контрола квалитета отпадних вода.
 - изградња регионалне санитарне депоније за комунални отпад (није у обухвату плана) и изградња трансфер станице за компактирање и претовар комуналног отпада са рециклажним двориштем у Шапцу;
 - санација, рекултивација и затварање званичне депоније комуналног отпада „Дудара“;
 - изградња рециклажних острва у циљу примарне селекције комуналног отпада на подручју плана у складу са локалним планом управљања отпадом;
 - изградња заштитних појасева на водотоцима и бујичним токовима;
 - санација преосталих индустријских депонија (јаросит талог, пиритна изгоретина и др.);
 - урадити катастар загађивача вода на територији Плана,
 - Потпуна заштита и унапређење квалитета подземних вода (водоснабдевање, наводњавање, термоминералне и геотермалне воде);
 - извршити прикључење индустријских објеката на канализациону мрежу уз обавезан предtretман отпадних вода у зависности од технолошких процеса производње,
 - прилагодити пољопривредну производњу условима заштите водоносних слојева, потенцирати планско и одрживо коришћење вода,
 - онемогућити упуштање технолошких отпадних вода у водотоке, без предtretмана пречишћавања како би се очувала планирана категорија водотока.

Мере заштита земљишта

- Успоставити систем заштите земљишта од еолске ерозије постављањем ветрозаштитних појасева,
- Организовати систем заштитне вегетације дуж већих и прометнијих саобраћајница са акцентом на врсте које су се показале као најбољи апсорбенти олова (нпр. јаблан, топола).
- Извршити мерење концентрације радона на територији насеља у циљу израде радонске мапе терена, како би се на локацијама где вредност евентуално премашује дозвољену, предузеле мере санације односно превентиве.
- Заштита земљишта се остварује и планским управљањем отпадом у складу са Националном стратегијом управљања отпадом, чиме се спречава загађење земљишта и други негативни утицаји на воде, ваздух, здравље и др. Плански третман отпада се заснива на превенцији

настајања и смањењу количине отпада на извору, поновној употреби и рециклажи отпада обухвата управљање:

- -комуналним отпадом – организовано сакупљање отпада по насељима, селекција и рециклажа за подручје општине;
- -индустријским отпадом - увођењем предтретмана индустријског отпада и његово рециклирање;
- уклањање свих дивљих депонија и забраном неконтролисаног депоновања свих врста отпада; и извршити рекултивацију деградираних површина, контролу и превенцију непланског депоновања отпада;
- контролу коришћења вештачких ђубрива и пестицида, информисање и образовање пољопривредних произвођача о принципима органске пољопривреде и утицајима агрохемијских средстава и пољопривреде на животну средину.
- контролом употребе агрохемијских средстава у циљу смањивања загађења земљишта из пољопривреде и очување земљишта које се одликује високим пољопривредним вредностима. Заштита, коришћење и уређење земљишта обухвата очување продуктивности, структуре и слојева тла, као и природних и прелазних облика и процеса; На површини земљишта или испод могу се обављати активности и одлагати материје које не загађују или оштећују земљиште;
- неопходним испитивањима загађености пољопривредног земљишта на оним локацијама на којима то није учињено;
- настављањем испитивања земљишта на локацијама на којима су констатована загађења, нарочито цикличним ароматичним угљоводоникима;
- изградњом непропусних септичких јама у деловима подручја ПГР без канализационе мреже; изградња сепаратора масти и бензина;
- рационалним коришћењем грађевинског и пољопривредног земљишта;
- ограничавањем ширења насеља и привредних делатности на квалитетним пољопривредним земљиштима, забраном изградње на пољопривредном земљишту од I до IV катастарске класе, као и пренамене пољопривредног земљишта у шумско, осим земљишта VII и VIII катастарске класе и у посебним случајевима када није могуће пронаћи алтернативне локације;
- укрупњавањем пољопривредних површина едукацијом пољопривредних произвођача
- Управљање заштитом пољопривредног земљишта треба да се врши кроз ангажовање акредитоване институције на локалном нивоу за вршење физичких хемијских и биолошких особина земљишта, као и квалитета пољопривредних производа, увођењем финансијске дисциплине у промет пестицида, постојање формиране базе података о продаји и начину употребе пестицида, обављање континуираног мониторинга земљишта, производњом органски здраве хране по стандардима ЕУ, извршеном калцификацијом земљишта, постојањем уско специјализоване регионалне институције за газдовање земљиштем са адекватним стручним службама са осмишљеним плановима рада, постојањем адекватног и савременог система за наводњавање, заштитом земљишта од поплава, укрупњавањем пољопривредних површина, и стимулисањем пољопривредних произвођача путем прихватљивог кредитирања.
- за нове делатности и намене у случајевима када је то могуће коришћење постојећег грађевинског фонда, (уместо greenfield давање предности brownfield инвестицијама);
- пољопривредним отпадом – стимулисање употребе стајског ђубрива уместо вештачких ђубрива, компостирање органског отпада (планирани центар за компостирање 2 за Сремску Митровицу, Шид, Ириг, Руму, Пећинце, Шабац, Богатић, Владимирце, Лозницу, Крупањ, Мали Зворник, Сурчин, Земун, Нови Београд, Стару Пазову, Инђију), управљање кланичним отпадом до третмана у инсинератору;

- Спровести програм строге контроле и заштите приобаља и водотокова. Успоставити еколошку контролу у циљу спречавања индустријског загађивања, испуштање хемијског отпада и прљавих индустријских материја. У вези са тим пооштрити казнену политику;

Мере заштите од буке, вибрација и нејонизујућег зрачења

Смањење буке, вибрација и нејонизујућег зрачења врши се подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера за заштиту од буке на најугроженијим локацијама (дуж аутопута, државног пута), применом прописаних дозвољених нивоа буке у изграђеним подручјима насеља, као и применом прописаних мера заштите од нејонизујућег зрачења (далеководи и трафо станице).

У складу са члановима 2. и 3. Правилника о методологији за одређивање акустичних зона („Службени гласник РС“ број 72/10) „Јединица локалне самоуправе предузима мере за становништва од буке у животној средини и у том циљу одређује акустичне зоне у насељу, као и граничне вредности индикатора буке у тим зонама, у складу са Законом којим се уређује заштита од буке у животној средини. Јединица локалне самоуправе акустичним зонирањем одређује тихе зоне, односно заштићена подручја у којима су прописане граничне вредности од 50 dB(A) у току дана, односно 40 dB(A) у току ноћи. У тихим зонама је забрањена употреба извора буке који би својом активношћу могли да повисе ниво буке у тим зонама“.

Извори буке који могу допринети њеном повећању изнад дозвољеног нивоа, везују се за околину привредних објеката и најоптерећенијих деоница државних путева који пролазе кроз град, односно градских саобраћајница.

Према СРПС-у U.Ј6.205:2007, Акустика у грађевинарству-Акустичко зонирање простора, допуштени нивои буке по зонама намене су дати у наредној табели.

Табела 21 – Преглед допуштеног нивоа буке по зонама

Зона намене	Дозвољени ниво буке за дан у dB(A)	Дозвољени ниво буке за ноћ у dB(A)
I Подручје за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови	50	40
II Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
III Чисто стамбена подручја	55	45
IV Пословно-стамбена подручја, трговачко стамбена подручја и дечја игралишта	60	50
V Градски центар, занатска, трговачка, административно управна зона са становима, зоне дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
VI Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне бука не сме прелазити дозвољене нивое у зони са којом се граничи	На граници ове зоне бука не сме прелазити дозвољене нивое у зони са којом се граничи

У одређеној акустичној зони услед коришћења извора буке, или обављања делатности забрањено је емитовање буке изнад прописаних граничних вредности.

Смањење буке, вибрација и нејонизујућег зрачења врши се:

- Подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера за заштиту од буке на најугроженијим локацијама (дуж државних путева I б реда и осталих путева са великом фреквенцијом саобраћаја),
- Применом прописаних дозвољених нивоа буке у изграђеним подручјима насеља и
- Применом прописаних мера заштите од нејонизујућег зрачења (далеководи и трафо станице).
- Изградњом привредних објеката, који производе буку, на довољној удаљености од стамбених и других намена. Унутар стамбених зона не могу се лоцирати садржаји који производе буку већу од дозвољеног нивоа.

Велики значај у смањењу буке има заштитно зеленило. На путу од извора буке зелене површине буку делимично апсорбују, а одбијањем од лишћа доприносе њеном раслојавању. Треба користити стабла са густим крошњама, а како су стабла у доњем делу без лишћа треба испод њих посадити жбунасте врсте и живице, тзв. средње и ниско растиње. Звучни тампони комбиновани од живица и дрвореда посебно су потребни уз фреквентне саобраћајнице, радне зоне, комплексе дечијих установа, школа, болница и спортских терена.

Поред зеленила један од начина за смањење нивоа буке је изградња вертикалних заштитних зидова (баријера). Вертикални зидови представљају грађевинске конструкције од развог материјала (армирани бетон, бетон, опека, камен, дрво, алуминијум, стакло, пластика и др.), налазе се у профилу саобраћајнице у виду вертикалне препреке и заштиту од буке врше рефлексијом и апсорпцијом звучних таласа. Њихова примена долази до изражаја у условима ограниченог простора. Слабљење буке зависи од карактеристика материјала, димензија и облика баријере. Основни принцип при пројектовању баријере, је да висина баријере мора бити барем толика, да спречи оптичку видљивост извора буке и угроженог места. Слабљење које се у тим условима постиже износи 5дБ. Свако, даље повећање баријере од једног метра доприноси повећању слабљења од 1.5дБ. Ширина баријере треба да буде осам пута већа од растојања угроженог места до баријере.

Праћење нивоа буке потребно је обезбедити у складу са Законом о заштити од буке у животној средини (*"Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10*), Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама зацењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини (*"Службени гласник РС", број 75/10*) и Правилником о методологији за одређивање акустичких зона (*"Службени гласник РС", број 72/10*). Сви корисници на простору плана своје активности морају прилагодити условима у којима интензитет буке неће прелазити највиши ниво буке од 55 dB(A) ноћу и 65 dB(A) дању, односно у згради максимум 30 dB(A) ноћу и 35 dB(A) дању.

Заштита од буке за интензитете који прелазе максимално дозвољене границе обезбедиће се успостављеним и планираним системом саобраћаја и каналисањем саобраћаја према капацитету саобраћајница.

За постојеће и потенцијалне **изворе електромагнетног зрачења**, неопходна су одговарајућа мерења и утврђивање нивоа штетности по околину засноване на одговарајућим истраживањима, а према Правилнику о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања (*"Службени гласник РС", број 104/09*).

Мере управљања отпадом

Према Националној стратегији управљања отпадом, по врстама отпада управљање обухвата:

- Управљање комуналним отпадом - организовано сакупљање отпада, примарну селекцију „in situ“ и рециклажу за подручје предметног Плана;

- Управљање пољопривредним отпадом – стимулисање употребе стајског ђубрива уместо вештачких ђубрива, компостирање органског отпада.

До реализације решења из Регионалног и Локалног плана управљања отпадом, планска решења су:

- контрола и превенција непланског депоновања отпада;
- подстицање смањења отпада на извору и поновног коришћења;
- подстицање рециклаже отпада и изградња рециклажног дворишта за чврсти комунални отпад, где ће грађани моћи сопственим возилима да довозе и предају отпад који не може да се оставља у контејнере (бела техника, кабасти отпад и др.).
- решити проблем медицинског и анималног отпада,
- формирати базу података на основу законских прописа за класификацију и категоризацију опасног отпада,
- имплементирати чисте технологије у циљу спречавања стварања опасног отпада,
- развити економске инструменте управљања отпадом (плаћање такси, субвенције, стимулисање враћања отпада у производне процесе)
- едуковати становништво о начину поступања са отпадом.

На подручју плана сваки објект или група објеката треба да има сабирни пункт за смештање **сабирних посуда – канти или контејнера** који треба да задовоље захтеве хигијене, естетске захтеве и захтеве свих корисника јавних површина, као и површина са посебном наменом.

Простори треба да су обележени, приступачни за возила јавне хигијене, са подлогом од тврдог материјала и могућношћу чишћења и прања. **За сваки контејнер** потребно је обезбедити **3 m²** глатке носиве подлоге у нивоу прилазног пута, са одвођењем атмосферских и оцедних вода, на растојању не већем од **2 m** од прилазног пута специјалног возила за одвоз смећа. **За типску канту**, зависно од величине, потребно је обезбедити до **0,5 m²** једнако опремљене површине. Ови простори морају испуњавати све хигијенске услове у погледу редовног чишћења, одржавања, дезинфекције и неометаног приступа возилима и радницима комуналног предузећа задуженом за одношење смећа.

За сакупљање секундарних сировина треба обезбедити специјалне контејнере прилагођене различитим врстама отпада (хартија, стакло, пластика, метал).

ИД ПГР Јеленча 2

- За евакуацију комуналног отпада предвиђени су судови – контејнери на парцелама и комплексима у новим стамбеним, радним и комуналним зонама.
- Локације одредити, кроз израду одговарајуће техничке документације, у оквиру регулације основних саобраћајница, као издвојене нише са упуштеним ивичњаком, тако да максимално ручно гурање контејнера не буде веће од 15m, по равној подлози са успоном до 3%.
- Судови се могу сместити и у унутрашњости комплекса, дуж интерних саобраћајница чија минимална ширина не може бити мања од 3,5 m за једносмерни и 6 m за двосмерни саобраћај, са могућношћу окретања возила габарита 8,6x2,5x3,5 m и осовинским притиском од 10 t.
- Судови за смеће могу бити смештени на бетонираним платоу или ниши ограђеној лаким армирано-бетонским зидовима, живом оградом и сл.

За одвоз кућног отпада, у сарадњи са ЈКП, кроз израду техничке документације треба дефинисати потребан број контејнера и њихову локацију.

Услови за организовање контејнерских места су идентични као и за постављање у радним зонама, при чему се препоручује да се на контејнерским местима врши и селектовање отпада (посебни контејнери за папир, стакло и сл.).

У сарадњи са ЈКП могуће је предвидети и другачије системе и методе прикупљања и евакуисања кућног смећа, а у складу са условима заштите животне средине.

Мере заштите у радним зонама

Заштита животне средине у свим предузећима радних зона обухвата неколико нужних основних мера:

- Програм праћења квалитета главних елемената животне средине (мониторинг): ваздуха, вода, подземних вода, тла, нивоа буке и вибрација. Ова мера је од велике важности за локалну самоуправу јер се њоме утврђује почетно или постојеће стање животне средине и процењује и контролише утицај делатности предузећа на становништво и животну средину. С друге стране, предузећа ове зоне мониторингом могу да утврде и прате утицај својих делатности на животну средину и оцењују ефикасност предузетог програма заштите животне средине. Нужно је да се континуирано или периодично прати како загађивање (емисије) тако и загађеност (имисије) животне средине. На основу процеса праћења мора се сачинити интегрални катастар животне средине (катастар загађивача, катастар загађености и катастар деловања).
- У оквиру просторно-планских мера заштите, предузећа ове зоне су у обавези да приликом изградње или реконструкције објекта уважавају зоне заштите и заштитна одстојања, односно да користе оптималне локације и микро локације за изградњу, и оптимално оријентишу, усмеравају објекте са становишта утицаја на животну средину. Прецизно одређивање положаја и оријентација објекта је нарочито важно због емитовања односно смањења буке и смањења ризика од хемијског удеса и домино ефекта. У том смислу, сва предузећа ових подзона су дужна да узајамно координирају и прилагођавају планове развоја.
- Техничко-технолошке мере заштите састоје се у усавршавању технолошких процеса и изградњи и/или доградњи постројења која смањују или елиминишу штетне емисије. Неопходно је да све фабрике доследно израде и спроведу све санационе и акционе планове у вези са заштитом животне средине и да елиминишу све испусте загађујућих и опасних материја из контролисаних и неконтролисаних извора. У том смислу треба свеобухватно развијати затворене процесе (херметизација постројења) у поступцима производње, прераде, складиштења, манипулисања и отпремања производа и полупроизвода како би нуспродукти и нуспојаве уместо у животну средину, били враћени у процес производње. Обавеза је предузећа да у изградњи или доградњи објекта и погона која смањују или елиминишу штетне емисије рационално користе простор и друге ресурсе. Предност треба дати физички, просторно и концепцијски малим објектима који су расподељени по погонима и мањим организационим јединицама предузећа. Примера ради, с обзиром на то да су отпадне индустријске воде проблем, у већини фабрика, где год је концепцијски и техничко-технолошки могуће неопходно је предтретман, односно пречишћавање отпадних вода изградити и обавити на самом извору настанка загађивања, у погону. Тек након тога, воду треба проследити на даљу обраду. Увођење нових техника и технологија треба да полази од Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и спровођења **BAT (Best available Technique)** препорука. Једна од врло значајних техничко - технолошких мера заштите зависи од развијености целовитог систем праћења стања околине, пре свега ваздуха. Предузећа ове зоне су, наиме, дужна да синхронизују рад својих постројења са метеоролошким условима, што је лакше оствариво на основу података и процена мониторинг система.

- Организационе мере заштите се односе на промене у начину управљања и увођењу нових система управљања нарочито у област заштите животне средине. Предузећа се планом обавезују да уведу еко менаџмент према стандардима **ЈУС ИСО** серије 14000 или **ЕМАС-а**. Упоредо с тим, предузећа су дужна да сачине и спроводе програм и процедуру поступања са отпадом, индустријским и опасним, и отпадним водама. Даља обавеза предузећа тиче се израде и усавршавања, тј. сталног ажурирања планова заштите од хемијског удеса и програма мера у случају екстремних ситуација. У том погледу је важно да предузећа развију стандардизован систем управљања ризиком (risk management).
- Свако предузеће ове зоне треба да подигне заштитне зелене површине - заштитне зелене појасеве и да их одржава, како би се делимично утицало на смањење загађивања ваздуха, микро климу и ублажавање последица потенцијалних хемијских удеса.

Мере заштите природних добара

Према Решењу о условима заштите природе (03 Број: 020-1087/3 од 27.05.2014.), које је доставио Завод за заштиту природе Србије, ППР „Јеленча“ се не налази на простору заштићеног природног добра и сходно томе се за све предвиђене активности прописују следеће мере и услови заштите природе:

- Предвидети потпуно инфраструктурно опремање по највишим еколошким стандардима;
- Непропусне септичке јаме, као прелазно решење до изградње канализационе мреже, треба да буду прописане као стандард за све објекте;
- Обезбедити прикупљање атмосферских вода са свих саобраћајних површина и њихово контролисано одвођење у колектор кишне канализације;
- Спречити градњу објеката који могу на било који начин угрозити околину, односно који користе токсичне и опасне материје, производе буку, прашину и неугодне мирисе, а ради обезбеђења заштите ваздуха, воде и земљишта;
- Радну зону одвојити од центра насеља и зоне становања (ниске густине) заштитним зеленим појасом;
- Сачувати свако постојеће вредно стабло или групацију високе вегетације; При озелењавању избегавати инвазивне (агресивне алохтоне) врсте, као и врсте које су детерминисане као алергене (тополе и сл.);
- Предвидети постављање специјалних судова за сакупљање отпада на одговарајућим бетонским површинама;
- Уколико се током радова наиђе на геолошко- палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својства природног добра, сходно Закону о заштити природе, извођач је дужан да обавести министарство надлежно за послове заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

За све друге радове/ активности на подручју обухвата Плана, носилац активности је дужан да поднесе Заводу за заштиту природе Србије нов захтев за издавање услова заштите природе.

Река Думача, поток/ канал Мрмољац и мелиорациони канали (постојећи и планирани) у обухвату Плана представљају локалне еколошке коридоре које треба штитити.

Мере заштите непокретних културних добара

Завод за заштиту споменика културе „Ваљево“ је доставио: „План заштите и ревитализације градитељског наслеђа за потребе израде Плана генералне регулације Јеленча, на територији града Шапца“ (бр. 346/1 од 23.05.2014.), Ваљево, мај 2014.године. Према предметном документу у границама обухвата Плана се **не налазе**:

- утврђена непокретна културна добра;
- евидентирана непокретна културна добра;
- вредни објекти градитељског наслеђа.

На територији обухваћеној Планом се налазе следећа археолошка налазишта/локалитети, по редоследу означеном у графичком делу:

1. Назив локалитета: Улице

-Ознака у документацији Завода: ид.број: 71	-Макс.дужина лок.: 200м
-Место: Јеленча	-Површина: 4ha
-Катастарска: 01	-Датовање: 5000 г.п.н.е. и 15 век
-Тип рељефа: друга речна тераса	-Културна припадност: Винчанска култура
-Надморска висина: -	-Период: неолит, позни средњи век
-Класа локалитета: насеље	-Вишеслојни 2 слоја
-Врсталокалитета: насеље збијеног типа	-Поузданост: -
-Макс.ширина лок.: 200м	

Напомена: У атару села Јеленча откривен је локалитет Улице. Ситуиран је западно од села на високој десној обали реке Думаче. На површини величине 200х 200м су остаци керамике, кућног лепа и кремена. Судећи по налазима насеље је било двослојно. Старије је припадало неолитском добу ВП фазе, а млађе, насељу из касног средњег века.

2. Назив локалитета: Врбовац

-Ознака у документацији Завода: ид.број: 175	-Макс.дужина лок.: 150м
-Место: Јеленча, Мала Врањска	-Површина: 0,3ha
-Катастарска: 22	-Датовање: нн
-Тип рељефа: друга речна тераса	-Културна припадност: провинцијска
-Надморска висина: 101 м	-Период: позна антика
-Класа: рурална насеобина	-Вишеслојни
-Врста: неодређен	-Поузданост: 4
-Макс.ширина лок.: 50м	-Напомена: неолит

Локација археолошких локалитета у графичком делу је означена оријентационо-према графичком прилогу достављеном од Завода.

Мере заштите и услови чувања, одржавања и коришћења археолошких локалитета:

-Археолошки локалитети се не смеју уништавати и на њима вршити неовлашћено прекопавања, ископавања и дубока заоравања (преко 30cm);

-Уколико се накнадно открију археолошки локалитети, исти се не смеју уништавати и на њима вршити неовлашћена прекопавања, ископавања и дубока преоравања;

-У случају трајног уништавања или нарушавања археолошког локалитета због инвестиционих радова, спроводи се заштитно ископавање о трошку инвеститора (члан 110. Закона о културним добрима);

-Уколико би се током земљаних радова наишло на археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети, те да се сачува на месту и у положају у коме је откривен (члан 109.ст.1. Закона о културним добрима);

-У непосредној близини археолошких локалитета инвестициони радови се спровode уз повећане мере опреза и присуство и контролу надлежних служби заштите (Завод за заштиту споменика културе Ваљево);

-Забрањује се привремено или трајно депоновање земље, камена, смећа и јаловине, на и у близини археолошких локалитета;

-Дозвољава се инфраструктурно опремање простора археолошких локалитета и његово уређење према посебним условима и стручним мишљењима које доноси Завод за заштиту споменика културе Ваљево);

-Забрањено је вађење и одвожење камена и земље са археолошких локалитета.

Споменици и места страдања

У дворишту Основне школе налази се споменик подигнут палим у ратовима у периоду 1912. до 1918.године у Јеленчи. Урађен је од гранита у форми обелиска и постављен на тростепени бетонски постамент. Висина споменика износи 365cm. На споменику су урезана имена 45 ратника, од којих 42 из Јеленче и два из Мишара и један непознатог пребивалишта. Споменик је подигнут 1925.године на тзв. „селском плацу“, потес Липовица, али је 1983.године пренет у двориште основне школе и постављен поред пута. Сада се налази непосредно уз ограду школе. (Бранко Гајић, исечак из необјављене монографије насеља Јеленча).

У оквиру пројекта „Култура сећања“ евидентирана су места страдања на територији града Шапца у Другом светском рату, која ће бити мапирана и обележена. У КО Јеленча се налази локалитет: Кутови на Думачи, где је погубљење извршено 07.07.1943.године (према исказу сведока). Ексхумација је извршена 28.12.1944.године, када је откопана једна гробница у којој су пронађена 42 леша.

Мере заштите од елементарних непогода

Пројектовање и изградња у границама обухвата ППР морју бити изведени у складу са законском регулативом из области заштите од пожара, заштите од елементарних непогода и заштите у случају ратних дејстава и др. Елементарне непогоде се могу манифестовати као сеизмичка разарања, поплаве и бујице, пожари и експлозије, отварање клизишта и др. које могу утицати неповољно на становнике и добра. Неопходно је да се скупом урбанистичких и грађевинских мера одговори потребама заштите и то пре свега у циљу смањења дејстава евентуалног разарања, односно обима и степена разарања физичких структура. Због тога је при планирању обезбеђена примена и реализација мера заштите од елементарних и других непогода.

Заштита од пожара обезбедиће се у складу са Законом о заштити од пожара (*"Службени гласник РС", број 111/09*) и Правилником о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара (*"Службени лист СФРЈ", број 30/91*), што подразумева обезбеђење ватропреградних површина, употребу незапаљивих материјала приликом градње објеката, реализацијом противпожарне хидрантске мреже и могућност приступа свим објектима.

У циљу заштите од пожара према одредбама *Закона о заштити од пожара („Сл.гласник РС“, број 111/2009 и 20/2015)* прибављени су **услови и мере заштите од пожара дефинисани су од стране МУП-а, Сектора за ванредне ситуације, Одељења за ванредне ситуације у Шапцу (Допис бр. 07/35 Број 217-4120/14-1 од 05.05.2014.)** којима се прописује следеће:

- Саобраћајнице унутар објеката и улазе (излазе) пројектовати на начин да се обезбеди несметана евакуација;
- Приступне саобраћајнице и платое око објеката пројектовати за несметан прилаз ватрогасних возила, на основу Правилника о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика („Сл. лист СФРЈ“, бр. 8/95);
- Предвидети спољашњу хидрантску мрежу на основу Правилника о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара („Сл.лист СФРЈ“, бр. 30/91);
- Уколико се у објектима планира производња или складиштење запаљивих течности или

гасова, потребно је прибавити сагласност на предложену локацију објекта у складу са Законом о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Сл.гласник СРС“, бр. 44/77, 45/84 и 18/89);

- Накнадно прибавити услове за пројектовање објеката;
- Предвидети и друге мере заштите од пожара предвиђене важећим прописима.

Превентивне мере заштите од поплава: У складу са Мишљењем ЈВП “Србијаводе” -ВПЦ “Сава- Дунав”-Београд, бр.4924/1 од 21.11.2014.године, који су саставни део документације Плана, планирани су следећи радови: реконструкција и доградња водопривредних објеката и грађевина на реци Думачи и изградња нових канала у грађевинском подручју насеља.

У „**Сеизмолошким условима за ПГР насеља Јеленча**“ на територији града Шапца“, достављеним од стране Републичког сеизмолошког завода (бр. 02-233/14 од 15.05.2014.), на карти сеизмичког хазарда за повратни период 475 година, на површини терена, насеље Јеленча се налази у зони VII⁰ MCS скале.

Превентивне мере заштите у смислу сеизмичности подразумевају:

- поштовање степена сеизмичности од 7⁰ MCS приликом пројектовања, извођења или реконструкције објеката и свих других услова дефинисаних геолошким условима,
- поштовање регулације саобраћајница и међусобне удаљености објеката,
- обезбеђење оних грађевина чија је функција нарочито важна у периоду после евентуалне катастрофе.

Према „Обавештењу у вези са израдом ПГР-а Јеленча“, које је доставило Министарства одбране, Сектора за материјалне ресурсе, Управе за инфраструктуру (инт.бр. 1376-4 од 30.06.2014.), за израду Плана генералне регулације Јеленча“, нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама одбране земље.

Према Закону о ванредним ситуацијама („Сл.гласник РС“, бр. 111/2009, 92/2011 и 93/2012), субјекти система заштите и спасавања припремају и спроводе мере цивилне заштите, а нарочито:

- Превентивне мере;
- Мере заштите у случају непосредне опасности од елементарних непогода и других несрећа;
- Мере заштите када наступе елементарне непогоде и друге несреће;
- Мере ублажавања и отклањања непосредних последица од елементарних непогода и других несрећа;

Ради заштите од елементарних непогода и других несрећа, органи државне управе, органи локалне самоуправе и привредна друштва и друга правна лица, у оквиру својих права и дужности, дужна су да обезбеде да се **становништво, односно запослени, склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту. Склањање људи, материјалних и културних добара** обухвата планирање и коришћење постојећих склоништа, других заштитних објеката, прилагођавање нових и постојећих комуналних објеката и подземних саобраћајница, као и објеката погодних за заштиту и склањање, њихово одржавање и коришћење за заштиту људи од природних и других несрећа. **Као други заштитни објекти користе се подрумске и друге подземне просторије** у стамбеним и другим зградама, прилагођене за склањање људи и материјалних добара, напуштени тунели, пећине и други природни објекти.

Као јавна склоништа могу се користити и постојећи комунални, саобраћајни и други инфраструктурни објекти испод површине тла, прилагођени за склањање. Инвеститор је дужан да приликом изградње нових комуналних и других објеката, прилагоди те објекте за склањање људи. Надлежна служба доноси програм изградње и одржавања јавних склоништа, на предлог Јавног предузећа за склоништа.

Приликом изградње стамбених објеката са подрумима, над подрумским просторијама, гради се ојачана плоча која може да издржи урушавање објекта. Димензионисање плоче треба вршити у складу са тачком 59. Техничког прописа за

склоништа и друге заштитне објекте («Сл.војни лист СРЈ», бр. 13/98), односно према члану 55. Правилника о техничким нормативима за склоништа («Сл.лист СФРЈ», бр. 55/83).

Власници кућних склоништа, склоништа привредних друштава и других правних лица обезбеђују одржавање својих склоништа. Приликом коришћења склоништа за мирнодопске потребе, не могу се вршити адаптације или реконструкције које би утицале или би могле утицати на исправност склоништа, нити се склоништа могу користити у сврхе које би погоршале њихове хигијенске и техничке услове.

3.4. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине

При Стратешкој процени утицаја предметног планског документа и изради предметног Извештаја о СПУ коришћене су следеће методе:

1. Прикупљање основних информација, што је подразумевало идентификацију:
 - Основних извора и начина угрожавања животне средине;
 - Карактеристика земљишта, рељефа и пејзажа, климе подручја са метеоролошким подацима и др.;
 - Квалитета ваздуха;
 - Квалитета воде (подземне и површинске);
 - Флоре и фауне на посматраном терену и
 - Постојеће популације са демографским карактеристикама.
 - Анализа података из постојеће документације информативног карактера;
 - Дискусија са експертима у предметном подручју;
 - Дискусија са одговорним лицима за предметни пројекат;
 - Дискусија са одговорним лицима за заштиту животне средине;
 - Анализа домаћих и међународних прописа од значаја за предметни плански документ;
 - Увид у податке на интернету везане за предметну проблематику;
 - Допунска верификација кључних налаза анализе;
 - Анализа података из раније рађених планских докумената у вези са предметном проблематиком на административној територији града Шапца;
 - Анализа података обезбеђених увидом у важеће стандарде у вези са предметом;
 - Анализа података обезбеђених из литературе;
 - Анализа података обезбеђених из екстерних извора и добијених од државних и сродних институција (увид у регистар заштићених природних добара и др.);
 - Компаративна анализа резултата са сродним подацима који се односе на сличне проблеме на другим локацијама у свету.

3.5. Начин на који су при процени узете карактеристике и значај утицаја планских решења

Евалуација утицаја вршена је са циљем да се утврди значај утицаја, према критеријумима из Прилога I Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. У обзир су узете следеће карактеристике утицаја:

1. Врсте утицаја
2. Вероватноћа да се утицај појави,
3. Временска димензија односно трајање утицаја, према временском хоризонту Плана генералне регулације: краткорочни утицаји, средњорочни утицаји и дугорочни утицаји
4. Учесталост утицаја
5. Просторна димензија утицаја

У складу са врстом Планског документа и карактеристикама планског подручја одређене су карактеристике које одређују значајан утицај и то:

- средње и веома вероватан утицај
- средњерочан и дугорочан утицај,
- средње учестао и сталан утицај
- локални, општински и регионални ниво утицаја

Наведене карактеристике процењених утицаја су вредноване према врсти, вероватноћи, трајању, учесталости и просторној димензији утицаја, како је приказано у табели 22.

Табела 22 – Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
+Позитиван ++Веома позитиван - Негативан -- Веома негативан 0 Неутралан М зависи од мера заштите	мало вероватан средње вероватан веома вероватан	краткорочан средњорочан дугорочан	повремен средње учестао сталан	Л локални (део Општине) О Општински Р регионални Н национални

За свако планско решење вршено је одређивање и вредновање утицаја. Бојом су приказани позитивни (зелена), негативни (црвена), неутрални (бела) и утицаји који зависе од примене мера заштите (жута) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две, три и четири карактеристике).

врста утицаја	значај утицаја		
	једна или две карактеристике	три карактеристике	четири карактеристике
Позитиван			
Негативан			
Неутралан			
Зависи од мера заштите			

На основу вредновања утицаја приказаног у табели 23 припремљена је збирна матрица значајних утицаја ИД ПГР Јеленча на животну средину, приказана у табели 24.

На основу збирне матрице се закључује да је велики број позитивних утицаја, али и утицаја који зависе од примене мера заштите, док се изразито негативни утицаји јављају код планског решења које се односи на нове привредне зоне због потребе очувања пољопривредног земљишта. Велики број позитивних утицаја показује висок степен интегрисаности заштите животне средине у планска решења, док велики број решења која зависе од мера заштите указује на потребу припрема комплексних и рационалних мера заштите животне средине у оквиру стратешке процене утицаја на животну средину ИД ПГР Јеленча 2.

Табела 23 – Вредновање карактеристика утицаја планских решења у односу на циљеве стратешке процене

Циљ стратешке процене	Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија	Објашњење
I.Уређење простора ИД ПГР Јеленча						
1. Смањење концентрације загађујућих материја у ваздуху	М	средње вероватан	дугорочан	сталан	Л,О	интензивнији саобраћај државним путевима, интерним индустријским саобраћајницама у радним зонама, (посебно у подручјима робно-транспортног центра) захтева примену мера заштите
2. Смањење загађења површинских и подземних вода	М					иако ово планско решење има позитиван утицај на очување квалитета вода, стваран утицај зависи од припреме и примене одговарајућих мера за заштиту вода у индустрији
3. Очување и рационално коришћење пољопривредног земљишта	М	Средње вероватан	дугорочан	сталан	Л,О	при изградњи производно-пословних објеката мора се водити рачуна да се избегне нерационално коришћење пољопривредног земљишта
4. Смањење загађења земљишта	М	средње вероватан	дугорочан	повремен	Л	иако ово планско решење има позитиван утицај на очување квалитета земљишта, стваран утицај зависи од припреме и примене одговарајућих мера за заштиту земљишта, посебно у погледу депоновања отпада у индустрији
5. Повећање зелених површина за цело подручје насеља	М	средње вероватан	дугорочан	сталан	Л,О	за нове производно пословне објекте се морају предвидети мере усмерене на повећање површина под вегетацијом односно подизање заштитних зелених појасева око производно-пословних објеката
8. Смањење изложености буци и вибрацијама	М	средње вероватан	средњорочан	повремен	Л	интензивнији саобраћај државним путевима, интерним индустријским саобраћајницама у радним зонама, (посебно у подручјима робно-транспортног центра) захтева примену мера заштите
10. Смањење ризика од удеса	М	средње вероватан	дугорочан	повремен	Л	примена мера везаних за заштиту од удеса саставни је део мера заштите животне средине у индустрији
II.Животна средина						
1. Смањење концентрације загађујућих материја у ваздуху	М	веома вероватан	дугорочан	сталан	Л,О	иако ово планско решење има позитиван утицај на очување квалитета ваздуха, стваран утицај зависи од припреме и примене одговарајућих мера за заштиту ваздуха у индустрији
2. Смањење загађења површинских и подземних вода	М	веома вероватан	дугорочан	сталан	Л	иако ово планско решење има позитиван утицај на очување квалитета вода, стваран утицај зависи од припреме и примене одговарајућих мера за заштиту вода у индустрији
3. Очување и рационално коришћење пољопривредног земљишта	+	веома вероватан	дугорочан	сталан	Л	у складу су са очувањем квалитетног пољопривредног земљишта, односно савременим тенденцијама давања предности "brownfield" у односу на "greenfield" инвестиције као значајног фактора очувања и рационалног земљишта
4. Смањење загађења земљишта	М	средње вероватан	дугорочан	повремен	Л	иако ово планско решење има позитиван утицај на очување квалитета земљишта, стваран утицај зависи од припреме и примене одговарајућих мера за заштиту земљишта, посебно у погледу депоновања „историјског“ индустријског отпада
8. Смањење изложености буци и вибрацијама	М	средње вероватан	средњорочан	повремен	Л	интензивнији саобраћај, посебно у подручјима робно-транспортних центара захтева примену мера заштите од буке и вибрација
III.Здравље						
9. Обезбеђење заштите здравља	М	средње вероватан	дугорочан	повремен	Л	функционисање индустријских постројења подразумева примену одговарајућих мера на заштити здравља како запослених тако и здравља становништва
IV.Елементарне непогоде						
10. Смањење ризика од удеса	М	средње вероватан	дугорочан	повремен	Л	примена мера везаних за заштиту од удеса саставни је део мера заштите животне средине у индустрији
V. Отпад и отпадне воде						
6. Унапређење третмана и депоновања отпада	М	веома вероватан	дугорочан	повремен	Л,О	примена мера везаних за прикупљање и третман индустријског отпада, саставни је део мера заштите животне средине у индустрији
7. Унапређење прикупљања и третмана отпадних вода	М	веома вероватан	дугорочан	повремен	Л,О	примена мера везаних за прикупљање и третман индустријских отпадних вода, саставни је део мера заштите животне средине у индустрији
VI. Индустрија						
1. Смањење концентрације загађујућих материја у ваздуху	М	веома вероватан	дугорочан	сталан	Л,О	иако ово планско решење има позитиван утицај на очување квалитета ваздуха, стваран утицај зависи од припреме и примене одговарајућих мера за заштиту ваздуха у индустрији
VII. Енергетска ефикасност						
1. Смањење концентрације загађујућих материја у ваздуху	М	веома вероватан	дугорочан	сталан	Л,О	Енергетска ефикасност је смањење потрошње свих врста енергије, односно уштеда енергије која се обезбеђује одрживом градњом применом техничких мера, стандарда и услова планирања, пројектовања, изградње и употребе зграда и простора. Највеће могућности за енергетску ефикасност су у секторима личне и опште потрошње и индустрије. Потенцијал за смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште (ГХГ) превасходно лежи у сектору енергетике, коришћењем обновљивих извора енергије.
VIII. Природна и културна добра						
5. Формирање јединственог система зелених површина за цело подручје насеља	++	веома вероватан	дугорочан	сталан	Л,О	заштита природних и културних добара се обезбеђује и кроз: формирање насељског парка, очување постојећих шумских комплекса и увођење заштитних зелених појасева и озелењавање и уређење отворених површина у стамбеним зонама
IX. Инвестиције и мониторинг						
11. Финансирање пројеката заштите животне средине	++	веома вероватан	дугорочан	сталан	Л,О	унапређењем улагања у заштиту животне средине повећаће се финансирање у одговарајуће пројекте заштите животне средине
12. Мониторинг животне средине	++	веома вероватан	дугорочан	сталан	Л,О	контунуелним праћењем стања животне средине на подручју насеља обезбедиће се праћење стања основних чиниоца заштите животне средине

Врста утицаја: + позитиван; ++ веома позитиван; - негативан; -- веома негативан; М зависи од мера заштите, Просторна димензија утицаја: Л локални О општински Р регионални Н национални

Табела 24 – Збирна матрица утицаја ИД ПГР на животну средину

Планско решење \ Циљеви стратешке процене	1. Смањење концентрације загађујућих материја у ваздуху	2. Смањење загађења површинских и подземних вода	3. Очување и рационално коришћење пољопривредног земљишта	4. Смањење загађења земљишта	5. Повећање зелених површина	6. Унапређење третмана и депоновања отпада	7. Унапређење прикупљања и третмана отпадних вода	8. Смањење изложености буци и вибрацијама	9. Обезбеђење заштите здравља	10. Смањење ризика од улеса	11. Финансирање заштите животне средине	12. Мониторинг животне средине
1.1. Дефинисана намена површина												
1.2. Очување и рационална пренамена пољопр. земљишта												
1.3. Реконструкција и ширење водоводне мреже												
1.4. Реконструкција канализационе мреже												
1.5. Пречишћавање комуналних и привредних отпадн. вода												
1.6. Ефикасно повезивање основне уличне мреже насеља и радне зоне са државним путевима у обухвату плана												
1.7. Формирање система зелених површина у насељу												
1.8. Гасификација домаћинства и индустрије												
2.1. Заштита ваздуха, вода, земљишт и заштита од буке												
3.1. Унапређење рада здравствене службе												
4.1. Обезбеђење одбране од поплава												
4.2. Регулација речних корита и чишћење водотока												
5.1. Санација постојећих сметлишта и историјског индустријског отпада, чишћење од кабастог и опасног отпада												
5.2. Сакупљање и транспорт отпада на трансфер станицу и на регионалну санитарну депонију „Срем-Мачва“ у Јарку												
6.1. Отварање нових радних места (нових радних зона)												
6.2. Висок степен искоришћености простора и заштита животне средине у индустрији												
7.1. Смањење енергетских потреба потрошача и веће коришћење обновљивих извора енергије												
8.1. Заштита природних добара												
8.2. Заштита културних добара												
9.1. Финансирање пројеката заштите животне средине												
9.2. Развој система праћења стања животне средине												

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Према члану 16. Закона о СПУ извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

За планове и програме из става 1. Члана 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којим је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у ставу 1. овог члана, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

У хијерархији просторних планова, план генералне регулације је нижи хијерархијски ниво од просторног плана општине. План генералне регулације ће се реализовати: директно, израдом планова детаљне регулације и израдом урбанистичких пројеката.

План генералне регулације се спроводи **директно** за делове у којима не долази до промене регулације, на основу Правила уређења и Правила грађења који ће бити дефинисани Планом. Даље спровођење је дефинисано Законом о планирању и изградњи, и подразумева добијање Локацијске дозволе за сваку грађевинску парцелу.

Планови детаљне регулације **обавезни** су за следеће зоне:

- Проширење и уређење гробља.
- Радна зона – Површине за индустрију и производњу, између реке Саве и државног пута, Локација 1.
- Све планиране саобраћајнице и други објекти инфраструктуре и површине јавне намене чије трасе су непотпуно дефинисане графичким прилогом овог плана (коридори у којима је забрањена изградња, додатна каналска мрежа итд.). Уколико нема потребе за утврђивање јавног интереса, траса је дефинисана координатама детаљних тачака и дефинисане су грађевинске линије у односу на коридор и постоји сагласност власника земљишта, уместо плана детаљне регулације је могуће радити Урбанистички пројекат за утврђивање јавног интереса за изградњу саобраћајнице (саобраћајнице у свим облицима својине).
- Нове саобраћајнице које нису дефинисане планом а којима се омогућује парцелација и препарцелација грађевинског земљишта у циљу рационалнијег коришћења земљишта.

Урбанистички пројекти су **обавезни** за:

- за изградњу стамбених (стамбено пословних) објеката површине преко 1000 m² бруто површине;
- за изградњу и реконструкцију објеката јавне намене за које је обавезна израда Урбанистичког пројекта дефинисана у поглављу Правила уређења и грађења;
- за инфраструктурне мреже и објекте чије трасе и профили нису дефинисани кроз ППР, односно за техничке корекције дефинисаних траса и објеката, све у оквиру дефинисаних површина јавне намене, односно за утврђивање јавне намене у складу са чланом 60, став 2 Закона о планирању и изградњи;
- за дефинисање интерних саобраћајница (прилаза) унутар блокова којима се омогућава парцелација/препарцелација земљишта;
- за изградњу саобраћајница чији је коридор дефинисан овим планом, уз сагласност власника парцела/парцеле;
- за изградњу електроенергетских објеката и објеката за производњу енергије из обновљивих извора за које је обавезна израда УП;
- за локације на којима се израдом ПДР утврди обавеза израде урбанистичког пројекта.

За директно спровођење ПДР и урбанистичке пројекте, стратешка процена се не мора радити уколико се утврди да нема значајних утицаја или уколико су стратешком проценом урађеном за ИД ПГР Јеленча 2, ти утицаји већ обрађени;

Планови детаљне регулације се раде за објекте за које је прописана израда процене утицаја на животну средину (Закон о процени утицаја на животну средину, „Службени гласник РС“, број 135/04 и 36/09, и Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, „Службени гласник РС“, број 114/08), а за поједине врсте објеката и постројења и издавање интегрисане ИРРС дозволе (Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, „Службени гласник РС“, број 135/04, Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана ИРРС дозвола, „Службени гласник РС“, број 84/05). Израда стратешке процене утицаја за ове Планове детаљне регулације била би сувишна и представљала дуплирање документације.

Такође, за све пројекте изградње нових индустријских објеката, који се планирају у границама плана сагледаће се **потреба покретања поступка процене утицаја на животну средину**, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 36/09) и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

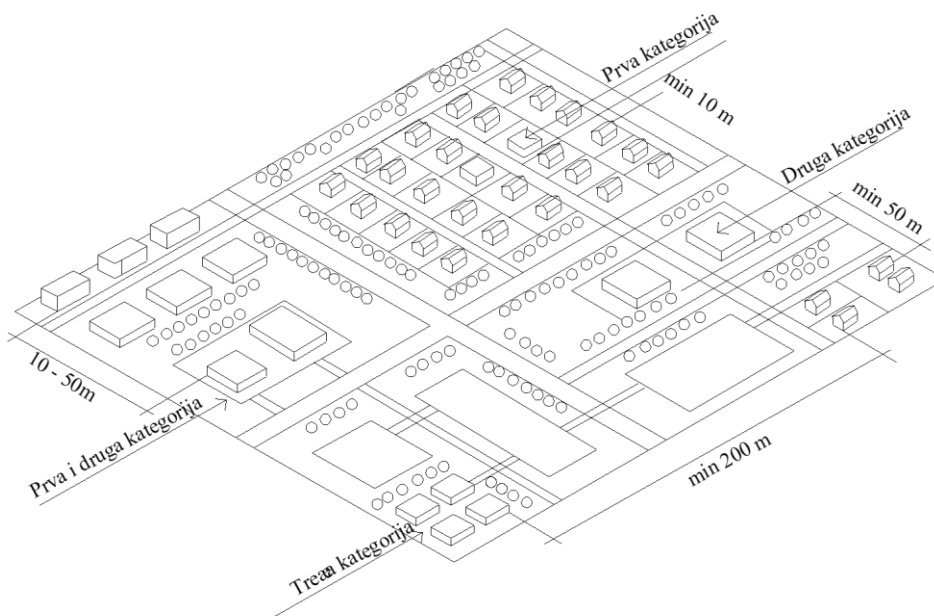
За нове индустријске објекте утврђују се обавезна заштитна растојања између потенцијалних извора опасности и стамбених објеката насеља Јеленча, која се заснивају на минималним планским површинама круга предузећа, као што је дато у наредној табели.

Табела: Критеријуми за заштитна растојања од индустријских објеката

КАТЕГОРИЈА ПРЕДУЗЕЋА *	А (Прва)	Б (Друга)	В (Трећа)
Површина комплекса (ha)	-	< 3	3-80
ЗАШТИТНО ОДСТОЈАЊЕ ² (m)	10- 50	50 - 100	100 -500
Потребна урбанистичка документација за заштиту животне средине**	-	ПУ**	ПУ, ПО***

* Када је присутно више ризика, предузеће се категорише према највећем ризику

** ПУ = процена утицаја на животну средину, ***ПО = процена опасности од хемијског удеса,

Шематски приказ мера заштите од утицаја привреде за I, II и III категорију предузећа

² Заштитно одстојање представља најмање одстојање између извора опасности и најближег стамбеног или другог осетљивог објекта. Изведено на основу смерница Савеза друштава за чистоћу ваздуха Југославије (1987): "Заштитна одстојања између индустрије и стамбених насеља".

I категорија) – мала предузећа, чији је негативан утицај незнатан и испод је граничних вредности. У оквиру делатности (производном процесу) не користе се и складиште материје које би могле да имају негативан утицај на ваздух, воду, земљиште, здравље људи, биљни и животињски свет. Ниво буке је у оквиру дозвољених вредности (до 50 dB, према захтевима СРПС-у U.J6.205:2007), док је ризик од удеса минималан, уз обавезну примену мера заштите на раду. У случају евентуалног удеса, последице немају негативан утицај ван самог извора, односно објекта. **Предузећа могу бити лоцирана у оквиру насеља, односно стамбених зона уз обавезну примену противпожарних и других мера заштите на раду, на удаљености од 10 до 50 m од стамбених објеката.** У ову категорију предузећа спадају комерцијалне, угоститељско услужне и производне делатности, нпр. самосталне трговине и занатске услуге, сервиси, пекарске, посластичарске, угоститељске делатности, израда и оправка предмета од дрвета, стакла, папира, коже, гуме и текстила, и друге делатности, које по правилу не изазивају непријатности суседном становништву. **Предузећа не подлежу процени утицаја.**

II категорија) – мала и средња предузећа, која могу имати мањи – локални утицај на животну средину. Приликом редовног рада негативан утицај је у оквиру граничних вредности. У оквиру делатности (производном процесу) могу се користити и складиштити материје које **могу имати негативан утицај у ванредним околностима.** У случају удеса могуће краткотрајно присуство мање количине штетних материја. Ниво буке је у оквиру дозвољених вредности (55–60 dB). **Лоцирају се на рубним деловима стамбених зона (насеља), на удаљености од 50 до 100 m од стамбених објеката, тако да не изазивају непријатности суседству, на површинама величине до 2 хектара.** У ову категорију предузећа спадају веће електромеханичарске радионице, прерада пластичних маса, израда производа од дрвета, стакла, папира, коже, гуме и текстила, стоваришта грађевинског материјала и др. **За ова предузећа примењује се листа II пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину** (према *Уредби о утврђивању листе I пројеката, за које је обавезна израда процена утицаја на животну средину и листе II пројеката, за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08).*

III категорија) – предузећа која могу имати релативан утицај на окружење на локалном нивоу. У свом раду користе опасне материје, односно производе чврсти и течни отпад, јавља се средњи ниво буке (60–65 dB), или пружају услуге већем броју једновремених корисника. У ову групу спадају тржни центри, већа складишта, велетрговине преко 5.000 m², прехрамбена, текстилна индустрија и др. **Лоцирају се у оквиру радних зона, ван стамбеног насеља (минимално 200 m удаљености од стамбених објеката), на површинама већим од 2 хектара,** тако да на том растојању и на тој површини не изазивају непријатност суседству. Негативан утицај спречавају или ублажавају применом активних и пасивних мера заштите – изградом заштитних зелених појасева, уградњом постројења за пречишћавање вода, филтера за ваздух, правилним складиштењем сировина и отпада, применом мере звучне изолације – изградњом звучних баријера, применом мера заштите на раду, противпожарних мера и др. **За предузећа из ове категорије, примењује се листа I пројеката за које је обавезна израда процена утицаја на животну средину** (према *Уредби о утврђивању листе I пројеката, за које је обавезна израда процена утицаја на животну средину и листе II пројеката, за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08).*

Критеријуми заштите животне средине од негативних утицаја индустрије унутар зона становања

Унутар зоне становања није могућа реализација пројеката наведених у листи I Уредбе о утврђивању листе и пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе објеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину (Сл. гл. РС бр 114/08), као ни следећих пројеката из листе:

- сви пројекти наведени под тачком 2. Екстрактивна индустрија

- сви пројекти наведени под тачком 3. Производња енергије
- сви пројекти наведени под тачком 6. Производња и прерада метала
- сви пројекти наведени под тачком 7. Индустијска прерада метала,
- сви пројекти наведени под тачком 8. Хемијска индустрија,
- сви пројекти наведени под тачком 10. Индустрија текстила, коже, дрвета и папира,
- сви пројекти наведени под тачком 13. Други пројекти

Критеријуми заштите животне средине од негативних утицаја пољопривреде

Утврђују се минимална заштитна одстојања **између границе комплекса сточних фарми и објеката у суседству**, и то од стамбених зграда **200 метара**, од државних путева **16 реда 200 метара**, од речних токова **200 метара** и од изворишта водоснабдевања **800 метара**. Наведена одстојања могу бити и већа ако то покаже Студија о процени утицаја на животну средину за фарме са преко 500 условних грла.

Планска ограничења

Стратегија одрживог развоја Шапца из 2010. налаже да друштвени и просторни развој Шапца буде у служби заштите животне средине. То значи да у свим развојним програмима организација, предузећа и целокупне заједнице приоритет треба да буде заштита животне средине.

За индустријске и друге објекте који технолошким процесом производње емитују штетне материја у животну средину, (предвиђа се смањење загађења и довођење емисија загађујућих материја у границе прописане законима и подзаконским актима), морају планирати реконструкције и осавремењивање опреме у смислу уградње уређаја и опреме која доприноси смањењу загађења.

Мере заштите животне средине утврђене кроз примену законске регулативе из области заштите животне средине, подразумевају и укључивање јавности у доношење одлука о питањима заштите животне средине.

5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

Према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр.135/04), програм праћења стања животне средине у току спровођења плана садржи:

- 1) опис циљева програма,
- 2) индикаторе за праћење стања животне средине,
- 3) права и обавезе надлежних органа,
- 4) поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

5.1. Опис циљева програма

Програм за праћење стања животне средине (мониторинг) обезбеђује услове за праћење утицаја на животну средину дефинисаних стратешком проценом, односно непосредно праћење реализације планских решења, као и остваривање услова и мера заштите.

Према Закону о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, бр.135/04), Република односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине су:

- обезбеђење мониторинга,
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- дефинисање мониторинга загађивача,
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача, и
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

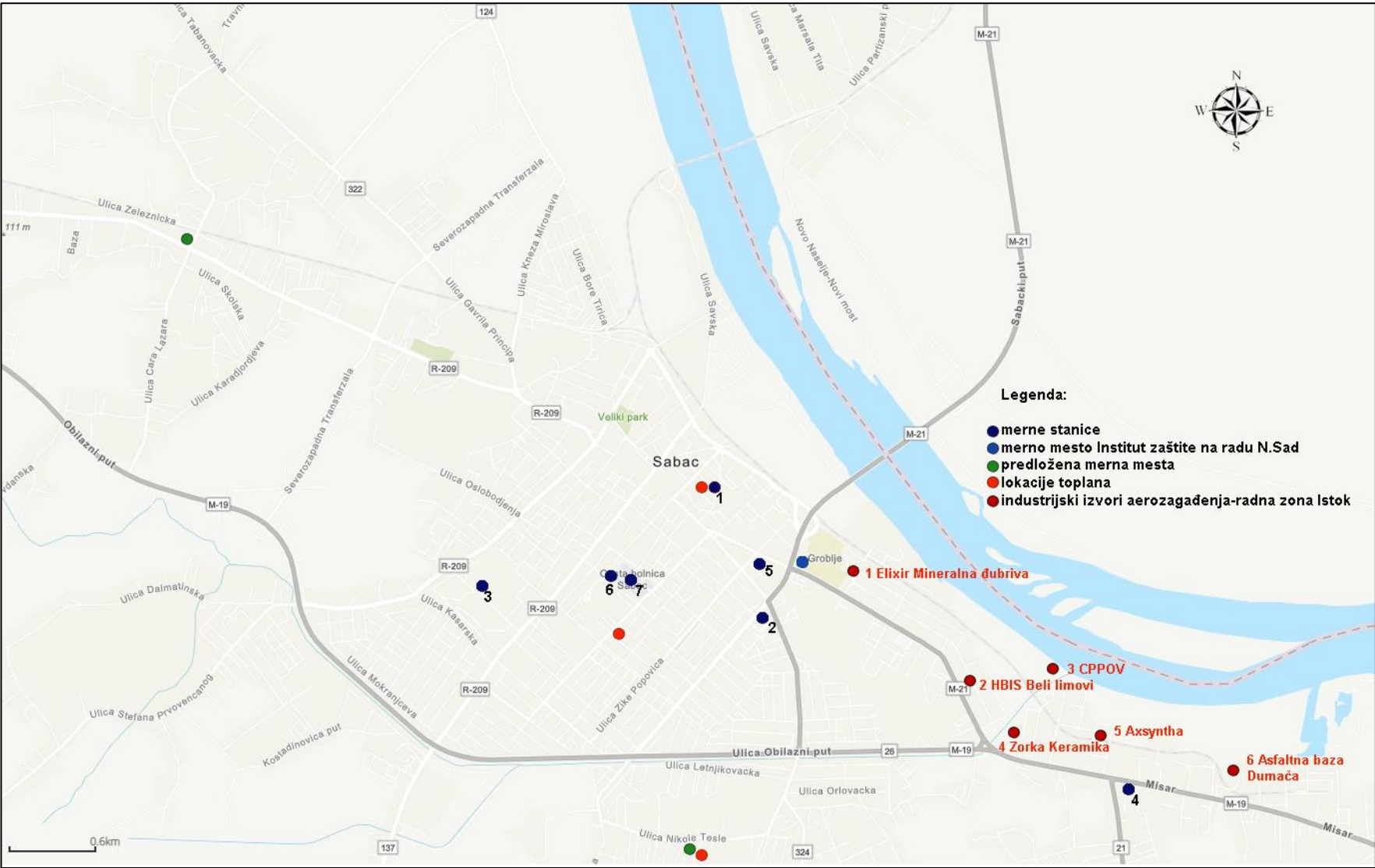
5.2. Индикатори за праћење стања животне средине

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Имајући у виду просторни обухват плана и могућа загађења, систем мониторинга се, пре свега, односи на следеће показатеље:

- мерење емисије загађујућих материја у циљу праћења степена загађености ваздуха на подручју плана,
- контролу и праћење квалитета пречишћених отпадних вода пре испуштања у реципијент,
- успостављање мерних места у циљу праћења квалитета земљишта,
- праћење нивоа буке.

За подручје Аломерације града Шапца постоји установљен систем мониторинга (слика 9.).

Слика 9. – Шематски приказ распореда локација мерних станица у радној зони „Исток“

У следећој табели је дат концептуални оквир за унапређење интегралног програма мониторинга - индикатори животне средине, обавезе надлежних органа у праћењу стања животне средине и поступање у случају неочекиваних утицаја на животну средину.

Табела 25 – Програм праћења стања животне средине

Област стратешке процене	Индикатор	Надлежни орган за праћење стања	Поступање
Заштита ваздуха	емисија SO ₂ , NO _x , CO ₂ , чађи, суспендованих честица	Загађивачи (привредно-индустријска предузећа)	- обавештавање надлежних органа ГУ и јавности - примена предвиђених мера санације
	Амбијентални ваздух-имисија SO ₂ , NO ₂ , чађи и суспендованих честица	Градски завод за јавно здравље, Републичка агенција за заштиту животне средине, град	- обавештавање надлежних органа ГУ и јавности - примена предвиђених мера санације
Заштита вода	петодневна биохемијска потрошња кисеоника (БПК-5), суспендоване материје, мирис, боја	Републичка агенција за заштиту животне средине, град	- обавештавање надлежних органа ГУ и јавности - примена предвиђених мера санације
	% заштићених зона изворишта у односу на укупно земљиште	Град	- обавештавање надлежних републичких органа
Заштита земљишта и шуме	% обрадивог у односу на укупно земљиште	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе
	конверзија земљишта у непољопривредне сврхе	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе (ГУ)
	пољопривредна површина (обрадива површина) по становнику	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе (ГУ)
	% контаминираних површина	Град	- обавештавање надлежних органа ГУ и јавности - уклањање контаминираног земљишта и адекватно депоновање
	% пошумљених површина, % заштитних шума	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе
Отпад и отпадне воде	број становника обухваћем организованим одношењем отпада	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе
	количина отпада по становнику или сектору; % отпада који се рециклира;	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе
	% отпада који се одлаже на (регионалну) санитарну депонију	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе
	број становника прикључен на канализациону мрежу	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе
	% индустријских отпадних вода који се пречишћава	Загађивачи (привредно-индустријска предузећа)	- обавештавање надлежних органа градске управе и јавности - примена предвиђених мера санације

	количина опасног отпада по сектору; % опасног отпада који се адекватно депонује	Загађивачи (привредно-индустријска предузећа)	- обавештавање надлежних органа ГУ и јавности - примена предвиђених мера санације
Очување предела, живог света и станишта	- примена заштите у оквиру међународних и националних програма заштите	Завод за заштиту природе Србије, Град	- обавештавање надлежних органа - примена предвиђених мера заштите
	број угрожених заштићених врста	Завод за заштиту природе Србије, Град	- обавештавање надлежних органа - примена предвиђених мера заштите
Заштита здравља	% становника обухваћен основном здравственом заштитом (број становника на 1 лекара)	Републички завод за статистику, Завод за јавно здравље града Шапца, Град	- обавештавање надлежних органа
	број становника оболелих од респираторних и других болести	Завод за јавно здравље града Шапца, Град	- обавештавање надлежних органа
	изложеност буци/прекорачење дозвољеног нивоа буке у току дана и ноћи	Град	- информисање јавности - примена предвиђених мера заштите од вибрација
	изложеност вибрацијама	Град	- информисање јавности - примена предвиђених мера заштите од буке
Удеси и елементарне непогоде	број локалитета са високим ризиком од удеса; учесталост удеса у производњи, транспорту, управљању отпадом и изградњи објеката; постојање планова интервенције у случају ванредног стања	Загађивачи, Град	- обавештавање надлежних органа ГУ и јавности - примена предвиђених мера санације
	% површина угрожених поплавама	Град	- обавештавање надлежних органа ГУ и јавности - примена предвиђених мера заштите од поплава
Инвестирање и мониторинг	- % прихода уложен у заштиту животне средине; број реализованих програма заштите	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе и јавности
	- број мерних места по изабраним загађујућим материјама	Град	- обавештавање надлежних органа градске управе и јавности

Методологија и учесталост мерења за активности и постројења који могу имати негативне утицаје на животну средину дефинишу се проценама утицаја на животну средину и интегрисаном дозволом, односно појединачним програмима и пројектима који чине интегрални систем мониторинга Општине. Посебно је важно да интерни мониторинг појединачних индустријских капацитета буде у функцији екстерног мониторинга и доступан јавности.

Обавеза **постојећих и будућих загађивача животне средине** је да:

- 1) Податке о стационарном извору загађивања ваздуха и свакој његовој промени (реконструкцији) доставе надлежном министарству, односно Агенцији за заштиту животне средине и надлежнима у ЈЛС (јединица локалне самоуправе);

- 2) Обављају мониторинг емисије;
- 3) Обављају континуелна мерења емисије када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуелно мерење;
- 4) Обезбеде контролна мерења емисије преко референтне лабораторије, ако мерења емисије обављају самостално;
- 5) Обезбеде прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног правног лица, а најмање једанпут годишње;
- 6) Обезбеде мерења и испитивања квалитета амбијенталног ваздуха по налогу надлежног инспекцијског органа преко овлашћеног правног лица;
- 7) Воде евиденцију о обављеним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења;
- 8) Воде евиденцију о врсти и квалитету сировина, горива и отпада у процесу спаљивања;
- 9) Воде евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја, као и мерних уређаја за мерење емисије.

Обавеза **комуналних и других предузећа и других правних лица која испуштају отпадне воде у пријемнике и јавну канализацију** је да:

- 1) Поставе уређај за мерење, мере и региструју количине отпадних вода и податке доставе јавном водопривредном предузећу;
- 2) Воде дневник рада уређаја за пречишћавање вода;
- 3) Обезбеде испитивање квалитета воде које испуштају и њихов утицај на реципијент.

Обавеза **власника и корисника обрадивог пољопривредног земљишта** од I до V катастарске класе је да:

- 1) Воде евиденцију о количини унетих минералних и органских ђубрива и пестицида;
- 2) По потреби, а најмање сваких пет година врше контролу количине унетог минералних и органских ђубрива и пестицида;
- 3) Поступају по препоруци из извештаја о резултатима испитивања.

5.3. Права и обавезе надлежних органа

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, она произилазе из Закона о заштити животне средине, односно чланова 69-78. овог Закона. Према наведеним члановима, права и обавезе надлежних органа су:

- Влада доноси програм мониторинга за период од две године,
- Јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у сагласности са програмом Владе,
- Република и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга,
- Влада утврђује критеријуме за одређивање броја места и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података
- Мониторинг може да обавља само овлашћена организација.
- Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорак, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података,
- Државни органи, односно организације и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин,

- Загађивач је дужан да о свом трошку доставља прописане податке на начин и у роковима утврђеним у складу са законом.
- Надлежни орган локалне самоуправе једанпут у две године подноси скупштини извештај о стању животне средине на својој територији,
- Извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике и јединице локалне самоуправе,

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

5.4. Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја

У савременом друштву је приметно да се са производњом богатстава, одвија истовремено и процес друштвене производње ризика. Ризик и опасност нису више и само резултат спољашњих сила, већ су иницирани развојем науке и технологије. Ризици су бројни многи невидљиви и иревезибилни, а сама перцепција и судови о њима су више друштвено дефинисани него научно. Научна и технолошка оцена ризика подразумева истовремено и утврђивање толерантних нивоа ризика која се заснива на објективним, методолошким поступцима обрачуна и оцене ризика. Због тога је од изузетне важности у склопу методологије за процену ризика донети план мера превенције, приправности и одговора на акцидент.

Национална стратегија за управљање ризиком има три основна дела:

- Анализа опасности од акцидента
- Планирање мера превенције, приправности и одговора на акцидент
- Планирање мера отклањања последица од акцидента (санација)

1. Анализа опасности од акцидента садржи:

- Идентификовање опасности (припрема, сакупљање података, идентификација и промена идентификације)
- Анализа последица (припрема, приказ могућег развоја догађаја, моделирање ефекта и анализа повредивости)
- Процена ризика (процена вероватноће настанка акцидента, процена могућих последица и оцена ризика)

2. Планирање мера превенције, приправности и одговора на акцидент садржи:

- Превенција (мере и поступци превенције)
- Приправност (план заштите од акцидента)
- Одговор на акцидент (место и време акцидента, врсте опасних материја које су присутне, процена тока акцидента, процена ризика по околину и други значајни подаци за одговор на акцидент).

3. Планирање мера отклањања последица од акцидента (санација) садржи:

- План санације (циљеви и обим санације, снаге и средства на санацији, редослед коришћења, програм постстудијског мониторинга животне средине, трошкови санације, начин обавештавања јавности о протеклом акциденту)
- Извештај о акциденту (анализа узрока и последица акцидента, развој и ток акцидент и одговор на акцидент, процена величине акцидента и анализа тренутног стања).

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Главна намена стратешке процене утицаја на животну средину је да олакша благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на нивоу стратешког доношења одлука о плановима и програмима уважавајући принципе одрживог развоја. Стратешка процена је добила на значају доношењем EU Directive 2001/42/EC о процени еколошких ефеката планова и програма (са применом од 2004. године), а код нас доношењем Закона о стратешкој процени (са применом од 2005. године). Будући да су досадашња искуства недовољна у примени стратешке процене предстоји решавање бројних проблема. У досадашњој пракси стратешке процене планова присутна су два приступа:

(1) **технички**: који представља проширење методологије процене утицаја пројеката (ПУ) на планове и програме где није проблем применити принципе за ПУ, и

(2) **планерски**: који захтева битно другачију методологију из следећих разлога:

- 1) планови су знатно сложенији од пројеката, баве се стратешким питањима и имају мање детаљних информација о животној средини,
- 2) планови се заснивају на концепту одрживог развоја и у већој мери поред еколошких обухватају друштвена и економска питања,
- 3) због комплексности структура и процеса, као и кумулативних ефеката у планском подручју нису примењиве софистициране симулационе математичке методе,
- 4) при доношењу одлука већи је утицај заинтересованих страна и нарочито јавности, због чега примењене методе и резултати процене морају бити разумљиви учесницима процеса процене.

Због наведених разлога у пракси стратешке процене користе се најчешће експертске методе као што су: контролне листе и упитници, матрице, квалитативне и семиквалитативне анализе, просторне анализе, SWOT анализа, Делфи метода, оцењивање еколошког капацитета, анализа ланца узрочно-последичних веза, процена повредивости, процена ризика, итд.

Као резултанта примене било које методе користе се матрице којима се испитују промене које би изазвала имплементација плана и изабраних варијанти (укључујући и ону да се план не примени). Матрице се формирају успостављањем односа између циљева плана, планских решења и циљева стратешке процене са одговарајућим индикаторима. У Извештају је примењена методологија процене која је код нас развијана и допуњавана у последњих 10 година и која је у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процене у Европској Унији.

Израда стратешке процене заснована је на два основна принципа. Прво, стратешка процена је интегрисана у одговарајуће фазе израде ППР-а како је приказано у табели 26.

Табела 26 – Интегрисање стратешке процене утицаја (СПУ) у израду ИД ППР

План генералне регулације (ПГР)	Стратешка процена	Резултат фазе
Стратегија развоја планског подручја	Детаљна разрада полазних основа, циљева и индикатора (члан 13. и 14. Закона): - општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора - припрема варијантних решења повољних са становишта заштите животне средине - процена утицаја варијантних решења на животну средину и поређење варијантних решења	Најповољније варијантно решење

План генералне регулације (ПГР)	Стратешка процена	Резултат фазе
Концепт ПГР	Процењивање утицаја (члан 15.-17. Закона) - процењивање утицаја планских решења на циљеве стратешке процене - припрема мера за смањење и спречавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину - предлагање програма праћења стања животне средине за стратешку процену - одређивање веза са проценама на нижим хијерархијским нивоима - уграђивање коначних резултата процене и предвиђених мера за смањење и спречавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину у планска решења заштите животне средине предлога ПГР, са приказом начина одлучивања, описом разлога одлучујућих за избор ПГР са аспекта разматраних варијантних решења и приказом начина на који су питања животне средине укључена у ПГР - уграђивање програма праћења стања животне средине и веза са другим проценама у део о имплементацији ПГР - припрема извештаја о стратешкој процени	1. Припрема планских решења заштите животне средине у ПГР 2. Припрема Извештаја о стратешкој процени (садржај утврђен Законом)
Јавни увид и стручна контрола нацрта ПГР-а	Мишљење заинтересованих органа и организација и јавни увид (истовремено са ПГР)	1. Припрема Извештаја о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности 2. Финални Извештај о стратешкој процени
Финална верзија ПГР	- оцена извештаја о стратешкој процени (критеријуми утврђени Прилогом II Закона)	Давање сагласности на Извештај о СПУ

Друго, у свакој фази стратешке процене су коришћене одговарајуће методе.

У фази одлучивања о изради стратешке процене коришћене су следеће методе: поређење са сличним случајевима, коришћење постојеће литературе, стручно мишљење, формалне консултације, анализа ограничења и потенцијала и матрице утицаја. У фази одређивања утицаја коришћене су методе поређења са сличним случајевима, постојећа литература, стручно мишљење, формалне консултације и матрице утицаја. У фази анализе утицаја коришћени су индикатори, стручно мишљење, анализа компатибилности и матрице утицаја.

Избор индикатора је вршен на основу два критеријума. Прво, коришћени су индикатори за које податке прате стручне службе и друго, коришћени су индикатори из Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине „Сл Гласник“ РС бр. 37/2011 усклађени са системом индикатора који се користе у ЕУ (Европска агенција за животну средину - ЕЕА) и Организацији за европску безбедност и сарадњу (OECD). Велики број индикатора који би био користан за израду стратешке процене није могао бити употребљен јер се ради о подацима који се код нас не прате.

Основне тешкоће у за процену утицаја и израду Извештаја о СПУ биле су везане за постојање валидних и ажурних података о стању животне средине за Агломерацију града Шабац, односно на подручју приградског насеља Јеленча.

7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

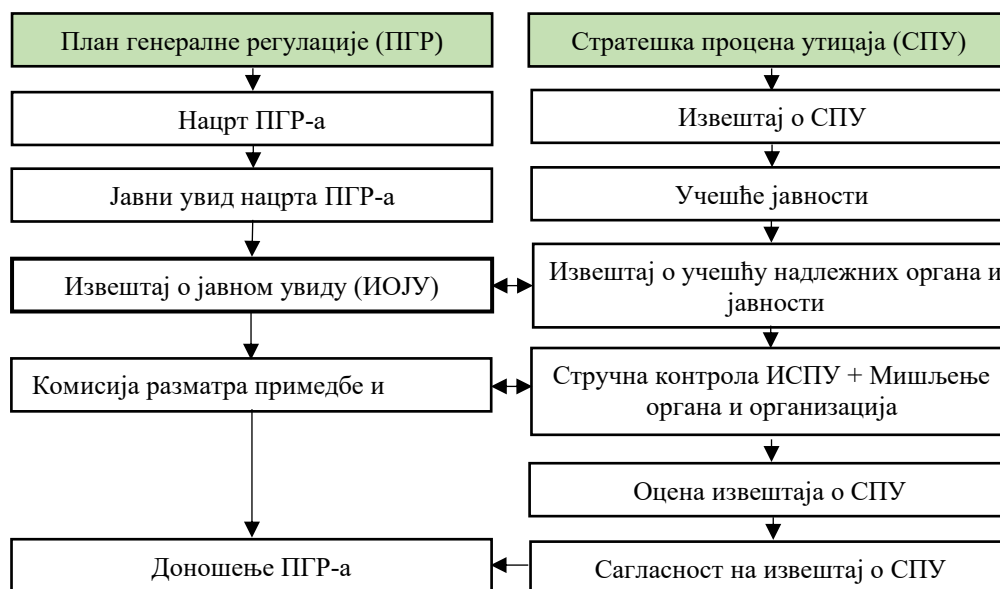
Члан 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће органа и заинтересованих организација: „Орган надлежан за припрему плана и програма доставља органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама на мишљење Извештај о стратешкој процени из члана 12. овог закона. Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема Захтева из става 1. овог члана. Ако се мишљење не достави у року из става 2. овог члана сматра се да нема примедби на достављени Извештај о стратешкој процени.“

Члан 19. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће јавности: „Пре упућивања Захтева за добијање сагласности на извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана и програма обавезно обезбеђује учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему плана и програма обавештава јавност из става 1. овог члана о начину и роковима увида у садржину извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе. Јавни увид и јавна расправа из става 2. овог члана организује се по правилу, у оквиру излагања плана и програма на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења плана и програма. Ако законом којим се уређује поступак доношења плана и програма није предвиђен јавни увид и јавна расправа о плану и програму, орган надлежан за припрему плана и програма одлуком о доношењу плана и програма или посебном одлуком одређује јавни увид и одржавање јавне расправе из става 2. овог члана“.

Члан 20. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише израду извештаја о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности: „Орган надлежан за припрему плана и програма израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења из члана 18. став 2. овог закона, као и мишљења изјављени у току јавног увида и јавне расправе о плану или програму, односно о извештају о стратешкој процени из члана 19. овог закона. Извештај из става 1. овог члана израђује се у року од 30 дана од дана завршетка јавне расправе и садржи образложење о свим прихваћеним или неприхваћеним мишљењима.“

Члан 21. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину: „Орган надлежан за заштиту животне средине врши оцену Извештаја из става 1. овог члана на основу критеријума садржаних у Прилогу II који је одштампан уз овај закон и чини његов саставни део“.

После прикупљања и обраде свих мишљења орган надлежан за припрему плана доставља ПГР заједно са извештајем о СПУ надлежном органу на одлучивање.

Слика 10. – Шема поступка одлучивања о Извештају о СПУ

8. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Закључци о израђеном извештају о стратешкој процени (према нашем закону), односно **нетехнички резиме** (према европској директиви о СПУ) представљају сажетак информација датих у свим претходним поглављима. Ове информације треба да су представљене на начин разумљив јавности.

Стратешка процена утицаја на животну средину је поступак којим се обезбеђују услови за заштиту животне средине у току израде ППР-а. Стратешка процена је урађена у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, број 135/04 и 88/10) и Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 - др. закон и 95/18 - др. закон). Значај стратешке процене утицаја на животну средину, поред осталог, огледа се у томе што:

- се заснива на начелима одрживог развоја, предострожности, интегралности и учешћа јавности,
- помаже да се провери повољност различитих планских варијанти,
- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу поделити на пројекте, на пример кумулативни и социјални ефекти,
- утврђује одговарајући контекст за процену утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују детаљније истраживање.

Извештај о стратешкој процени је документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и којим се одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Овај извештај о стратешкој процени утицаја ИД ППР Јеленча 2 садржи:

- 1) Полазне основе стратешке процене,
- 2) Опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора,
- 3) Процену могућих значајних утицаја на животну средину,
- 4) Смернице за израду процена утицаја на нижим хијерархијским нивоима,
- 5) Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана,
- 6) Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене,
- 7) Приказ начина одлучивања,
- 8) Закључке стратешке процене утицаја.

У складу са Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС“, бр. 64/15) ППР се састоји од:

I ТЕКСТУАЛНИ ДЕО ПЛАНА

II ГРАФИЧКИ ДЕО

III ДОКУМЕНТАЦИЈА

У текстуалном делу ППР утврђен је правни и плански основ за израду Плана детаљне регулације, дат је повод и циљ израде и обухват Плана генералне регулације.

Уважавајући хијерархију система планирања у Србији и одредбу Закона о СПУ да треба приказати однос плана са другим плановима и програмима, идентификовани су планови и стратегије вишег и нижег нивоа релевантни за План генералне регулације за приградско насеље Јеленча.

Извршена је Анализа и оцена стања квалитета животне средине у границама обухвата Плана. У планском делу – дата је намена површина и правила уређења и грађења простора. У посебним условима дате су мере заштите вода, ваздуха, земљишта, мере заштите од удеса.

Категоризација оцене квалитета ваздуха за 2022. годину, која је извршена од стране Републичке Агенције за заштиту животне средине, приказана је графички на следећој слици. Подаци за 2023. годину биће доступни у последњем кварталу 2024.године. На основу извршене

категоризације, може се закључити да је у 2022. години Шабац припадао општинама и градовима са ПРВОМ КАТЕГОРИЈОМ квалитета ваздуха.

На територији града Шапца спроводи се вишегодишњи континуирани мониторинг квалитета ваздуха од стране акредитоване и овлашћене лабораторије Завода за јавно здравље Шабац.

Од стране Завода за јавно здравље Шабац, на мерним местима: Ватрогасни дом, Бенска бара, Аутобуска станица, Касарна, Завод за јавно здравље Шабац и Геронтолошки центар. Током 2022. године вршен је мониторинг квалитета ваздуха. На основу целокупних резултата, мониторинга, који спроводи Завод за јавно здравље Шабац, у извештају Завода закључено је да због повећане концентрације суспендованих честица PM_{10} , да Шабац спада у ТРЕЋУ КАТЕГОРИЈУ – прекомерно загађен ваздух. Ради се о значајном премашивању и средње годишње вредности и броја дана у којима је прекорачена максимална дневна вредност за суспендоване честице PM_{10} у приземном слоју ваздуха. Такође, према извештају Завода за јавно здравље Шабац, вредности бензо(а)пирена у суспендованим честицама PM_{10} су значајно премашиле циљану вредност. Поред тога, проблем представљају прекорачења дневних вредности концентрације чађи у зимским месецима. Посебно је значајно због тога што се ради о вишеструким узастопним прекорачењима дневних максималних дозвољених вредности.

У наставку, приказани су резултати испитивања квалитета амбијенталног ваздуха на локацији погона „AXSYNTHA“ д.о.о. Шабац. На захтев „AXSYNTHA“ д.о.о. Шабац, „Институт за безбедност и превентивни инжењеринг“ д.о.о. Нови Сад извршио је током децембра 2022. године, контролу квалитета амбијенталног ваздуха у зони утицаја производног погона.

Испитивање квалитета ваздуха извршена је у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013) и то мерењем тоулена, стирена, укупних суспендованих честица (TSP) и укупних таложних материја (UTM), на једном мерном месту према најближем стамбаном делу града у континуитету у периоду од 7 дана (02.12. – 08.12.2022. године) приликом мерења тоулена, стирена и TSP у континуитету у периоду од 30 дана (02.12. – 30.12.2022. године) приликом мерења UTM.

На основу резултата мерења констатовано је следеће:

Садржај толуена је квантификован на мерном месту MM1 у свих 7 узетих узорка. Максимална дозвољена концентрација за период усредњавања од 7 дана износи $0,26 \text{ mg/m}^3$, на основу Прилога XV, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013). Максимална дозвољена концентрација није прекорачена.

Садржај стирена је квантификован на мерном месту MM1 у свих 7 узетих узорка. Максимална дозвољена концентрација за период усредњавања од 7 дана износи $0,26 \text{ mg/m}^3$, на основу Прилога XV, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013). Максимална дозвољена концентрација није прекорачена.

Садржај укупних суспендованих честица (TSP) у узорцима амбијенталног ваздуха на мерном месту MM1 је квантификован у свих 7 узетих узорка. Максимална дозвољена вредност за 24-часовно узорковање износи $120 \mu\text{g/m}^3$ на основу Прилога XV, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013). Максимална дозвољена вредност није прекорачена.

Садржај укупних таложних материја (UTM) за период узорковања од 02.12. до 30.12.2022. године на мерном месту MM1 је мањи од максималне дозвољене вредности. Максимална дозвољена вредност за UTM за период усредњавања од месец дана износи $450 \text{ mg/m}^3/\text{dan}$, на основу Прилога XV, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013).

Мониторинг квалитета вода реке Саве се обавља на мерној станици Шабац од стране РХМЗ Србије до 2011. На основу члана 36. Закона о министарствима, у току марта и априла 2011. године,

послови мониторинга квалитета вода пренети су у надлежност Агенције за заштиту животне средине. Према Уредби о категоризацији водотока („Сл. гласник. СРС“, бр. 5/68), река Сава је разврстана у II категорију. На основу члана 6. става 2. Закона о водама („Сл. гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 - др. закон) и одлуке о утврђивању пописа вода I реда, река Сава припада међудржавним водама I реда.

У наставку приказани су резултати испитивања квалитета вода на локацији „Axsyntha“ извршених од стране „Институт Мол“ д.о.о. Стара Пазова у априлу 2023. године:

1. Измерене вредности концентрација захтеваних испитиваних параметара у узорку отпадних вода узетом из јаме за прихват комуналних отпадних вода са локације предузећа „Axsyntha“ д.о.о. Шабац, дана 12.04.2023. године, НЕ ПРЕЛАЗЕ граничне вредности прописне Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 1/2016) за технолошке отпадне воде пре њиховог испуштања у јавну канализацију (Прилог 2, тачка III, табела 1).

2. Измерене вредности концентрација захтеваних испитиваних параметара у узорку отпадних вода узетом из шахта за сакупљање атмосферских вода на локацији предузећа „Axsyntha“ д.о.о. Шабац, дана 12.04.2023. године, НЕ ПРЕЛАЗЕ граничне вредности прописне Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 1/2016) за технолошке отпадне воде пре њиховог испуштања у јавну канализацију (Прилог 2, тачка III, табела 1).

3. Вредност испитиваних параметара у узорку подземних вода из бунара са локације изворишта предузећа „Axsyntha“ д.о.о. Шабац, УСАГЛАШЕНЕ су са максимално дозвољеним концентрацијама прописаним Правилником о хигијенској исправности воде за пиће („Сл. лист СРЈ“, бр. 42/1998 и 44/1999 и „Сл. гласник РС“, бр. 28/2019).

4. Вредност испитиваних параметара у узорку подземних вода из пијезометра са локације изворишта предузећа „Axsyntha“ д.о.о. Шабац, УСАГЛАШЕНЕ су са максимално дозвољеним концентрацијама прописаним Правилником о хигијенској исправности воде за пиће („Сл. лист СРЈ“, бр. 42/1998 и 44/1999 и „Сл. гласник РС“, бр. 28/2019).

Потпуних података о обиму загађења и угрожавања грађевинског и пољопривредно земљишта, које је последица различитог антропогеног деловања, у Граду Шапцу нема, јер нису вршена систематска праћења и истраживања. На локацијама 1, 2, 3, 4 и 5 ИД ППР Јеленча 2, изворе загађења земљишта представљају: индустрија, саобраћај и неадекватно управљање комуналним и индустријским отпадом. На локацији 1, земљиште је још од шездесетих година прошлог века деградирано услед изградње индустријских погона хемијске индустрије „Зорка“ Шабац и интерних индустријских саобраћајница.

У циљу провере загађења, земљиште је узорковано у кругу „AXSYNTHA“ д.о.о. Узорак је прављен као композит узорковањем од веће количине ископаног земљишта са дубине 0,0-6,5 m.

На основу резултата испитивања земљишта, приказаних у табели 13., може се закључити да: измерене концентрације параметара не прелазе граничне вредности концентрација опасних и штетних материја у земљишту, према Уредби о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма, Прилог 3. („Сл. гласник РС“ бр. 88/10).

У анализираном подручју главни извори буке су постојећи индустријски објекти и саобраћај који се одвија унутар индустријских комплекса и државним путевима I реда M19 и M21. Коридори у зони путева I реда, значајно је оптерећен постојећим стањем саобраћајне буке.

Локација 1 предметног плана налази се у централном делу Индустријске зоне - Исток (некадашњи индустријско хемијски комплекс ХИ „Зорка“ Шабац), односно у шестој зони: Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда. На граници ове зоне бука не сме да прелази максимални ниво зоне са којом се граничи.

Завод за јавно здравље Шабац као извршилац услуге у току 2022. године извршио је мерење и анализу нивоа буке на територији града Шапца.

Мерење је вршено на отвореном простору града Шапца на 10 мерних места распоређених у осам месеци, односно 5 мерних места у току 24h у пет термина мерења у три референтна временска интервала мерења (два у дневном, једно у вечерњем и два у ноћном) у току једног месеца, једно мерење месечно.

На мерном месту Думача, на паркингу испред Робно транспортног центра у улици Београдска бб меродавни дневни ниво буке прелази граничну вредност буке на отвореном простору за дан приликом свих мерења (прелази граничну вредност од 7-9 dB), где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 60 dB (по Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гл. РС“, 75/2010, Прилог 2)). Највећа вредност је измерена у мају и децембру месецу и износила је 69 dB.

Приликом мерења у вечерњем референтном временском интервалу мерења, на истом мерном месту, меродавни вечерњи ниво буке прелази граничну вредност буке на отвореном простору за вече приликом свих мерења и те вредности су уједначене (прелази граничну вредност од 4-6 dB), где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 60 dB (по Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гл. РС“, 75/2010, Прилог 2)). Највећа вредност је измерена у мају, септембру и децембру месецу и износила је 66dB.

Приликом мерења у ноћном референтном временском интервалу мерења, на истом мерном месту, меродавни ноћни ниво буке прелази граничну вредност буке на отвореном простору за ноћ приликом свих мерења (прелази граничну вредност од 7-9dB), где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 50 dB (по Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гл. РС“, 75/2010, Прилог 2)). Највећа вредност је измерена у мају, септембру и децембру месецу и износила је 59dB.

Мерна места у зони 6 се налазе поред државног пута Ib реда број 26 који је доста прометан, има доста теретних возила, што је и евидентирано у извештајима, и меродавни нивои буке су већи од граничних вредности приликом свих мерења.

Град Шабац је одлагао отпад на несанитарној комуналној депонији „Дудара“ до почетка 2014.године. Локалитет „Дудара“ коришћен је у периоду од 23 године, свих 365 дана годишње, од 1991. године па све до средине 2014. године, као простор за одлагање комуналног отпада са подручја административне територије града Шапца. Тачније, са одлагањем отпада на депонији „Дудара“ престало у мају 2014.године. Наиме, након изградње и пуштања у рад трансфер станице за сабијање и претовар отпада у Шапцу и регионалне санитарне депоније „Срем-Мачва“ у Јарку од маја месеца 2014. године, отпад се одвози и одлаже на регионалној санитарној депонији у Јарку. Такође, у циљу ефикасног прикупљања, дистрибуције, третирања и коначног одлагања комуналног/насељског и осталог отпада, ЈКП „Стари Град“ Шабац, почело је средином септембра 2015. године, организовано одношење смећа са подручја сеоских месних заједница.

Од јула 2016. године ЈКП „Стари град“ сакупља отпад са целе административне територије града Шапца, тако да су поред градског и приградских насеља обухваћена и свих 47 сеоских насеља. Проширивање услуге обухватило је све кориснике у сеоским месним заједницама на територији града Шапца и обезбеђене површине за елементе комуналне опреме.

Овако сакупљени комунални отпад се одвози на трансфер станицу која се налази у обухвату Радне зоне - Исток у Шапцу. Комплекс трансфер станице састоји се од следећих функционалних целина: пријемно-отпремна зоне, претоварна зоне, зона рециклажног дворишта, зоне компостирања, зоне за третман отпадних вода, зоне за прање возила и контејнера. На трансфер станици, односно претоварној станици комунални отпад се не одлаже. Отпад се мери на колској

ваги и води се евиденција. Помоћу стационарне хидрауличне пресе се отпад компактира до максимално 50% и пуни у „аброл контејнер“. Велики „аброл камион“ помоћу сопственог уређаја подиже „аброл контејнер“ и одвози отпад на регионалну санитарну депонију „Срем-Мачва“.

У делу смернице за спровођење плана дате су смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину.

Мерења нивоа загађености животне средине у обухвату локације 1 ИД ППР су вршена, Може се констатовати да људске активности из шире околине не угрожавају животну средину на предметној локацији.

Циљеви стратешке процене дефинисани су на основу сагледаних проблема и захтева за заштиту животне средине наведеним у плановима и стратегијама вишег реда.

Процена могућих утицаја варијанти плана на животну средину, према Закону садржи следеће елементе:

- приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине,
- поређење варијанти решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења.

У овој стратешкој процени разматране су две основне варијанте:

- варијанта да се план не усвоји и не имплементира, и
- варијанта да се план усвоји и имплементира.

На основу усаглашених оцена и поређења основних варијанти утврђени су могући позитивни и негативни ефекти варијанти плана показују следеће:

1. У варијанти да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти код сваког сектора и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процене утицаја.
2. У варијанти да се план имплементира могу се очекивати позитивни ефекти у сваком сектору, који отклањају већину негативних тенденција у развоју локације.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Плана знатно повољнија у односу на варијанту да се План не донесе.

У наставку стратешке процене утицаја извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења предложене варијанте плана на животну средину. Примењена методологија процене која је код нас развијана и допуњавана у последњих 10 година углавном је у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процене у ЕУ. Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај. Методологија процене заснована је на квалитативним експертским проценама утицаја сваког сценарија у разматраним варијантама на индикаторе циљева стратешке процене и усаглашавања оцена у панел дискусији чланова тима.

Коришћене су следеће оцене:

(И) зависи од имплементације;

+ укупно позитиван утицај;

++ веома позитиван утицај;

— укупно негативан утицај;

— — веома негативан утицај;

0 нема директног утицаја или је утицај;

? нејасан.

На основу резултата процене закључено је да имплементација плана не производи стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју. Са друге стране, идентификовани су следећи позитивни значајни утицаји:

1) Животна средина

- квалитет ваздуха: очување постојећег квалитета ваздуха;
- квалитет вода: очување и побољшање квалитета вода;
- квалитет земљишта: смањење контаминације пољопривредног земљишта и контролисано прикупљање чврстог отпада и одлагање;
- бука: очување постојећег нивоа буке.

2) Друштвено-економска питања

- успоравање депопулације планираним мерама уређења и грађења;
- запосленост: повећање запослености кроз реализацију Плана;
- здравље становништва: планирани услови за обезбеђење квалитетне воде за пиће и смањење излагања загађеном ваздуху.

3) Кумулативни и синергетски ефекти

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат. Као пример се може навести загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке. Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергетски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

Мере за спречавање и/или ограничавање негативних, односно увећање позитивних значајних утицаја на животну средину спроводе се у свим фазама планирања и имплементације Плана. На основу постојећег стања животне средине, затим потенцијала и ограничења за заштиту животне средине дефинисана је планска концепција заштите животне средине.

Планска концепција заснива се на заштити и унапређењу квалитета животне средине у дефинисаном планском подручју, избором најповољније варијанте са становишта утицаја на животну средину и применом мера и правила уређења простора и грађења у току планирања и имплементације плана.

Планске мере предвиђене су за заштиту ваздуха, заштиту вода, заштиту земљишта и заштиту од буке, заштиту природних и културних добара, као мере енергетске ефикасности изградње, и заштиту од елементарних и других већих непогода и просторно-плански услови од интереса за одбрану земље.

Посебну пажњу на локацији предметног Плана треба посветити заштити и очувању квалитета вода, ваздуха и заштити од буке.

Потребу за стратешком проценом на нижим хијерархијским нивоима доноси надлежни орган. За техничку документацију обавезно је покретање поступка за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину. Потребу за израдом Студије о процени утицаја на животну средину доноси надлежни орган.

Програм за праћење стања животне средине (мониторинг) У складу са Законом о СПУ и постојећим мониторингом предложено је унапређење програма праћења стања животне средине који садржи: опис циљева плана, индикаторе за праћење стања животне средине, права и обавезе надлежних органа и поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја. Овај програм обезбеђује услове за праћење утицаја на животну средину дефинисаних стратешком проценом, односно непосредно праћење реализације планских решења, као и остваривање услова и мера заштите. Циљеви и индикатори за мониторинг животне средине у основи су истоветни са циљевима и индикаторима Стратешке процене.

Методологија коришћена у изради стратешке процене заснована је на два основна принципа. Прво, стратешка процена је интегрисана у фазе израде ППР-а и друго, у свакој фази

стратешке процене су коришћене одговарајуће методе. Избор индикатора је вршен према њиховој доступности. Коришћени су индикатори из Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине „Сл Гласник“ РС бр. 37/2011) који су усклађени са системом индикатора који се користе у Европској Унији и Организацији за европску безбедност и сарадњу (OECD).

Начин одлучивања је заснован на интегрисању стратешке процене у израду ППР-а што је резултирало уважавањем и укључивањем резултата до којих се дошло у току стратешке процене у току раног јавног увида ППР-а. Осим интегрисања резултата стратешке процене у решења ППР-а, део о животној средини у свим фазама израде ППР-а. Основне мере за смањење негативних утицаја припремљене у оквиру стратешке процене су представљале основу за припрему планских решења у области заштите животне средине ППР-а.

9. КОРИШЋЕНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“ бр. 88/10);
2. Нацрт новог Просторни план Републике Србије за временски хоризонт до 2035.године, са приоритетима за имплементацију до 2025. године био је на јавном увиду у периоду од 05.04.2021. до 05.05.2021.године.
3. Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Сл гласник РС“ бр. 3/2017).
4. Регионални просторни план за подручје Колубарског и Мачванског управног округа (у даљем тексту: РПП) донет је 2015.године за период до 2025.године (Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Колубарског и Мачванског управног округа, „Службени гласник РС“, бр. 11/15).
5. Просторни план града Шапца („Сл.лист града Шапца и општина: Богатић, Владимирци и Коцељева, бр. 7/12 и 23/18)
6. Генерални планн за Шабац и приградска насеља: Мајур, Јевремовац, П.Причиновић, Јеленчу и Мишар ("Сл.лист града Шапца и општина Богатић, Владимирци и Коцељева", бр. 10/08
7. Локални план управљања комунални отпадом града Шапца, јануар 2010;
8. Главни пројекат санације, рекултивације и затварања депоније „Дудара“ у Шапцу, мај 2011.године;
9. Нацрт Стратегије урбаног развоја подручја града Шапца, септембар 2023. године;

10. ПРИЛОЗИ

1.1. ПРИЛОГ I: ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Закони:

- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23);
- Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11- одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 - др. закон и 95/18 - др. закон);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 25/15 и 109/21);
- Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа („Сл. гласник РС“, бр. 35/04, 8/05 - исправка и 41/09);
- Закон о водама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16, 95/18 и 95/18 - др. закон);
- Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 96/21);
- Закон о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 - др. закон и 35/23);
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гл. РС“, бр. 36/09 и 95/18 - др. закон);
- Закон о заштити од пожара („Сл. гл. РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/2018 и 87/2018 – др. закон);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС“ бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр., 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21);
- Закон о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. Закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18 - др. закон);
- Закон о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Сл. гласник РС“, бр. 95/18);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“, бр. 87/18);
- Закон о хемикалијама („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС“, бр. 35/23).

Уредбе:

- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08);
- Уредба о одлагању отпада на депоније („Сл. гласник РС“, бр. 92/10);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Сл. гласник РС“, бр. 111/15 и 83/21);
- Уредба о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС“, бр. 5/16);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Сл. гласник РС“, бр. 6/16 и 67/21);
- Уредба о класификацији вода („Сл. гласник РС“, бр. 5/68);

- Уредба о категоризацији водотока („Сл. гласник СРС“, бр. 5/68);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 50/12);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл. гл. РС“, бр. 24/14);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 88/20);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 75/10);
- Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Сл. гласник РС“, бр. 84/05).

Правилници:

- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС“, бр. 32/19);
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Сл. лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99 и „Сл. гласник РС“, бр. 28/19);
- Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС“, бр. 92/08);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 23/94);
- Правилник о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 102/20);
- Правилник о критеријумима на основу којих се одређује потенцијалност подручја у погледу проналажења минералних сировина („Сл. гласник РС“, бр. 51/96);
- Правилник о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде извештаја о безбедности и плана заштите од удеса („Сл. гл. РС“, бр. 41/10);
- Правилник о садржини обавештења о новом севесо постројењу односно комплексу, постојећем севесо постројењу, односно комплексу и о трајном престанку рада севесо постројења, односно комплекса („Сл. гласник РС“, број 41/10);
- Правилник о Листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Сл. гласник РС“, број 41/10 и 51/15);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС“, бр. 56/10, 93/19 и 39/21);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, број 92/10 и 77/21);
- Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Сл. гласник РС“, бр. 103/13);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС“, бр. 72/10);

- Правилник о методологији за одређивање акустичних зона („Сл. гласник РС“, бр. 72/10);
- Правилник о посебним мерама заштите од пожара у пољопривреди („Сл. гласник РС“, бр. 27/84);
- Правилник о листи мера превенције стварања отпада („Сл. гл. РС“, бр. 7/19);
- Правилник о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање („Сл. гласник РС“, број 7/20 и 79/21);
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС“, бр. 98/10);
- Правилник о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 114/13);
- Правилник о обрасцу документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 17/17);
- Правилник о обрасцима извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 21/2010, 10/2013 и 44/18 - др. закон);
- Правилник о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима („Сл. гласник РС“, бр. 71/10);
- Правилник о начину и поступку управљања истрошеним батеријама и акумулаторима („Сл. гласник РС“, бр. 86/10);
- Правилник о начину и поступку управљања отпадним гумама („Сл. гласник РС“, бр. 104/09 и 81/10);
- Правилник о листи електричних и електронских производа, мерама забране и ограничења коришћења електричне и електронске опреме која садржи опасне материје, начину и поступању управљања отпадом од електричних и електронских производа („Сл.гласник РС“ бр. 99/10).

1.2. ПРИЛОГ II: СПИСАК СЛИКА

Број слике	Назив слике	Стр.
1.	Положај Шапца у односу на градове у суседству са уцртаном границом административне територије (црвена полигонална линија)	25
2.	Градска агломерација Шабац у односу на административну територију града Шапца	26
3.	Графички приказ граница локација 1, 2, 3, 4 и 5	27
4.	Граница локације 1 ИД ППР Јеленча и постојећи објекти на локацији - стање мај 2023. године (Извор: ЈП „Инфраструктура“ снимак дроном и www.geosrbija.rs)	29
5.	Графички приказ границе локација 2, 3, 4 и 5 у обухвату ИД ППР Јеленча 2	30
6.	Оцена квалитета ваздуха у 2022. години за град Шабац	35
7.	Ситуациони план са положајем места узорковања	42
8.	Карта локације мерних места распоређених по зонама буке	46
9.	Шематски приказ распореда локација мерних станица у радној зони „Исток“	87
10.	Шема поступка одлучивања о Извештају о СПУ	96

1.3. ПРИЛОГ III: СПИСАК ТАБЕЛА

Број табеле	Назив табеле	Стр.
1.	Просторна диференцијација Града Шапца према стању животне средине	33
2.	Резултати испитивања стирена	36
3.	Резултати испитивања тоулена	36
4.	Резултати испитивања укупних суспендованих честица (TSP)	36
5.	Резултати испитивања укупних таложних материја (UTM)	37
6.	Концентрација стирена и тоулена за период усредњавања од 7 дана	37
7.	Резултати квалитета воде Саве код Шапца у 2021. години	38
8.	Подаци о месту узорковања вода	38
9.	Резултати испитивања отпадних вода из јаме за прихват комуналних отпадних вода	39
10.	Резултати испитивања отпадних вода из шахта за сакупљање атмосферских вода	39
11.	Резултати лабораторијских испитивања узорака подземних вода из бунара	40
12.	Резултати лабораторијс. испитивања узорака подземних вода из пијезометара	41
13.	Резултати анализе узорака земљишта	43
14.	Списак свих мерних места по акустичним зонама у граду Шапцу	45
15.	Стари услови надлежних институција прибављени за ИД ППР Јеленча 2	52
16.	Нови услови надлежних институција прибављени за основни план	52
17.	Општи и посебни циљеви стратешке процене и индикатори	55
18.	Матрица компатибилности циљева Стратешке процене и ИД ППР Јеленча 2	59
19.	Процена утицаја варијантних решења на животну средину	61
20.	Планска решења за која се врши процена утицаја	63
21.	Преглед допуштеног нивоа буке по зонама	68
22.	Вредновање карактеристика утицаја	77
23.	Вредновање карактеристика утицаја планских решења у односу на циљеве стратешке процене	78
24.	Збирна матрица утицаја ИД ППР на животну средину	79
25.	Програм праћења стања животне средине	88
26.	Интегрисање стратешке процене утицаја (СПУ) у израду ИД ППР	95